

Gösta Wiklander:

**BÅTSMÄN
BÖNDER
OCH
FISKARE**

**SLÄKTKRÖNIKA
1897 - 1675**

På min mors sida:
ANNA PAULINA WIKLANDER-ANDERSON
född i byn Viätt i
Styrnäs socken i Ångermanland 22/6 1897.

© 2002

Gösta Wiklander
Plockerotegatan 131,
422 57 Hisings Backa
E-mail: gostawik@tiscali.se

Församlingskarta

KARTA

som visar socknen där morfars och mormors släkt fanns:
 På morfars sida: Boteå, Överlännäs och Styrnäs
 På mormors sida: Ullånger, Viabyggerå och Nordingrå.
 Byn Kexed där mormor föddes, ligger i det inre av Norr-
 fjärden och har här markerats med ett kryss.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	<u>Sidan</u>
Innehållsförteckning	3
Släktförteckningar, antavlor	5
Symboler och tecken för Härnösands stifts präster för bedömning av en församlingsbos läskunnighet, moral, förståndsgåvor och fattningsförmågor	80
 Inledning till krönikan:	
A. Historisk och kyrklig översikt:	7
1. Lite ångermanländsk historia i allmänhet och Styrnäs i synnerhet	7
a. Ångermanland	7
b. Styrnäs och Ångermanlands historia	8
c. En av Ångermanlands mest betydande män	10
d. Styrnäs kyrkobyggnads historia	10
e. Styrnäs präster med stränga moralregler.	11
f. Ytterligare om Ångermanlands kyrkliga historia	12
g. Lite mer om Styrnäs socken	12
2. Om Boteå socken	14
3. Om Wibyggerå socken	14
4. Om Ångermanlands konstnärer	15
5. Omkring Styrnäs	16
6. Lite om forskningen	16
7. Om båtsmanhållet i Ångermanland	17
8. En båtsmans arbete och villkor	17
9. Diverse information	20
10. Båtsmännens extra plikter utöver kungliga flottan	21
11. Båtsmännen var goda berättare	21
12. Båtsmansnamn i Ångermanland	21
13. Källor	22
 B. Släktutredningen på morfar Jonas Wiklanders sida	
1. Morfar Jonas Wiklander, född i Myckelby, Styrnäs 1862	23
2. Mormor Stina Greta Nyberg född i Kexed, Vibyggerå 1867.	26
3. Morfars far: Båtsman Jonas-Näslund Sjö, född i Myckelby, Styrnäs 1829	40
4. Morfars mor: Anna Brita Nilsson, f. i Utvik Vibyggerå 1831	43
5. Morfars mormor: Anna Kristina Ulin	44
6. Morfars morfar: Nils Persson	43
5. Morfars morfars far: Petrus (Per) Jakobsson	44
6. Morfars morfars mor: Elisabet Nilsson	44
7. Morfars morfars farfar: Jakob Horneus	45
8. Morfars morfars farmor: Lisa Johansson	45
9. Morfars morfars farfars far: Jakob Jakobsson	45
10. Morfars farfar: båtsman Henrik Jansson-Fogel f. i byn Björkå, Överlänäs 1796	56

	<u>Sidan</u>
11. Morfars farmor: Greta Stina Norberg	58
Morfars fars styvmor. Henrik Fogels 2:a hustru: Stina Magdalena Andersdotter f.1805	58
12. Morfars farfars far: Båtsman Jonas Henriksson-Sjö, f. i Boteå 1765	74
13. Morfars farfars mor: Brita Persdotter-Tjäder, född i Gålsjö 1771	79
14. Morfars farfars farfar: Båtsman Henrik Mårtensson-Frisk-Söderman f. i Boteå 1730	86
15. Morfars farfars farmor: Anna Månsdotter född 1739	86
16. Morfars farfars farfars far: Mårten född c:a 1700	90
 C Släktutredningen på mormors sida	 91
1. Introduktion till Wibyggerå socken, kyrkoarkiv och byar.	92
2. Mormor: Greta Stina Nyberg f. i Kexed 1867.	94
3. Mormors far Per Nilsson-Nyberg f i Kexed 22/5 1835.	96
Mormors mor: Margareta Nilsdotter f. i Fucked i Ullånger 16/3 1839.	100
4. Mormors farfar: Nils Göransson f. i Kexed 1/8 1802.	106
Mormors farmor: Kristina Nilsdotter f. 14/12 1804.	107
5. Mormors farfars far: Göran Nilsson f. 25/12 1776.	110
Mormors farfars mor: Lisa Persdotter f. 31/12 1779.	110
6. Mormors farfars farfar: Nils Göransson f. 20/4 1749.	114
Mormors farfars farmor: Kerstin Olofsdotter f i Nätra 1749, Död ?	114
7. Mormors farfars farfars far: Göran Samuelsson f. i Kexed 1707	115
Mormors farfars farfars mor: Brita Olofsdotter f. i Invik, Ullånger 1704.	116
8. Mormors farfars farfars farfar: Samuel Samuelsson f. i Kexed 1675	116
Mormors farfars farfars farmor: Anna Olofsdotter f. c:a 1673-1674	118
 D Förteckning över foton	 119

SLÄKTFÖRTECKNING FRÅN GENERATION 1.

- I II:1.1 **Rebecca Ryan**, född Wiklander i Göteborg 2/10 1968 g.m. Thomas Ryan född i Grenada Hills, Calif. 18/11 1969. Bosatta i Kalifornien, USA
- II:1.2 Christian Wiklander född i Lund 8/8 1971. Data ingenjör och civilekonom
- II:2.1 Henrik Beige född i München, Tyskland 2/1 1975. Dataingenjör
- II:2.2 Mattias Beige född i Wertingen, Tyskland 4/8 1976. Psykolog, bosatt i Spanien
- II:2.3 Kristina Beige född i Dortmund, Tyskland 21/4 1981. Sjuksköterskeutbildning
- II:3.1 David Wiklander född i Colombia 3/10 1984. Fotbollsspelare
- II:3.2 Oscar Wiklander, född i Bogota i Colombia 14/7 1987. Studerande
- II:1 **Bertil Wiklander, teol. Dr.**, född i Göteborg 7/9 1946. Gift 1967 med Rosanna de Dominicis, född i Rom, Italien 14/4 1946.
- II:1.1 Rebecca född i Göteborg 1968.
- II:1.2 Christian född i Lund 1971.
- II:2 Rut Kristina Wiklander, fil. Kand. gift Beige född i Karlskrona 16/4 1949 g.m. Hans Beige, född i München 2/3 1947.
- II:2.1. Henrik född 1975.
- II:2.2. Mattias född 1976.
- II:2.3. Kristina född 1981.
- II:3 Nils Wiklander fil.dr, född i Borås 18/2 1954 g.m. Birgitta Winsnes född i Mölndal 11/4 1954.
- II:3.1. David född 1984.
- II:3.2. Oscar född 1986.
- III:2 **Gösta Wiklander**, missionsföreståndare emeritus, född i Järnboås 12/3 1923. g.m. Astrid Sofia Rudholm, född i Fellingsbro, Örebro län 26/4 1922.
- II:1. Bertil född 1946. II:2. Rut född 1949, II:3. Nils född 1954.
- IV:1 Far: Alfred Anderson, pastor, född i Gudmundrå 13/5 1894.
- Mor: **Anna Paulina Wiklander**, född i Styrnäs 22/6 1897.
- III:1 Erik född 1919, **III:2 Gösta född 1923**, III:3 Ann-Marie född 1925.
- III:4 Harry född 1926.

SLÄKTFÖRTECKNING FRÅN GENERATION V MORFARS SIDA

- V Morfar: Jonas Wiklander, född i Viett, Styrnäss socken den 11/12 1862. Giftn 18/10 1890. Död 1935.
- Mormor: Stina Greta Nyberg född i byn Kexed i Vibygerå sn 29/6 1867. Död 1947.
- VI Morfars far: Jonas Sjö, båtsman född i Myckelby, Styrnäs sn 15/12 1829. Död 1891.
- Morfars mor: Anna Nilsdotter född i byn Utvik i Ullångers sn 27/9 1831. Giftn 28/2 1859.

- VII Morfars farfar: Henrik Fogel, båtsman, född i byn Björkå i Överlänns socken 21/9 1794. Död i Myckelby 6/4 1870.
Morfars farmor: Greta Stina Norberg född i Medelpad 1790. Gift 1819. Död i Timrå 15/5 1840.
Henrik Fogel omgift 28/1 1841 med torparänkan Stina Magdalena Andersdotter född i Ytterlänns 22/5 1803. Död i Myckelby 7/4 1870.
- VIII Morfars farfars far: Jonas Henriksson-Sjö, båtsman född i byn Söbbersta i Boteå socken 2/4 1765. Död 1828.
Morfars farfars mor: Brita Persdotter-Tjäder född i bruksbyn Gålsjö 10/1 1771. (Annexförsamling till Boteå.)
- IX Morfars farfars farfar: Henrik Frisk, båtsman, född 1730.
Morfars farfars farmor: Anna Månsdotter född 1739.
- X Morfars farfars farfars far: Mårten född cirka 1702.

SLÄKTFÖRTECKNING FRÅN GENERATION V MORMORS SIDA.

- V Morfar Jonas Wiklander född i Viett, Styrnäs socken den 11/12 1862. Gift den 18/10 1890. Död 1935.
Mormor: Stina Greta Nyberg född i byn Kexed, Vibyggerå socken den 29/6 1867. Död 1947.
- VI Mormors far: Per Nilsson-Nyberg född i byn Kexed i Vibyggerå sn 22/5 1835.
Mormors mor: Greta Nilsdotter född i byn Fucke i Ullångers sn den 16 mars 1839.
- VII Mormors farfar: Nils Göransson född i Kexed, Vibyggerå sn den 1/8 1802.
Mormors farmor: Stina Nilsdotter född i byn Utanskog, Vibyggerå sn 14/12 1804.
- VIII Mormors farfars far: Göran Nilsson född i Kexed, Vibyggerå sn den 25/12 1776.
Mormors farfars mor: Lisa Persdotter född i byn Edånger i Vibyggerå sn den 31/12 1779.
- IX Mormors farfars farfar: Nils Göransson född i Kexed den 20/4 1749. Gift den 17/10 1775.
Mormors farfars farmor: Kerstin Olofsdotter född i Nätra sn 1749.
- X Mormors farfars farfars far: Göran Samuelsson född i Kexed, Vibyggerå sn 1707.
Mormors farfars farfars mor: Brita Olofsdotter född 1704.
- XI Mormors farfars farfars farfar: Samuel Samuelsson född 1675.
Mormors farfars farfars farmor: Anna Olofsdotter född 1675.

LITE ÅNGERMANLANDSHISTORIA I ALLMÄNHET OCH STYRNÄS SOCKEN I SYNNERHET

Denna släktkrönika handlar om min mor Anna Paulina Wiklanders släkt, såväl på fädernet som modernet. Min mor föddes den 22 juni 1897 i det lilla båtsmanstorpets Tvybäckssvedje i byn Viett i Styrnäs socken i Ångermanland, i Härnösands stift och Västerbottens län.

ÅNGERMANLAND

År 1490 föddes Olaus Magnus. Han studerade i Linköping och Västerås och i Tyskland mellan 1510-1517. När han återkom till Sverige fick han anställning hos avlatsförsäljaren Arcimboldus och reste med honom genom norra Sverige. Sina iakttagelser finns nedtecknade i hans *"Historia de gentibus septentrionalibus"*. Den trycktes i många upplagor på 1500 och 1600-talet och utgavs på svenska i fyra band med namnet *"Historia om de nordiska folken"*. (1555)

Olaus Magnus blev senare kyrkoherde i Stockholm och 1522 blev han domprost i Strängnäs och sändes i diplomatiska ärenden till Rom 1524. En tid var han föreståndare för Birgittas hus i Rom. Han utförde även flera diplomatiska uppdrag åt den dåvarande kungen Gustav Vasa. Kungen orienterade sig emellertid till lutheranismen och det blev en brytning mellan de båda. Olaus Magnus berövades sitt ämbete och fick sin privategendom konfiskerad. Han bosatte sig i Danzig och tillsammans med sin bror i Venedig. I denna stad slutförde han sin forskning *"Carta marina"*. Han utnämndes av påven till ärkebiskop i Uppsala 1544, men fick aldrig tillträda sitt stift.

Olaus Magnus' ovan nämnda *"Carta marina"* innehöll grundläggande beskrivningar av den tidens nordiska kartografi, med mycket viktigt material för kännedom om äldre tiders folkseder, hemliv, jakt och fiske, jordbruk, skrock, vidskepelse och idrott m.m.. Här kommer hans beskrivningar av Ångermanland in. Det är levande beskrivningar av landskapet och dess inbyggare från första delen av 1500-talet. Han beskriver landskapet och dess inbyggare bl.a. på följande sätt: *"I de nordiska landsändarna finns vidare ett berömt landskap Ångermanland, vars inbyggare äro de skickligaste jägare, som genom det förvärf försäljningen av dyrbara pälsverk inbringa, samla stora rikedomar. De äro även förträffliga jordbrukare, så att de förstå att opparbeta ej blott jämna fält och sluttande åkrar, utan även höga bergsbranter, vilka de med eldens och snöns hjälp förvandla till de fruktbaraste åkerfält"* (10)

Ångermanland är ett mycket vackert och omväxlande landskap. Den mäktiga Ångermanälven flyter majestätiskt genom landskapet. Dess skönhet varierar. Sten Selander skrev en gång om *"kronjuvelen"* Ullångersfjärden att den *"är och förblir alltid den mest monumentala sköna av svenska havsvikar"*. Till Ullångersfjärden hör Norrfjärden i vars inre byn Kexed ligger, **mor-mors födelseby**.

Ludvig (Lubbe) Nordström skriver: *"Framför oss reser sig över Rödhare och sedan över de skummande vågtopparna Ullångersfjärdens bergsvärld, kolsvart, oföränderlig, gudomlig, likgiltig. Hur många gånger skall jag behöva se den, innan jag skall kunna beskriva den? Den*

lyfter mig var gång över jorden. Ty det är den punkt på jorden jag älskat och älskar högst”(11)

En styrnäsbygdens son, Karl Ekman, född i Djuped, skriver i sin bok om Styrnäs:
”Naturen i dess helhet är den vackrast tänkbara. Överallt var man kommer, samma leende, samma yppighet och grönska. Om man står på Torsåkerssidan och i en enda blick söker fånga intrycket av Styrnäs sockens natur och fågring, finner man genast att det upprullas en oförgätlig tavla för ens syn. Och Ångermanälven som man kan se över en mil uppöver, när den krusas av svag vind, likt ett brett silverband med miljoner glittrande pärlor. Går man sedan upp på Åvskottsberget, Orråsen eller det s.k. ”Högberget”, finner man sig nästan kunna fånga hela socknens natur i en enda blick. På Orråsen ser jag inte blott vad man vanligen kallar bygden, utan även alla de fjällbyar, som hör till under socknen. En tysk professor yttrade för ett par år sedan, då han stod på en bergkulle och tittade ut över socknen: ’Jag har sett en stor del av Sverige på min genomresa, men nu tror jag knappast, att jag behöver se mera, ty det är så grant, så grant’. På en plats i Djuped, vid det Nordlanderska torpet, vilket torde ligga högst 100 meter över havet, kan man vid klart väder se icke mindre än fem kyrkor, nämligen Styrnäs, Torsåker, Boteå, Överlänns och Sänga”. (4)

Ångermanland anses ha fått sitt namn på grund av sina vikar. Ett gammalt fornnordiskt ord ”ANGR” betyder ”havsvik”. På norska är ordet för havsvik ”ANGER”. Landskapets namn betyder ”havsviksmännens land”.

Lars Guvå framhåller om våra ångermanländska förfäder: *”Om dessa våra ”förfäder” var av samiskt ursprung eller i första hand kom söderifrån råder tveksamhet. Som en forskare uttrycker sig: ’De voro jägare och fångstmän, men vi veta inte deras ursprung, var de kom från och vart de gick’.” (10)*

Ångermanland bestod i äldre tider, före 1800, till över 90 % av självägande bönder. Detta underlättar naturligtvis för släktforskaren. Tyvärr har många socknar fått sina kyrkoböcker förstörda. Husförhörlängd värd namnet började inte föras förrän sent 1700- tal eller till och med tidigt 1800-tal. Skillnaden mellan sättet att föra kyrkoböckerna i Skänningeområdet på pappas sida och de i Styrnäs med omkringliggande socknar, är oerhört stor.

STYRNÄS OCH ÅNGERMANLANDS HISTORIA

Ångermanlands historia är gammal som ovan nämnts. Kanske har man trott att Norrlands glesa bebyggelse och dess kalla klimat skulle ha minskat befolkningsunderlaget. Så är emellertid inte fallet.

Redan 1705 uppmärksammades hållristningarna vid Nämforsen. De anses vara ett märkligt fornlämningsområde, **som har de största hållristningslokalerna i Europa.** Där finns 1400 figurer. Forskarna anser att de äldsta ristningarna är cirka 5000 år gamla och har skapats av ett vandrande jägarfolk, som vid Nämforsen hade en av sina stora lägerplatser.

Så långt norrut som till Skellefteå-trakten har man funnit spår av flinta, vilket för oss så långt tillbaka som till stenåldern. Detsamma har man funnit i Boteå och vi kan därför vara övertygade

om att även Styrnäs, med sitt fina läge vid Ångermanälven, varit befolkat vid samma tid. Man har påträffat spjutspetsar, yxor och flinta. Det är emellertid omöjligt att med bestämd visshet känna till när Styrnäs socken först blev bebyggd. Det finns en gravhög vid Styrnäsgården som ännu är orörd (1925). Somliga menar att om en undersökning skulle göras där, skulle man med större säkerhet känna till betydligt mer om Styrnäs och kanske kunna följa dess historia ännu längre tillbaka i tiden.

Först vid 800-1000-talen faller visst historiskt ljus över Styrnäs. Man upptäckte stora myntfynd i Styrnäs socken. Dessa fynd säger oss att socknen varit befolkad t.o.m. före 800-talet. Redan 1760 gjordes myntfynd vid Lo sågverk. I ett stenröse fann man över 40 gamla silvermynt, ett rökelsekar och en liten silvertenn. Fyndet bestod av fornengelska mynt, en del präglade under kung Ethelreds regering och en del svenska mynt från kung Sverkers tid på 1130-talet. Myntfynd gjordes år 1846 även i Undrom i Boteå socken. De bestod av gamla utländska mynt bl.a. ett mynt från Olof Skötkonungs tid och en armring av silver. Vid Torsåker, på andra sidan älven från Styrnäsgården, har man i en kvinnograv funnit mynt från vikingatiden. De var präglade av kejsaren Ludvig den Fromme, som regerade mellan åren 814-840. Denne kejsare var samtida med Ansgar. För oss är kejsar Ludvig den Fromme känd som den som sände Ansgar, den första kristna missionären, till Sverige.

Ytterligare ett myntfynd gjordes i Styrnäs den 16 juni 1919 i byn Djuped. Då fann man ettusen-sexhundra olika mynt, ett antal silverbeslag som troligen tillhört myntskrinet. Man påträffade även en silverplatta med en fågelbild. **Detta fynd i Djuped anses vara det största och värdefullaste som gjorts i Norrland.** Liknande mynt som dem man fann i Djuped, har man funnit på flera ställen på den skandinaviska halvön. För korthetens skull kallas dessa för "ethelredsfynd". Man är helt säker på att mynten kommit från vikingar som härjat i England omkring år 1000. (4)

Forskare anser att det är först efter digerdödens härjningar omkring 1350 som Styrnäs socken börjar utvecklas. Det är således först vid medeltidens slut, som mera bestämda uppgifter om Styrnäs når oss. Mycket skulle kunna skrivas om Ångermanlands gamla historia. Vi måste dock begränsa oss med hänsyn till utrymmet för denna krönika.

Vi bör även nämna att Norrland inte skonades från ryska härnadståg på 1700-talet. År 1721 utsände tsar Peter en "mordbrännarflotta" för att stuka det svenska folket. Härnösand brändes ner. En del av de ryska galearerna seglade norrut och brände och plundrade överallt. I Bjärträ brändes gårdar och byar. I Styrnäs brändes, enligt uppgift, 700 gårdar. Antalet är så stort att det säkert innefattar även flera socknar omkring Styrnäs.

Västernorrlands län skapades genom 1634 års regeringsform. Det omfattade då hela Norrland. Då Västerbottens län bildades 1737 utbröts hela landskapet Västerbotten och Lappland. Härnösands län med Härnösand som residentsort bildades av Ångermanland, Medelpad och Jämtland från år 1778. (2)

EN AV ÅNGERMANLANDS MEST BETYDANDE MÄN BODDE I DJUPED.

Forskarna anser att Medelpad, Hälsingland och Jämtland kristnades i slutet av 1100-talet. Även om Ångermanland inte är nämnt samtidigt med dessa landskap, är man säker på att folket levde i nära gemenskap och kontakt med varandra och att Ångermanland skall innefattas när man talar om landets kristnande.

Forskarna har tagit fram handlingar från 1273 och 1314, som visar att Sollefteå hade en framskjuten ställning vid den tiden. Betydelsen och närvaron av kyrkan finns i handlingar från 1324 och gäller då givetvis den Romersk katolska kyrkan. När t.ex. ärkebiskopen i Uppsala våren 1314 slöt en viktig överenskommelse med Ångermanlänningarna, framträder bland landskapets företrädare en viss person "de Djupo" (de = från). Det finns inget tvivel om att med detta namn åsyftas Djuped, som vid den tiden var säte för en av Ångermanlands mest betydande män. (4)

STYRNÄS KYRKOBYGGNADS HISTORIA.

Man antar att Styrnäs först hade en enkel träkyrka och att man senare byggde en stark kyrka med tjocka murar en s.k. "*kastellkyrka*", d.v.s. en kyrka som samtidigt kunde tjäna som fästning och försvarsverk. Styrnäs hade egen kyrka redan 1314 och den betecknades som "*Ångermanlands märkligaste och kanske äldsta kyrka*". Styrnäs kyrka har från äldsta tider legat på samma näs där den nuvarande kyrkan ligger.

I slutet av 1840-talet revs den gamla kyrkan därför att den ansågs för dyr i underhåll. Vid rivningen fann man bl.a. märken efter kanongluggar och en krutkällare under golvet.

År 1852 upprättades lantmätaren Carl Georg Colleen med biträde av sin yngre bror, lantmätare Johan Peter Colleen en karta med beskrivning över Styrnäs och Överlänns socknar, I beskrivningen över Styrnäs socken berättar Colleen i detalj om socknens nya kyrka. Om den gamla kyrkan skriver Colleen: "*Såsom i historiskt afseende märkwärdig må i främsta rummet nämnas Gamla Kyrkan, som dock numera är raserad. Den var af sten och hade ett ovanligt utseende genom sina tvänne torn, ett i hwardera af dess bågge ändar. Hållande i längd 34 och i bredd 14 alnar, har den fordom varit nyttjad till försvarsverk. I vestra tornet syntes ännu vid dess nedrifwande, märken efter kanongluggar och under kyrkogolfwet efter krutkällare. Gamla Borggårdsmuren skall hafa varit 4 1/2 alnar bred, omgifven af ett starkt kalkband, ett bevis att byggnaden först, till äfentyrs redan i hednatid, varit en fästning, med ett sådant afseende högst fördelaktigt läge, enär ankommande fiendtlige fartyg både ofwan och nedanför kunnat observeras på 1 1/4 mils afstånd. Oafgjordt är om ifrågavarande varit detsamma, som det i en sednare tid förekommande Styresholms slott, hwilket under Konung Albrecht war i godt stånd. Det blef 1398 upgifwet till Drottning Margaretha och innehades derefter af Konung Eric XIII, men förstördes i grund av Erik Puke, på Engelbrechts föranstaltande, under kriget med nämnde Konung år 1433. Af ruinerna tros Munkarne hafwa inrättat den förut beskrifna kyrkan— Å planschen No 1 finnes för bemälda Kyrka och slott skall aftecknad*". (12)

Det betecknas som pietetslöst och en form av vandalism att kyrkan revs. När beslutet att riva den gamla kyrkan och bygga en ny skulle avgöras, fanns endast två röster som höjdes för att

bevara kyrkan. Man beslöt att utse en plats för en ny kyrka. De som motsatte sig rivning av kyrkan var inspektör Chr. Edström och kyrkvärden Per Jönsson i Lo. År 1848 revs den gamla kyrkan. Av detta historiska byggnadsverk finns idag endast några få ritningar kvar. (8)

I Myckelby bodde vid den tiden en bonde, som tillika var nämndeman och kyrkvärd vid namn Israel Olsson, en betydelsefull person. Han var "Häradsdomare", en titel som tillkom den som suttit som nämndeman i tinget flest antal år. Inom parentes kan här nämnas att morfars far Jonas Sjö född 1829 tjänade hos denne Israel Olsson mellan åren 1846-1847. Nämndemannen och storbonden var född i Djuped och hans föräldrar var Olof Israelsson och hans hustru Katarina Jansdotter.

I kraft av sin myndighet och ämbete bestämde han att allt skräp i kyrkan skulle brännas. Till "skräpet" hörde också kyrkböckerna. Alltsammans kördes ut på en åker med långsläde och brändes. Det sägs att någon kommenterat: *"..och kan ni tänka er att det fanns sådant som var så gammalt att det var skrivet på läder"*. Om händelseförloppet är det riktiga kan inte vedimeras av skriftliga källor. Dock kvarstår det faktum att en del kyrkoarkivalier för Styrnäs saknas från tiden före 1808. (6) Denna brist på kyrkböcker har naturligtvis, till viss del, försvårat och förlängt tiden för denna forskning.

Styrnäs nya kyrka uppfördes av kyrkobyggmästare Jakob Norin, vars båda söner Per och Sven deltog i byggnadsarbetet. Kyrkan invigdes av biskopen från Härnösand doktor Israel Bergman den 15 september 1852. Kyrkans orgel byggdes av orgelbyggare Ek och kostade 5.780 riksdaler. Kyrkan restaurerades 1906-1909. (4)

STRÄNGA MORALREGLER AV STYRNÄS PRÄSTEN

Styrnäs kyrkas pastor säges ha varit mycket noggrann med tukt och ordning. För det första fick inte barndop hållas i hemmen, endast i kyrkan. Ingen fick lämna kyrkorummet förrän hela gudstjänsten var slut. Dörrarna låstes och ingen kom ut. År 1818 tillsattes för varje by en ordningsman som skulle närvara vid dans och "lekstugor" för att övervaka sedligheten. År 1819 tillhölls sockenmännen att inte ställa till bröllop på lördag eller dag före helgdag. Inte heller fick auktioner hållas på en lördag eller dag före helgdag, eftersom de ofta pågick sent och skulle förhindra en "kristlig förberedelse för sabbatens firande". Ingen fick öppna sitt hem för kortspel och spritförtäring. (7)

Från prästerskapet i Styrnäs fördes kampen mot alkoholen mycket starkt. En kontroll av sockenstämmoprotokollen ger besked om upprepade beslut i alkoholfrågan. En sockenstämma behandlade frågan den 23 mars 1816. Pastorn påpekade *"det oskick som bestod däri att vigsel skedde om morgonen varefter brudparet och gästerna kommo till kyrkan. Detta fick härefter icke ske, såsom varande stridande emot lag och kristelig ordning, utan påfordrade pastor att vigsel skulle ske i kyrkan"*. Bakgrunden till detta beslut var att ungdomar, utan värdens vetskap hade tagit med sig brännvin till kyrkan. Det beslöts att *"den som före eller efter gudstjänsten befinnes å kyrkvallen antingen förtära eller trakterar andra med brännvin skall för brott plikta två kronor"*.

Alkoholfrågan noteras i protokollet från 1824, 1832, 1837 och 1840. Det verkade svårt att utrota bruket av alkohol. År 1862 beslöt sockenmännen att *"uttala sin djupa bedrövelse över det lönnkrögeri som övas i socknen och utlovade att hava all möda ospard, att söka till laglig näpst befordra beklagansvärda människor, som sålunda skada sina med-människor"*. Karl Ekman påpekar som slutord om Styrnäsbefolkningen och alkoholfrågan: *"Hårdhänt eller mildt nit fanns emot det onda och allmogen lovade vackert vid stämmorna, men de glömde sig i frestelsens stunder"*. (4)

LITE MER OM ÅNGERMANLANDS KYRKLIGA HISTORIA

Prosten i Nordingrå Dominus Nicolai betecknas i gamla handlingar som "cuartus in Nordingeradh propositus Ångermannie". Denne Dominus Nicolai har identifierats som dekanen Nicolaus Torstani. (Nils Torstensson) (3c)

Han påträffas i handlingarna den 18 september 1346, när påven Clemens VI i en bulla beordrade Sveriges ärkebiskop att tilldela honom tjänst i ärkestiftet. I flera sammanhang är det belagt att kyrkoherden i Nordingrå även var kontraktsprost för hela Ångermanland. År 1505 sker en förrättning där Ångermanland delas i en nordlig och en sydlig del. Kyrkoherden i Arnäs får då även status som prost i det norra kontraktet som bildas, medan Nordingrås kyrkoherde behåller södra delen långt fram i tiden. (3c)

Ovanstående visar att Ångermanland inte var öde och obebott och bara en norrländsk vildmark. Visserligen var landskapet glest befolket, men redan på 1200-1300-talet fanns kyrkan representerad där.

.... OCH LITE MER OM STYRNÄS SOCKEN

Mamma föddes alltså i Styrnäs socken. Den beskrivs som en jordbruksbygd utmed älven och omkring Dämstasjön. Den äldsta formen för namnet Styrnäs finns t.ex. i namnet "Styranäs" från 1314. I skattelängden för år 1525 skrivs det "Störnes" och år 1550 "Skörnäs", som framgår av de tidigaste jordeböckerna. Ordet Styranes hör samman med styra, hålla ordning, regera. Formen "näs" betyder näs eller udde. Det nuvarande namnet Styrnäs fastställdes först år 1883.

Landområdet i Styrnäs socken beskrivs som storkuperad skogsbygd. Vid Dämstasjön ligger byn Dämsta och inom en radie om cirka 3-4 km ligger byarna Myckelby, Sjö och Viatt. Dessa fyra byar har ett särskilt intresse för mammas och vår släkt. I Myckelby föds morfar Jonas 1862 och hans far båtsmannen Jonas Sjö föds i Myckelby 1829. I Myckelby är morfars farfar båtsmannen Henrik Fogel bosatt. Han tjänstgör som båtsman från 1812 till sitt avsked från tjänsten 1845. Han var bosatt i Myckelby fram till sin död 1870, alltså under 68 år.

Bynamnen har undergått vissa förändringar under tidens gång. År 1542 skrevs Viatt som Viette, Myckelby som Mickleby och Dämsta som Dimsta. År 1544 kallades Viatt för Viaat, år 1550 kallades Viatt för Viatt. Första stavelsen i Viatt tyder på att i denna by under hednatid funnits en helig plats, där fäderna offrat åt sina gudar. Där har även funnits en tingsplats.

Det finns en karta över Ångermanland, Medelpad och Jämtland gjord *"efter den af Landshövding Friherre P.A. Örnsköld år 1771 utgifne charta."*(9) Enligt denna karta låg de olika socknarna

vid Ångermanälven i följande ordning med början från Sollefteå: Multrä, Sånga, Öfverlännäs, Boteå, Styrnäs, med bl.a. byarna Solom, Loo, Kalknäs, Dämsta, Oppnäs, (som senare kallades Utnäs), Bjärträ (Kungsgården c:a två km från Loo) Skog och Nora. Från Bjärträ norrut låg socknarna Ullånger och Wibyggerå med bl.a. byarna Äskja, Utvik, Törna och Fucke. Dessa byar i Ullånger är bland andra knutna till en del av mormors släkt. Själv föddes hon i byn Kexed i den angränsande Wibyggerå socken. I Utvik i Ullånger socken föddes morfars mor Anna Nilsdotter.

Inom Styrnäs socken fanns 1808 följande 15 byar: Djuped, Dämsta, Frök, Fålasjö, Hundsjön, Lo, Mjösjön, Myckelby, Selemon, Sjö, Solum, Styrnäsgården, Tjernered, Oppnäs (Utnäs) och Viätt. I samtliga dessa byar finns ättlingar till oss. Vid sekelskiftet år 1900 fanns till antalet lika många byar, men somliga byar hade då fått andra namn, uppgått i en annan närliggande socken eller tillkommit på grund av nybyggares aktivitet. Byarna var vid 1900-talets början följande: Djuped, Dämsta, Frök, Fällbok, Fålasjö, Idsjö, Lo, Mjösjö, Myckelby, Sjö, Solum, Solumsholmen, Styrnäsgården, Stordegersjö, Svartnäset, Utnäs och Viätt.

Styrnäs är som ovan nämnts en gammal socken. Tillsammans med Överlännäs omtalas den som en egen församling år 1314 och 1316 med egna kyrkoherdar. Genom ett kungligt brev av den 5 juli 1627 blev *"sockenpredikantbeställningen halverad mellan de båda komministrarna som de gamla prästborden i Överlännäs och Styrnäs anvisade åt dem"*. Fram till 1741 ombesörjdes gudstjänsterna inom Boteå pastorat av endast en kyrkoherde och en komminister. Från 1741 tillkom en särskilt avlönad sockenpredikant, som gjorde det möjligt för annexförsamlingarna, till vilka Styrnäs hörde, att oftare få delta i gudstjänster. Åtminstone från 1500-talet har Styrnäs varit annex under Boteå.

Varför jag så ingående beskriver kyrkans historia är bland annat därför att kyrkan spelade en så oerhört stor roll för folket vid denna tid. Kyrkan var den enda sociala samlingsplats som fanns. Den kyrkliga myndigheten vakade överallt och var sträng vid de tillfällen när allmogen bröt mot de kyrkliga lagarna och förordningarna. Om detta vittnar sockenstämmo protokollen och kyrkorådens beslutshandlingar, som fortfarande finns i arkiven.

Från Styrnäs socken kom en sångerska, som blev en världsstjärna. I den gamla Fröksgården bodde familjen Ferndinand Sommelius och hans hustru. Fröksgården innehades i början av 1800-talet av Nils Frölander i Frök, som av vissa indikationer verkar vara en avlägsen släkting på morfars sida. Sommelius som övertog gården 1858 var sågverksägare i Lo. Den 12 november 1857 föddes deras dotter Georgina. Tidigt upptäcktes hennes sångbegåvning och som 17-åring kom hon till Stockholm och studerade sång för sångpedagogerna fruarna Stenhammar och Villman. Hon debuterade på Operan i Stockholm på våren 1879 som Margareta i "Faust". Aftonbladet skrev efter debuten bl.a. *"Hon mottogs av publiken med stormande bifall"*. Hon fortsatte sina studier i Paris. Därefter reste hon till Italien, där hon för första gången framträdde för en italiensk publik i Florens, senare i Spezia, Pisa och Padua och många ytterligare platser i Italien. År 1884 gifte hon sig med operasångaren och jur. dr Osvaldo Bottero. Hon verkade i Italien i sju år. Hon drabbades emellertid av hals- och lungbesvär. Sjukdomen förvärrades och ändade slutligen hennes liv 1892.

OM BOTEÅ SOCKEN

I denna inledning bör också naturligtvis Boteå socken nämnas, eftersom vår morfars farfars far Jonas Henriksson-Sjö föddes i byn Söbbersta i Boteå socken 1765. Hans hustru Brita Persdotter-Tjäder föddes i det närbelägna brukssamhället Gålsjö som brutits ut från Boteå socken. Gålsjö bruk fick 1704 privilegier för ett järnbruk. Det nedlades 1872. En bruksförsamling bildades där 1773 med egen kyrkobokföring av födda, vigda och döda från 1874 till 1897. Bruksbebyggelsen var trähus med en herrgård från 1776. Där fanns 1730 sex hus som 1977 blev fornminnesförklarade. På orten fanns ett åttakantigt kapell av timmer, som byggdes på 1770-talet. Tyvärr förstördes det vid en brand 1971. Ett nytt kapell byggdes där det gamla stått och det byggdes i samma stil: ett åttakantigt timmerlager som stomme. Det nya kapellet invigdes 1991. Bruket kallades från 1790 för Gålsjö bruk och ligger nära Gålsjön och cirka 10 kilometer från byarna Offer och Söbbersta.

OM WIBYGGGERÅ SOCKEN

Vår mormor Stina Greta föddes i denna socken och i byn Kexed, som ligger i det inre av Norrfjärden. I samma socken fanns många byar, bland annat byarna Berg och Dal. Namnen vittnar om en kuperad terräng, oerhört vackert. Idag kallas området omkring Kexed och byarna norr om Kexed för "Höga kusten", berömt för sin skönhet.

Lantbefolkningen i byn Kexed hade tillgång till havet. Fiske var därför en vanlig bisyssla, men det fanns även yrkesfiskare. Utanför Norrfjärden ligger Ulvön, idag centrum för strömmingsfiske och speciellt för tillverkning av surströmming. I bouppteckningen efter mormors farfars far Göran Nilsson noteras strömmingsnät och mjärdar, dessutom andra diverse fiskredskap. Mormors anfäder ägde, i varje fall fram till mitten av 1800-talet, en gård, "Hemmanet no 5" i Kexeds by. Denna gård har som släktgård ett ursprung som går tillbaka ända till 1600-talet, kanske även ännu längre.

Bara några hundratal meter från Kexed ligger det s.k. "Skuleberget" och norr därom finns den stora "Skuleskogen".

Mormors släkt är utspridd till många olika byar i Wibyggerå socken, t.ex. till Sjöland, Utanskog, Berg, Dal, Dogsta, Edånger och Myre. Ett intressant fynd gjorde jag i vigselboken för Wibyggerå 1846. Där fann jag "Förre båtsmannen och gratialisten Henrik Störj från Boteå" som gifte sig med "änkan Stina Ersdotter från Myre. Han 79 år, hon 55 år". Denne Henrik Störj är en yngre bror till mammas farfars farfar båtsmannen Jonas Sjö, bosatt i byn Sjö i Styrnäs. Denne hans yngre bror Henrik var en pensionerad kronobåtsman, bosatt i byn Söbbersta i Boteå. Henrik måste ha varit en sjusärdeles karl som gifte sig vid 79 års ålder. Jag har dock inte funnit någon släktskap på mormors sida till denna Stina Ersdotter, som blev hustru till Henrik Störj i Boteå.

Vår släkt på Mammas sida, både på fädernet och mödernet, kommer alltså från det vackra ångermanländska landskapet så långt tillbaka det går att följa. Så vitt jag kunnat se har inga inbrytningar i släkten utifrån Ångermanland skett, som t.ex. från Finland, belgiska valloner eller tyska smeder. Möjligen skulle man kunna tänka sig att vår släkt inflyttat från ett sydländskt land, med tanke på mammas mörka skönhet, hennes kolsvarta hår och rena klassiska drag. Allt detta är naturligtvis enbart spekulationer. Faktum kvarstår att släkten på mammas sida, så långt jag

kunnat följa den, funnits i Styrnäs, Boteå och Wibyggerå socknar i Ångermanland i åtminstone 400 år tillbaka i tiden.

ÅNGERMANLÄNDSKA KONSTNÄRER

Ångermanland har frambringat många kända personer inom kultur, såsom konstnärer, målare, författare och hembygdsskildrare. Bl.a. kan nämnas författaren Pelle Molin som inte bara var författare, utan även en konstnärlig begåvning. Ludvig (Lubbe) Nordström var född i Härnösand och känd för sina noveller med ångermanländsk dialekt. Kanske är han mest känd för sin resa i Norrland och hans bok "Lortsverige". Vidare finns Olof Högberg (släkt på långt håll på Pappas sida), som 1905 utkom med boken "Vreden". Handlingen där utspelar sig både i sägnen och i verkligheten och har ett språk med ålderdomliga ord och dialektala uttryck.

Birger Norman är en ångermanländsk författare bl.a. känd för att skriva dikt på ångermanländska. Här återges ett par av hans dikter "Sommarljuse" och "Författarn", för att med dem belysa något av den ångermanländska dialektens särart:

SOMMARLJUSE

1. Om sommarkvälla
Stå träna å spröte
Däri vattne.

2. En himmel neri sjön
En aen omma synranna.
Ljusst å bottenlösst
åt bägge hålla!

3. Va som ä opp å va som ä ne
jett vi no ha nan folkjomtröstning
för å klare ut.

FÖRFATTARN

Poesi ä int rimma
å tocke,
dä ä å tvätte ur yga
så du si
vanäsch du håll hus
i väla.

Somlige dikta
ä fäligen jenest
men dom flesten
ä som surströmmingen

dom jett fo
legge tell så.

Dä ä på fredagan dä märks
att man ä författar.
Om man fäll på
å ringe nan
som ä anställt
Ätte lunnshen.

OMKRING STYRNÄS

De som bodde i socknarna i och omkring Styrnäs bestod av enkel lantbefolkning, sysselsatt med skog och jord. Bland släkten har jag inte upptäckt någon ”scholarus” före 1890. En ”studerande” noteras i Kexeds by: Johannes Persson född 1780. Hans föräldrar var Per Johansson och hans hustru Anna i Kexed. Jag har inte funnit något släktsammanhang med Per Johansson. I denna region av Sverige saknas även ståtliga slott och mäktiga herrgårdar. Ingen adelssläkt slog ned sina bopålar här. Vår släkt på morfars sida i Ångermanland har bestått av flera krono- och rotebåtsmän, hantverkare och bönder.

De människor som bodde i den lilla byn Vieth och i torpet ”**Tvybäckssvedje**”, där mamma föddes, levde ett lugnt, tillbakadraget och stilla liv. Det var ett bra stycke till närmaste granne. Familjen levde därför i avskildhet, men i nära kontakt med kyrka, skog och sjö.

OM FORSKNINGEN

När vi nu påbörjar utredningen av tidevarven där ”släkten följa släktens gång”, vill jag redan nu påpeka att jag, som ni kommer att se, noggrannt har noterat utdrag från födelseböckerna, inklusive de faddrar som prästen noterat. En del av faddrarna har jag även försökt identifiera, eftersom faddrarna oftast var släktingar.

För somliga kan det tyckas vara enahanda, lite onödigt och sakna betydelse att räkna upp okända namn och födelseår. Vill därför nämna att detta har gjorts med avsikt. Genom fadder-noteringarna skapar man sig en bild av faddrarnas ursprung. Därmed kan man senare - om man vill forskar vidare, - tillfoga ytterligare kunskap om släktens förgreningar till omkringliggande byar och socknar.

Ett observandum: I fadderskapsuppgifterna är de faddrar som på morfars sida kommit från **andra socknar än Styrnäs**, är med största sannolikhet nära släkt. Inom den egna eller angränsande byn kunde även nära och goda grannar och vänner tillfrågas om fadderskap. Situationen blir dock en annan för utsocknes folk. Principen för fördelningen av faddrar var att en ”manfadder” skulle noteras för att representera faderns sida, en ”kvinno-fadder” för moderns sida; dessutom skulle finnas dräng- och pigfaddrar, d.v.s. yngre personer från varje familjs sida. I vissa fall

kunde faddrarna bestå av endast fyra personer, i andra kunde de uppgå till både åtta och tio personer. I det senare fallet var många faddrar vanligt bland bemärkta personer eller bland s.k. ”finare” folk.

BÅTSMANSHÅLLET I ÅNGERMANLAND

Så långt forskningen sträcker sig bakåt i tiden kan nämnas att fyra generationer av mammas förfäder varit båtsmän, d.v.s. indelta soldater i Sveriges örlogsflotta, från båtsmannen Henrik Mårtensson-Frisk född 1730 fram till mammas farfar Jonas Sjö född 1829. Det kan därför vara intressant att lite närmare granska båtsmännen och deras uppgift, och se lite på de lagar och reglementen som styrde deras dagliga liv. Därmed kan vi utöka vår kunskap om båtsmansfamiljens ekonomiska och sociala situation och bättre förstå båtsmansfamiljens levnadsförhållanden.

I kategorin båtsmän fanns rotebåtsmän, indelningsbåtsmän, enrolleringsbåtsmän, hyresbåtsmän, högbåtsmän, bösseskyttar, kofferdibåtsmän m. fl. Båtsmän som tillhörde båtsmanshållet i Norrland kallades för rotebåtsmän. Båtsmanshållet upprättades i Norrland under 1630-talet och år 1662 var hela Ångermanland och Medelpad roterat till det s.k. båtsmanshållet. Roteri innebar att varje by, eller i de fall byn bara bestod av ett fåtal gårdar, kunde flera byar slås ihop till en rote och underhålla en båtsman. Så var t.ex. fallet med roten no 142, som bestod av Solom och Styrnäs och rote 146 som innefattade Viett, Sjö och Dämsta.

Det är Karl XI:s förtjänst att fasta regler för båtsmanshållet upprättades och i stort kom reglerna att gälla ända fram till båtsmanshållets avveckling i slutet av 1800-talet.

Båtsmännen från Ångermanland och Medelpad ingick i båtsmanskompanier. De var de enda stadigvarande, fredstida militära truppförband inom landskapen ända fram till 1854, då Väster-norrlands beväringssataljon, som sedermera kallades regemente, organiserades. Ångermanlands båtsmanskompani delades 1716 i två delar, det första och det andra kompaniet. Fördelningen sammanföll organisatoriskt med kyrkans södra och norra kontrakt. Denna territoriella indelning existerade ända till dess båtsmanshållet upphörde. Våra anfäder som ju var båtsmän, tillhörde 2:a Norrlands 1:a delskompani. Inom Styrnäs socken fanns följande rotar och rotebåtsmannens nummer: 141 Djuped, 142 Solum och Styrnäs, 143 Myckelby, 144 Lo, 145 Utnäs och Frök, 146 Viett, Sjö och Dämsta. (2)

Under tjänstgöring uppdelades båtsmännen, dels som besättningar på örlogsfartyg, dels för arbeten vid varven. Huvudstation, d.v.s. den plats till vilken inryckning för tjänstgöring skulle ske, var för Ångermanlands båtsmän, örlogsstationen vid Skeppsholmen i Stockholm (2)

EN BÅTSMANS ARBETE OCH VILLKOR

Vissa minimivillkor fanns angivna för att bli antagen som båtsman. De skulle bl.a. ”vara hálbrägda, sunda, starka och modiga, äga god kroppsstyrka, vara utan lyten, fel och bräckligheter.” Den presumtive båtsmannen fick ej vara behäftad med ”smittosam sjukdom, såsom

spetälska, fallandesot, likmask och dylikt och ej heller vara uppenbar ogärningsman, såsom mördare, mandråpare, horkarl och dylika, som för sina ogärningars skull icke var lidna". Man skulle också kunna uppvisa betyg på *"god frejd"*. För att antas fanns under 1800-talet en nedre åldersgräns på 17 år och en övre på 25 år. Denna gräns kunde dock ibland vara flexibel. Utöver åldersgränser fanns även krav på minst 165 centimeters längd. (1 och 2)

I handlingarna möter man två slag av båtsmän: fördubblingsbåtsman och ordinarie båtsman. Fördubblingsbåtsman var ett reservmanskap, som beslöts av Amiralitetskollegiet redan 1657 *"att alla som hörde under båtsmanshållet skulle i oroliga tider vara beredda att uppsätta fördubb-lingsbåtsmän."* (2, s.39) Dessa skulle utgöra en reserv och kunde tas i anspråk som ordinarie båtsmän när någon vakans uppstod i roten, då en ordinarie båtsman lämnade sin tjänst, avled eller fick avsked, d.v.s. att båtsmannen "kasserades" och tjänsten upphörde. Då skulle fördubb-lingsbåtsmannen inta dennes plats. Ifråga om mammas förfäder var, som ovan nämnts, fyra generationer båtsmän, kanske fler när undersökningarna helt slutförts. De var följande:

- 1. MAMMAS FARFARS FARFARS FAR.** Henrik Mårtensson-Frisk född 1730. Antagen till fördubblingsbåtsman 22 år gammal år 1752 och blev ordinarie 1/6 1759. Bosatt i byn Söbbersta i Boteå .
- 2. MAMMAS FARFARS FARFAR.** Jonas Henriksson-Sjö född 1761. Antagen till fördubblingsbåtsman i Överlänäs 27 år gammal år 1788 och till ordinarie båtsman i Sjö-Dämsta-Viett 34 år gammal 1795. Bosatt i byn Sjö i Styrnäs.
- 3. MAMMAS FARFARS FAR.** Henrik Jansson-Fogel född 1794. Antagen till ordinarie båtsman i Myckelby 18 år gammal 7/6 1812. Bosatt i Myckelby, Styrnäs.
- 4. MAMMAS FARFAR.** Jonas Näsman-Sjö, född 1829. Antagen till ordinarie båtsman i Myckelby 25 år gammal 1854. Bosatt i Viätt, Styrnäs.

Båtsmän i Norrland saknade den löneförmån som innebar av kronan påbjuden tilldelning av torplägenhet. Bonden - rotehållaren - fick därför ha båtsmansfamiljen boende hos sig, vilket inte var särskilt tilltalande, varken för båtsmansfamiljen eller bonden. Det blev senare vanligt att när båtsmannen antogs kom rotehållarna överens om att upplåta en torplägenhet. Det saknades bestämmelser för Norrlands båtsmän på detta område. Under det yngre båtsmanhållet (1687-1887) blev det vanligt att utrusta båtsmannen med ett torp, trots att rotarna inte hade någon skyldighet att göra detta. Om rotarna inte kunde erbjuda båtsmannen en stuga eller plats i rotehållarens hus, blev norrlandsrotarna ålagda att utge hushyra. De skulle även förse båtsmannen med utrustning bl.a. en s.k. pajrock eller kapp-rock, täcke, en hängmatta och en tunna försedd med lås eller tapp. Då båtsmannen arbetade hos bonden försågs han med s. k. "släp-kläder" d.v.s. arbetskläder av vadmal, en skjorta, ett par strumpor och ett par skor. (2, s.100)

Tobaksrökning förbjöds 1791 för dem som var under 21 år. Det sägs i bestämmelserna att båtsmän inte var underkastade denna inskränkning.

Båtsman som på grund av ålder och svaga kroppskrafter hade "avskedats" och inte kunde bruka jorden eller på annat sätt förtjäna något till sitt uppehälle, befriades 1748 från att erlagga mantalspengar. Detta är orsaken till att soldater och båtsmän ofta inte återfinns i mantalslängd-

erna, som ju var underlag för skatteuttagen. De kallades i vissa kyrkböcker för ”utfattiga” därför att de hade svårt att försörja sig och blev därmed befriade från att betala mantalsskatt.

Båtsmännen fick tjänstgöra för staten i olika sammanhang. När t.ex. kronobrännerier anlades i Härnösand och Sundsvall 1776 fick de norrländska båtsmännen kommendering dit. De ordinarie tjänstgöringarna fick vanligtvis utföras på Örlogsstationen i Stockholm, dit de utkommenderades under fredstid årligen eller ibland vart tredje år.

Båtsmännen hade s.k. rendezvou- platser, d.v.s. mötesplatser där man samlades innan den gemensamma marschen till Stockholm skulle ske. Samlingsplats för båtsmännen från Torsåker, Ytterlännäs, Dal, Boteå, Styrnäs, Överlännäs och Sånga socknar var Hammars Gästgivaregård i Ytterlännäs. Förflyttningen från hemorten till Stockholm skedde genom s.k. ”durchtåg”, d.v.s. de fick gå till fots.

I många år hade båtsmännen varit skyldiga att själva skaffa sig husrum vid tjänstgöringen i Stockholm. De medel de erhöll för detta enligt 1774 års inkvarteringsordning var 5 1/3 skilling (en riksdaler specie indelades i 48 skillingar och 12 runstycken). Ersättningen var dålig och båtsmännen kunde inte alltid betala kostnaden för husrum, utan fick ofta tigga. År 1795 infördes inkvartering av 100 man i Skeppsholmskasernerna. Ofta översteg antalet båtsmän denna styrka och om årstiden medgav användes bodar, vindar och skjul på Skeppsholmen för inkvartering. Ersättningen för inkvartering höjdes senare till 10 2/3 skilling i månaden eller 2 riksdaler och 32 skillingar om året. Arbetstiden för båtsmännen på varvet var reglerade sedan år 1796. På sommaren ringdes till arbete kl. 05.30 och avringdes kl. 18.00 med två timmars middagsrast mellan 11.00-13.00.

För sjökommendering till avlägsna farvatten uttogs från norra Ångermanland 15 båtsmän. De skulle tjänstgöra på fregatterna Adolph och Jason, som i maj 1759 avseglade från Stockholm. Resan gick till Malaga och in i Gibraltar till Tangerviken i jakt på pirater som härjade. De skulle även eskortera svenska handelsfartyg i Medelhavet. De svenska örlogsfartygen med besättning led inga förluster under denna resa, utan återkom till sin hemmahamn Stockholm de sista dagarna (i december) av år 1760. Därifrån skulle de ta sig hem till fots, en sträcka på cirka 500 kilometer.

I slutet av augusti 1788 kommenderades 76 båtsmän från 2:a kompaniet till Sveaborg i Finland. Under tiden i Helsingfors hade en del av Norrlands båtsmän ingått i örlogsflottans besättningar. Huvuddelen av de båtsmän som medföljt Svenska eskadern till Helsingfors fick under vintern 1788 återvända till hemorten. Vägen från Helsingfors togs över Vasa och båtsmännen fick gå på isen över Kvarken. De lämnade Helsingfors i början av november. Båtsmännen från Norrland uppgavs ha varit 600 man.

Under sommaren 1803 inkallades till sommartjänst 150 båtsmän från Norrland. De hemförlovades i oktober samma år.

I augusti 1808 beordrades 150 fördubblingsbåtsmän från Ångermanland att med ”marche forsé, genom natt och dag” avgå till Göteborg. De skulle där tjänstgöra ombord på Örlogsskeppet Wasa och fregatterna Fredrica och Drottningen. De avlämnades i Göteborg den 22 augusti.

”**Marche forsé**” innebar att i stället för att ”bengå”, fick båtsmännen transporteras med häst och vagn, sex man och utrustning på en två-spänd vagn, tre båtsmän på en enspänd vagn.

År 1842 utfärdades en tågordning som ersatte den från 1791. Den föreskrev, att trupper företrädesvis skulle förflyttas **sjöledes**. Om sjölägenhet saknades skulle förflyttning ske med ”**marche forsé**”. Vid en sådan förflyttning färdades man 7-8 mil om dagen. Efter sex dagars marsch fick truppen rasta nästkommande dag. Vid mörk årstid och dåligt väglag avkortades dagsresan. Bland bestämmelserna för denna marsch forsé fanns även en förordning som gick ut på att ”*manskapet skall gå uppför backar och genom städer*”. Vid sommartjänstgöring och inryckning då isen ännu låg, skulle marschen företas enligt följande tabell:

Första dagen	från Mark i Säbrå till Maj	6 3/4 mil
Andra dagen	till Iggesund	7 5/8 mil
Tredje dagen	till Stråtjärn	6 7/8 mil
Fjärde dagen	till Gävle	6 1/4 mil
Femte dagen	till Läby	8 1/8 mil
Sjätte dagen	till Rotebro	7 1/2 mil
Sjunde dagen	Stockholm	2 mil.

Samma kompani skulle i regel återvända med sjötransport.

Under tjänstgöring i Stockholm kallades båtsmännen till kristendomsförhör strax före hemförlovningen. Detta förhör hölls i allmänhet i Skeppsholmskyrkan. (2)

I beskrivningen om båtsmanshållet i Ångermanland finns namn och uttryck som kanske fordrar förklaring: där omnämns ”skärgårdsflottan”. Denna var den vanliga benämningen för arméns flotta och bestod (helt eller delvis) av Svenska och Finska eskadrarna. De senare kallades ofta för skärgårdseskadrar. Även i officiella skrivelser användes omväxlande benämningarna ”Arméns flotta” och ”Skärgårdsflottan”.

DIVERSE INFORMATION

I källorna finns namnet ”Buldan”. Detta var en vävnad av lin, jute eller hampgarn. Detta användes till säckar och segel m.m. och även till enklare kläder.

Något som var unikt för Ångermanland var arealmåttet SELAND enligt Sam Owens-Janssons måttordbok, (Nordiska museet i Stockholm 1950). Av jordeböckerna för 1540 synes framgå att som ideellt geometriskt mått var det 800 kvadratfamnar. (En famn var 3:e aln) En 3:e aln var 2,0762 meter. En kvadratfamn var 4,31 meter.

Ett seland var 3448 kvadratmeter d.v.s. drygt 1/3:s hektar. Jämför med ett tunnland som är 4936,6 kvadratmeter, nära ett hektar. Gabriel Thulin i sin bok ”Om mantalet” (Sthlm 1890) anger att ett seland var ett ytmått, 40 famnar i längd och 20 i bredd och utgjorde tillsammans 800 kvadratfamnar.

BÅTSMÄNNENS EXTRA PLIKTER

Vi bör också tillägga att båtsmännen var skyldiga att fullgöra tre årliga dagsverken hos församlingens kyrkoherde. Medförde man vid dessa dagsverken egen kost kunde man slippa undan med ett dagsverke om året. Om de varit kommenderade till tjänstgöring mer än fyra månader under året var de befriade från detta åliggande. Båtsmännen befriades också från alla andra fastställda avgifter till prästerskapet.

BÅTSMÄNNEN VAR GODA BERÄTTARE

Till slut beträffande båtsmännen: De betecknades som ”goda berättare”. De var dock inte alltid så noga med sanningen. Ett gammalt talesätt var ”att han drog en båtsmanshistoria”. Det uppges att när båtsmannen kom hem samlades man i hans stuga för att få höra nyheter. Han hade varit i Stockholm och i tjänst både i Finland och Tyskland och rört sig bland främmande människor och hade därför mycket att berätta. Båtsmannen fungerade som en nyhetsförmedlare. Deras anseende på hemorten berodde naturligtvis i första hand på deras personliga egenskaper. Som ”kronans karl” var han en aktad person. De hade sett sig omkring utanför hemtrakten och höjde sig i kunskaper och uppträdande över den bofasta befolkningen. Det var en viss glans över båtsmännen när de i samlad trupp intog sina platser i sina bestämda bänkar framme i kyrkan. Från en socken sägs att de kom i rangordning efter prästen, länsman och klockaren. På andra håll berättas att båtsmännen inte åtnjöt särskilt stor respekt i sin hemort.

(4)

BÅTSMANSNAMN I ÅNGERMANLAND

Avslutar denna krönikas inledning med uppgifter om båtsmansnamn i Ångermanland, bl.a. innefattande socknarna Styrnäs, Överlänns Boteå, Ullånger och Wibyggerå. Det är platser där för-fäderna på mammas sida varit bosatta. Eftersom mammas förfäder på sin fars sida i fyra generationer varit båtsmän i Ångermanland, kan det vara av intresse att se vilka namn som var i bruk vid tiden för de fyra generationernas tjänstgöring, som ju faktiskt omspanner en tidsperiod av 160 år

Egenskapsnamn: Ansenlig, Birhals, Blyg, Bråttom, Bullerhufvud, Kruse, Enfaldig, Frestare, Friare, Fyllhund, Kurtisan, Menlös, Smutsig, Yster.

Utseendenamn: Bred, Friskopp, Frodig, Goliat, Halsstyv, Jätte, Kort, Krum, Kruskopp (i Boteå), Låghalt, Långgård, Snehals och Tunnhår.

Sjötermer-namn: Bark, Boglina, Bom, Däck, Fana, Flög, Klo, Kloss, Krut, Köl, Lod, Pamp, Stållhult (i Boteå), Vimpel, Äsping.

Djurnamn: Aborre, (i Boteå) Bagge, Bröms, Buffel, Fogel, (i Myckelby), Gadd, Geting, (i Myckelby) Glada, Gris, Gädda, Gök, Lax, Lekatt (i Styrnäs), Säl, Stör, Tjäder (i Boteå), Tätting, Vigg, Ödla och Öring.

Lokal- och nationalitetsnamn: Bottenkarl, Engländare, Fransos, Kammardräng, Kock, Kollare, Skrivare, Svarvare, Snidare och Smed.

Våra förfäder, däri inräknat även bröder och syskon till våra förfäder bar namnen: Frisk, (i Boteå) Sjö, (i Styrnäs) Fogel, (i Styrnäs) Boja, (i Styrnäs) Stållhult och Bister (i Boteå) och Solin, (i Boteå) m.fl. (2)

KÄLLOR:

1. Båtsmän, ryttare och soldater. Svenska släktforskarförbundets årsbok 1988 om släktforskarna och de militära källorna.
2. Carl Hamnström: Båtsmanshållet i Ångermanland och Medelpad, Östervåla 1972. Innehåller utdrag av material från Krigsarkivet.
3. Släktforskarnas årsbok 1995. Artiklar enligt följande:
 - a. Släkthistoriska källor för Ångermanland av Carl Szabad.
 - b. Fakta om socknarna i Ångermanland av Håkan Skogsjö.
 - c. En Nordingråprost på 1300-talet av Carl Szabad.
4. Karl Ekman: Styrnäs, anteckningar om gammalt och nytt, Sollefteå 1926. Faksimilutgåva 1989.
5. Claes Grill: Statistiskt sammandrag över Svenska indelningsverket. Faksimilutgåva år 1978 och 1988.
6. Brev från min kusin Gerd Wiklander-Gustavsson den 22/3 1988. Bosatt i Härnösand och lämnar uppgifter hon fått av komministern i Styrnäs, i tjänst omkring 1940-1945.
7. Sockenstämmoprotokoll från Styrnäs 1825.
8. Sockenstämmoprotokoll från Styrnäs 1847.
9. Kartan finns tillgänglig på Kungliga bibliotekets kartarkiv i Stockholm. Tillägg till denna karta är gjord av S. Gustaf Hermelin 1797.
10. Citerat i Lars Guvås bok "Ångermanland", AWE/Gebbers 1984, sidan 6.
11. Ludvig (Lubbe) Nordström (1882-1942). Han skrev detta 1937, året innan hans bok "Lortsverige" utkom. Han var född i Härnösand. Förutom skicklig stilist var han även en talangfull tecknare och illustrerade själv sina böcker. Han var gift med författarinnan Marika Stiernstedt.
12. Carl Georg Colleen: "Beskrivning över Styrnäs socken," akt LMV X55-1:3. Till grund för sin sockenbeskrivning har Colleen haft bl.a. "egna å stället gjorda iakttagelser", samt "utdrag ur gamla Historiska Urkunder, hvaribland må nämnas Hülphers Beskrifning öfver Ångermanland". (Westerås 1780). Citatet är omnämnt i en artikel "Kyrkan i kartan" av Alfred Örbäck i Svenska Släktforskarförbundets årsbok 1990 "Inte bara kyrkböcker".

SLÄKTKRÖNIKA

Generation 5.

Morfar Jonas Wiklander,

född i byn Viätt i Styrnäs socken den 11 december 1862.

I födelseboken 1862 står: *"Född 11 dec. JONAS. Föräldrar: Kronobåtsman Jonas Sjö och hustru Anna Nilsdotter i Wiet. Testis: Häradsdomaren Israel Olsson och hustru i Myckelby, Bond. Jan Wiström och hustru. i Wiet, drängen Erik Ulin och pig. Margretha Nilsdotter i Almsjön, Ullångers socken"* (9)

Här förvånas man över bl.a. att häradsdomaren Israel Olsson var fadder och dopvittne. Naturligtvis kände vår morfars far Jonas Sjö denne Israel Olsson. Dels bodde de båda i Myckelby, dels hade Jonas Sjö som femtonåring tjänat som dräng hos honom mellan åren 1847-1848 och dels fanns ofta en viss samhörighet, ömsesidig respekt och gemenskap mellan en kronans karl med ansvar som båtsman i Sveriges Kungliga flotta och socknens ansvarige styresman.

Trots ovanstående information kvarstår dock en fråga: Hur kommer det sig att denne socknens starke man, kyrkvärd, nämndeman och tillika Styrnäs kommunalnämnds ordförande deltog som fadder vid morfars dop 1862? Utöver de uppräknade uppdragen beklädde Israel Olsson även en stor mängd förtroendeuppdrag. Svaret *kan* vara att det fanns en avlägsen släktskapsförbindelse med hans hustru och morfars släkt. Israel Olssons hustru var Stina (Kristina) Danielsdotter och hon var dotter till Daniel Danielsson och hans hustru Barbro Kristina Hans-dotter.

Israel Olsson kallades *"Bjässebonden i Myckelby"* och det berättas att när han kom gående utvisade hans kroppsspråk *"Undan berg och dalar, nu kommer jag"*. Han lär också ha sagt: *"Vad skall det bli av Skörnäs sockna, då jag lägg ihop yga"*. (Carl Ekman: Styrnäs) Israel Olsson var född 1809 och var vid morfars födelse 53 år gammal. Han var en man som ägde allas förtroende. Både Israel Olsson (Olofsson) och hans hustru Stina kom från Djuped. Israel Olsson avled den 13 maj 1888 "av okänd" sjukdom i en ålder av 78 år.

Övriga faddrar var bonden Jonas Wiström född i byn Sjö 1830, gift 1858 med Kajsa Lisa Jansdotter född i Djuped 1837 och bosatta i Viätt. Jonas Wiströms föräldrar var bonden Erik

Jansson i Sjö och hans hustru Sara Greta Persdotter. Jonas Wiströms hustru Kajsa Lisas föräldrar hette Jan Olofsson och hans hustru Anna Kajsa Näsman och kom från Djuped.

Vidare var de båda syskonen Erik Ulin och Margareta (Greta) Nilsdotter faddrar. De var yngre syskon till Anna Nilsdotter, morfars mor och därmed moster och morbror till morfar Jonas Wiklander. Erik Ulin var född i Ullånger 1841 och Greta Nilsdotter var född i Utvik 14/12 1842. Båda syskonen noteras komma från Almsjön i Ullånger, där de förmodligen haft tjänst. Deras föräldrar Nils Persson och Anna Stina Persdotter-Ulin var bosatta i Utvik i Ullånger.

Morfar Jonas föddes med efternamnet Sjö efter sin far båtsmannen Jonas Sjö. Morfar bytte namn till Viklander omkring 1870, då hans far Jonas Sjö "avskedades", på vårt språk "pensionerades" från båtsmanstjänsten. Ordet "avskedad" innebar inte att han "fick sparken" från en tjänst som han inte skött. Det är ett gammalt uttryck som betyder att han passerat tjänstens ålderstreck. Ett annat gammalt uttryck var "kasserad", som innebar att vederbörande fått lämna sin tjänst av hälsoskäl. Efter båtsmanstjänstens slut återgick man till sitt förra efternamn, patronymikonnamnet eller antog ett helt nytt släktnamn. Detta kunde vid den tiden göras utan problem. Det nya namnet kunde bara anmäldes till prästen, som antecknade ändringen i kyrkboken. Sverige hade inte vid den tiden fått en namnlag. Den tillkom först genom den s.k. namnlagen i föräldrabalken, som av Riksdagen fastställdes den 5 december 1901.

Vy över båtsmanstorpet Tyvbäckssvedje i Viets by. Till höger syns det gamla båtsmanstorpet med vinterstugan till vänster. I mitten syns ladugården med loft och längst upp tiill höger syns "Norbergs mors stuga".

I kyrkböckerna står morfar med namnet "Jonas Sjö" fram till mitten av 1870-talet, då hans far båtsmannen Jonas Sjö begärde avsked från sin tjänst. Samma notering med efternamnet Sjö noteras även för hans bror Erik Sjö och hans syster Anna Stina (Kristina) Sjö.(7) Det fanns en praxis som innebar att efter att båtsmannen slutat sin tjänst, skulle inte barnen fortsätta att bära båtsmansnamnet. Namnet förbehölls efterträdaren på båtsmanstjänsten. Detta var anledningen

till att morfar Jonas antog ett nytt namn - Viklander. (stavat med enkelt V i kyrkboken). Så långt jag kunnat överblicka var det ett helt nytt namn, som inte tidigare omnämnts i kyrkoböckerna i Styrnäs, inte heller i omgivande socknar som Bjärtrå, Boteå, Vibyggerå eller Ullånger före 1880. Det skulle kunna vara ett unikt namn, men är det inte. Flera Wiklander finns i området efter 1890. Dessa är inte – så långt jag kunnat se - relaterade till vår släkt.

Morfars far Jonas Sjö skulle - om han inte blivit indelt soldat - hade burit namnet Henriksson, eftersom hans fars förnamn var Henrik. Följaktligen skulle morfar enligt den tidens sed ha burit namnet Jonasson/Jansson/Johansson/Jönsson eller Jeansson efter sin fars namn Jonas, det s.k. patronymikon. Namnet Jonas kunde vara Jan, Johan, Jean och Jöns. På 1880-1890-talet blev patronymikonnamnet mer och mer fasta efternamn och familjenamn.

Morfar konfirmerades i Styrnäs kyrka den 27 maj 1878. I husförhörlängden noterades att han *"Läser försvarligt"*. Konfirmationspräst var komminister Jonas Peter Pettersson född i Säbrå 1847, alltså med Ångermanländskt ursprung. Han blev student i Uppsala 1874 och prästvigdes i Stockholm den 11 oktober samma år. Han utsågs till komminister i Styrnäs 1877. Morfar konfirmerades av denne 31-årige, nyutnämnde prästen Jonas Pettersson, som avled relativt tidigt, endast 44 år gammal. (Se fotokopia på husförhörboken för Viätt 1889-1898, sid. 118)

Morfar gick i skolan i Myckelby under skollärare Jonas August Nordin mellan åren 1869-1873. Denne lärare flyttade från Myckelby till Ed i Ytterlännäs socken 1886. (1)

Morfar Jonas och mormor Stina Greta Nyberg gifte sig den 19 oktober 1890. (2) Som bröllopspresent fick mormor av sin svärmor Anna Nilsson en spinnrock, som sannolikt härstammar från 1850-talet. Den stod övergiven på Viätt-torpets vind i nya stugan efter att Hedda och Sigurd flyttat till Myckelby. Moster Hedda tillfrågades om spinnrocken. Hon var glad över att få överlåta den till mig. Den finns nu i vårt fritidshus Bäckhagen utanför Göteborg.

Morfar står i kyrkboken 1885 som "arbetare". Som 17-åring tjänade han hos bonden Per Stattin i Viätt tillsammans med sin syster Anna 1879. (3.s.195) Vissa indikationer tyder på att det fanns en viss släktanknytning till Per Stattin, jag har inte forskat vidare varifrån släktskapen kommer. Från den 25 november 1884 till den 20 november 1885 tjänade morfar hos lantbrukare Johan Melin i Torsåker. (Även han sannolikt släkt på långt håll) (4) Därefter står i inflyttningslängden att han flyttade från Torsåker den 30/11 1885 till Djuped. (1) Därifrån hade han bara ett par kilometer till sitt föräldrahem i Viätt.

Efter sitt giftermål 1890 står morfar i kyrkböckerna som flottningsarbetare och torpare. De hade ett par, tre kor, några getter och höns. Flottningsarbetet skedde under sommarsäsongen vid Sandslås sorteringsverk i Hammar. År 1872 slogs tre tidigare flottningsbolag samman till ett enda med namnet Ångermanlands flottningsförening. Den manuella flottningen sysselsatte som mest 700 personer vid skiljet i Sandslån. Då var Ångermanälven den viktigaste timmertransportören i vårt land och **Sandslån var världens största sorteringsverk**. Det mekaniserades 1965. I slutet av 1960-talet behövdes endast 90 anställda. Flottningen upphörde 1982. Man övergick då helt till landstransporter. (15)

Avståndet från Viätt till Sandslån var c:a 10 km. Om morfar gick raskt, kunde han gå sträckan på lite mer än en timme. Efter avslutat flottningsarbete för dagen fick morfar "bengå" tillbaka hem till Viätt, där arbetet på torpet väntade.

Morfars far Jonas Sjö (mammans farfar) bodde i båtsmanstorpet i Viätt. I de militära rullorna heter torpet **TVYBÄCKSSVEDJE** och båtsmanstorpet byggdes i samband med morfars fars antagning till båtsman 1854. (6) År 1887 bodde morfars far Jonas Sjö och hans hustru Greta Nilsdotter på torpet, med bl.a. söner Jonas och Erik. Dottern Anna var då redan gift och var med sin make Per Devall bosatt i ett litet torp på Jonas Lybäcks ägor i Viätt fram till 1889. (3)

Morfar Jonas Viklander avled den 29 september 1935, 73 år gammal och mormor avled 80 år gammal 1947. Båda våra morförfäldrar är gravsatta på Styrnäs kyrkogård. Den gemensamma graven ligger omedelbart till vänster om kyrkogårdsgrinden och är utmärkt med en vacker gravsten.

Bouppteckning efter morfar Jonas upprättades den 27 december 1935. Mormor "uppgav boet under edlig förpliktelse". Förutom diverse möbler och hushållsföremål uppgavs "1 st ko" värderad till 100:- och "1 st ko" värderad till 75:-, samt "4 höns" värderade till fyra kronor. Fastigheten "Viätt 14-45 taxerat och värderat 1000:-kronor". Begravningskostnader upptogs "ett för allt 500:- kronor." Efter avdrag för skulder och begravningsomkostnader var behållningen i boet 781:- kronor. - Närvarande vid bouppteckningen var, förutom mormor, mostern Hedda, Gerda och Ester samt morbror Henning. Övriga sterbhusdelägare, som ej var närvarande "förklarar härmed att vi till alla delar godkänner densamma: Härnösand den 5 februari 1936: J.P. Viklander, Mörsil den 8 februari 1936: Erik A. Viklander, Nils Konrad Viklander och Stockholm den 12 februari 1936: Anna Paulina Andersson." Bouppteckningen upprättades av P. Öberg och Arvid Svanholm. (14)

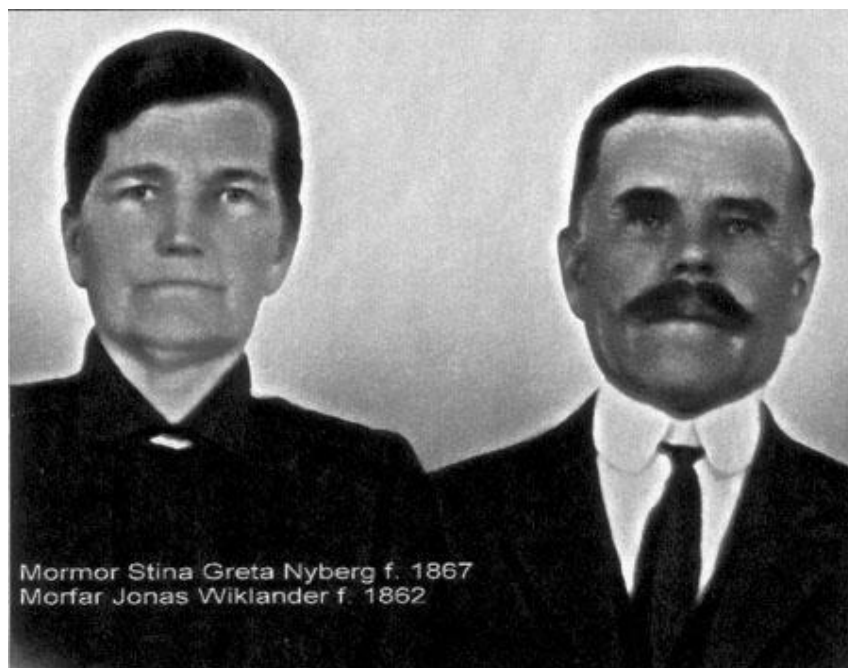
V Mormor Stina Greta Nyberg

Hon föddes i byn Kexed i Vibyggerå socken den 29 juni 1867. Hennes far var torparen Per Nilsson-Nyberg, som ägde och brukade ett litet torp i byn Kexed vid sidan av sitt egentliga arbete på Sandvikens sågverk. Hans hustru, mormors mor, var Margareta (Greta) Nilsdotter. (5 s.166). Mormors mor var född i byn Fucked i Ullångers socken den 16 mars 1839. (se vidare generation 6).

Mormor Stina Greta, enligt kyrkboken "arbetardotter", flyttade från hemmet i Kexed till Myckelby i Styrnäs socken den 16/11 1889. (1) Hon städslades som piga i Myckelby hos hemmansägaren och bonden Henrik Olof Näsmark (16) född i Myckelby den 6/7 1854 Hans hustru var Anna Sofia Näsholm född i Viätt 10/11 1862, dotter till Henrik Näsholm i Viätt. Henrik Olof Näsmark var son till bonden Erik Olofsson (f. 17/7 1826) och hans hustru Brita Märta Henriksdotter i Myckelby (dtr t. Henrik Jansson och f. 24/6 1824). Bland faddrarna vid Henrik Olof Näsmarks dop 1854 märks Henrik Jansson i Utnäs, (son till Jan Henriksson i Myckelby), och Greta Dorotea Sjöström i Frök (f. 1839). Henrik Olof Näsmark var 1:e fadder vid moster Hed-

das dop 1899, vilket tyder på att där fanns släktskap mellan Jan Henriksson, Henrik Jansson, Henrik Näsman och morfars Jonas.

Det var med största sannolikhet här hos hemmansägaren Henrik Olof Näsmark i Myckelby och hans hustru Anna Sofia Näsholm som morfar och mormor träffades första gången. Kanske möttes de vid något tillfälle hos Henrik Näsholm i Viêt, när deras dotter Anna Sofia besökte sitt föräldrahem. Morfars och mormors möte med varandra måste ha skett mellan december 1889 och oktober 1890, eftersom mormor Stina Greta flyttade in i Styrnäs församling, enligt kyrkböckerna, den 16 november 1889. Mormor och morfar gifte sig den 19 oktober 1890. (se vidare krönikan 5 B på mormors sida.)

I Styrnäs församlingsbok 1900-1914 (11) finns följande uppteckningar: *"Viet no 1 (och 4): Torp af no 1:4 (större delen av no 4 å no 1) Torparen, f. Båtsmannen Jonas Sjö's enka, torparinnan Anna Nilsson född i Ullånger 12/3 1831, gift 29/6 1859, död 19/10 1902."* Kyrkboken anger emellertid fel födelsedatum för Anna Nilsson. Hon var inte född den 12 mars, utan den 27 september 1831. En närmare förklaring till det felaktiga datumet för hennes födelse återfinns i krönikan för generation 6.

I församlingsboken 1900-1914 står:

"Torp å no 1:4: Jonas Viklander, torpare, flottningsarbetare, född den 11 december 1862 i Styrnäs, gift den 19 oktober 1890, värnpliktige 52-168-1883, dess hustru Stina Greta Nyberg född i Vibyggerå den 27 juni 1867." (11)

Tillsammans fick morfar och mormor åtta barn. **Det första barnet blev sonen Jonas Peter som föddes den 27 april 1891.** Som föräldrar står: *"Arbetaren Jonas Viklander och hans hustru Stina Greta Nyberg"*. Som faddrar vid hans dop anges morfars far och mor Jonas Sjö och

Anna Nilsdotter, (*"f. båtsmannen Jonas Sjö och h. i Viett"*), mormors far och mor Per Nyberg och Greta Nilsdotter, (*"arbetaren Per Nyberg och hustru i Vibyggerå och Kexed"*), morfars bror *"drängen"* Erik Viklander, som då var bosatt i Lo, och *"pigan"* Christina Melin i Solum. Ytterligare en fadder nämns i födelseboken: *"pigan Kristina Jansson i Myckelby"*, dotter till Johan Melin i Myckelby.

Morbror Jonas. Fotot tagit vid hans lärarexamen 1920

Vår morbror **Jonas Peter** döptes av Styrnäs församlingspräst, komminister Jonas Peter Petersson, som var född i Säbrå socken i Ångermanland 1847. Prästen noterade i kyrkboken: *"Modern kyrkotagen den 19/7"*. (12) *"Kyrktagning"* var en kyrklig akt då en barnaföderska återinträdde i församlinglivet och fick kyrkans välsignelse. Prästen läste då en bön enligt kyrkohandboken, vilket skedde inför församlingen strax före gudstjänstens början.

Morbror Jonas frikallades från värnplikten, av vilken anledning känner jag inte till, möjligen på grund av studier. Han arbetade en tid i sågverk, innan han påbörjade studier vid Hola folkhögskola i Torsåkers. Där var han i två år och fortsatte studierna vid Härnösands folkskoleseminarium, där han 1920 avlade folkskollärarexamen. Sin första lärartjänst fick han i Frånö folkskola i Gudmundrå socken. Där stannade han fram till 1931, då han flyttade till Härnösand och upptog tjänst i stadens folkskolor.

Sedan sin ungdom var han nykterist och blev en aktiv medlem i IOGT, inom vilken rörelse han anförtroddes flera uppdrag bl.a. ordförande i kretslogen i Härnösand. Han var också mycket sång- och musikbegåvad. Han hade en vacker tenorröst och deltog i en manskör. I början av 1940-talet var han ledare för Härnösands Allmänna Sångförening. Han var dessutom en

flitig deltagare i Domkyrkokören. Han hade på sin fritid stort intresse av att läsa bl.a. filosofiska arbeten. Han var även engagerad i den humanistiska klubben i Härnösand, tillhörde kyrkobröderna och var aktiv i den Teologiska föreningen. Han blev ofta anlitad som talare och var känd som en god debattör. Morbror Jonas Peter Wiklander avled i Härnösand i februari 1950.

Morbror Jonas gifte sig med Anny Wedin, som avled i Härnösand i november 1950. De fick tillsammans tre barn: 1) Gerd född 1924, bibliotekarie, bl.a. i Luleå. Som pensionär var hon bosatt i Härnösand. Hon avled där i augusti 2002. Gerd gifte sig med Stig Gustavsson, till yrket bokbindare, född 1917. Han avled i Härnösand den 26/11 2001. 2) Dottern Disa Kristina född 1926, död samma år, Den yngsta dottern 3) Margit föddes 1927 och avled 1978.

Den andre sonen Erik Albert föddes 7/5 1893. Födelseboken anger att han döptes den 14 maj av komminister Karl Gustaf Kjellgren (f. 1860). Som faddrar vid hans dop fanns Per Devall och hans hustru Anna Viklander, bosatta i Myckelby. De var morfars svåger och syster. Vidare var Israel Söderlund och hans hustru från Boteå socken (byn Sunnersta) noterade som faddrar. Detta var en svåger till morfar. Hans hustru var morfars yngre syster Lisa Sofia. De var dock inte närvarande vid dopet i kyrkan, de noterades som "icke närvarande". Göran Nyberg från Kexed i Vibyggerå socken var en yngre bror till mormor (f. 1873) och närvarande. Vidare anges Maria Stattin, dotter till Per Stattin i Viätt, hos vilken både morfar och hans syster Anna haft tjänst. Den tioårige August Nordin noterades även som fadder, son till Johan Nordin i Myckelby no 3. Sist i raden av faddrar var den 16 åriga Emma Näsholm, (f. 1877) dotter till Henrik Näsholm på gården Viätt no 1. Hos honom hade morfars syster Anna Wiklander tjänst 1876-1877.

Albert konfirmerades den 28 april 1907 och gjorde sin värnplikt 1914 med sitt militära nummer 414-67-1914. Efter värnplikten flyttade han till Gudmundrå socken och står i kyrkboken för 1900-1920 noterad som sågverksarbetare. Under sin tid i Gudmundrå träffade han Katarina Boström och en son föddes utom äktenskapet 1916. Kontakten mellan föräldrarna bröts emellertid och sonen Erik Sigurd växte upp hos mormor och morfar i torpet i Viätt. Han adopterades av mormor efter morfars död 1935.

Senare flyttade Albert från Ådalen till Mörsil i Jämtland. Han arbetade bl.a. med vägbyggen och var starkt engagerad i koopertationsfrågor inom livsmedelshandeln och betroddes med flera ansvarsfulla uppdrag. Han hade även en fin sångröst och deltog i sångarsamlingar bl.a. i Stockholm vid flera tillfällen. Han gifte sig med Anna Byström och adopterade en dotter, Alice, som gifte sig med en läkare vid namn Holm. År 1999 var de bosatta på Ribbingsvägen 75 i Sollentuna. - Albert avled i Mörsil 1971.

Det tredje barnet föddes den 10/6 1895 och fick namnet Nils Konrad. Han döptes den 25/6 av komminister Karl Gustaf Kjellgren. Vid hans dop var följande personer faddrar: Nils Ulin och hans hustru, hemmansägare i Utnäs, Erik Ulin och Sara Johansdotter i Sjö, Hans Nyberg från Kexed, Vibyggerå och Elin Ulin i Sjö. (Alla utom den sistnämnda frånvarande). *"Dopakten bevitnades äfven av barnets moder."* (10)

Morbror Konrad 1895-1975

Erik Ulin var född i Ullånger 1841 och hans hustru Anna Stina Johansdotter var född i byn Sundby i Boteå 13/4 1843. Erik Ulin står i böckerna som "arbetare" och bosatt i byn Sjö. De hade en son som var född 24 januari 1876 som också hette Erik Ulin efter sin far. Han gifte sig 1893 med Vendla Nordin från Torsåker. När sonen Erik föddes 1876 var morfars far Jonas Sjö (född 1829) fadder, vilket visar att Ulins tillhörde vår släkt. Dessutom var fadern född i Ullånger, varifrån morfars mor Anna Nilsdotter kom. Kan även nämna att morfars mor Anna Nilsdotters flicknamn var Ulin.

Den 19-årige Hans Nyberg var mormors yngre bror född i Kexed i Vibyggerå socken 1876. Elin Ulin i Sjö var född 29/3 1877 och dotter till ovan nämnda Erik Ulin. Hon var ogift vid tiden för fadderskapet, men gifte sig 1897 med flottningsarbetaren Axel Lidén, född i Multrå socken 1870.

Även Konrad flyttade till Mörsil i Jämtland, där han bl.a. arbetade för Vägverket. Konrad gifte sig med Olga ? och fick en dotter, vår kusin Britt Wiklander, född 1925. Hon blev pharmaceut och hade tjänst vid Apoteket i Mörsil. Hon har en son Lennart född 1954. - Konrad avled i Mörsil 1985.

Som fjärde barn föddes min mor **Anna Paulina den 22 juni 1897**. I födelseboken står "22/6 1897 Anna Paulina. Fader: Jonas Viklander född 11/12 1862, arbetare i Vieth och mor: Stina Greta Nyberg född 29/6 1867". Mamma döptes av komminister Karl Gustaf Kjellgren den 27 juni. Följande faddrar noterades: "Petrus (Per) Sjödin och hustru i Vieth, Emanuel Norberg ("Norqvist") i Myckelby, Hanna Ulin i Sunnersta. (Boteå sn). Dopakten bevittnades af Per Devalls hustru i Myckelby och barnets fader." (10, s. 18).

Ovan nämnda Petrus (Per) Sjödin var torpare och skogsarbetare i Viätt, gård nr 3 och född i Styrnäs 1857. Han var son till Olof Johan Frölander och hans hustru Karin Jansdotter i Sjö. Här finner vi alltså en Frölander, som tillhör vår släkt genom ingifte. Namnet är sannolikt taget efter byn Frök eller möjligen från byn Fröland i Bjärträ socken. Per Sjödins hustru hette Anna Brita Bergman, född i byn Fucked i Ullånger den 1 februari 1869. Hon var dotter till bonden Per Bergman d.y. född i Fucked i Ullånger 9/9 1834 och hans hustru Anna Lisa Ersdotter född i Fucked 1836. Sannolikt fanns en viss släktskap med Wiklanders på morfars mors sida. Vi får också hålla i minnet, att mormors mor Stina Persdotter var född i Fucked, (dotter till Per Nilsson och hans hustru Brita Persdotter) varför släktskap är troligt. Värt att notera är även att Fucked vid denna tid var en liten by och bestod endast av tre-fyra gårdar.

Dopfaddern Emanuel Norberg var vid mammas dop 32 år gammal och son till torparen Johan Norberg och hans hustru Anna Danielsdotter från Myckelby. Per Devalls hustru var Anna Viklander-Devall och var syster till morfar Jonas. Hon var gift med Per Devall, född i Gålsjö, Boteå socken. De var bosatta på ett litet torp i Myckelby 1-8. Dopprästen Kjellgren var född 1860 och tjänstgjorde i Styrnäs församling fram till 1907, då han flyttade till Sundsvall.

Mamma Anna Paulina konfirmerades den 17 april 1911 av den då 33-årige komministern Kristian August Fällström född 1878 och son till hemmansägaren Christoffer Fällström och hans hustru Katarina Larsson i Arnäs socken. Han var alltså en son av Ångermanland. Hans hustru var Kristina Brandell född i Skellefteå 1882. Hon var dotter till teol.dr Simon Brandell som var kyrkoherde i Skellefteå landsförsamling, till vilken Astrids far och mor hade tillhört fram till 1912. Doktor Brandell hade både döpt och konfirmerat Astrids far och mor Gustaf och Kristina. K.A. Fällström utnämndes 1913 till komminister i Skellefteå landsförsamling. Han tillträdde tjänsten 1915.

Mamma Anna hade sin första pigttjänst hos lantbrukare Nordlander i Torsåker på hösten 1911. I kyrkböckerna finns noterat att hon flyttade till Bjärträ 22/11 1914. Där hade hon tjänst hos bonden och hemmansägaren Olof Edvard Björklund i Kungsgården nr 1. I kyrkboken infördes hennes namn Wiklander stavat med dubbel W för första gången. Hon stannade i Bjärträ i två år och flyttade från Bjärträ till Gudmundrå socken den 8 november 1915. (13, s.185). Hon kyrkobokfördes hos pappas far Valfrid Otto Andersson år 1916 och står där som hushållerska. Hon blev hushållerska i pappas föräldrahem och där träffades min far och mor. Hon gifte sig den 13/4 1918 med min far Erik Alfred Anderson, som då var brädgårdsarbetare och bosatt i sitt föräldrahem i Strömnäs. I kyrkboken noteras att mor och far skrevs ut från Gudmundrå församling den 16 september 1921. De reste då till Nyhyttans missionsskola utanför Nora stad i Bergsslagen..

Jonas och Stina Wiklanders fjärde barn: Min far: Erik Alfred Anderson f. 1894
Min mor Anna Paulina f. 1897. Fotona är tagna 1915. Vid den tiden träffades de för första gången.

I kyrkboken står: Valfrid Otto Andersson, född i Långsele 21/5 1862, sågverksarbetare, gift 27/10 1889 med Sara Erika Nordlander född i Selånger 14/2 1886, död 8/8 1899. Barn: Fredrik Brynolf f. 16/3 1890, Ragnhild Eugenia född 19/9 1891, **Erik Alfred född 13/5 1894**, Otto Alexander född 6/12 1896, Johan Algot född 30/3 1899, död 29/7 1899. (19, 1903-1921) Där står även: "*Anna Paulina Viklander, hushållerska, född i Styrnäs 22/6 1897, inflyttad 1916, flyt. till pag. 1578 år 1918*". (Den senare uppgiften efter att de gift sig och bildat eget bo).

I oktober 1920 uppger kyrkboken följande: "*Erik Alfred Anderson, sågverksarbetare, adventist, vpl nr 1029 89/144, f. 13/5 1894, utfl. från Gudmundrå 16/9 1921, kristen-domskunskap B, se även pag. 1343, gift 13/4 med Anna Paulina Anderson, född Viklander i Styrnäs 22/6 1897. Kom från pag. 2099 år 1916, kristendomskunskap B. Kom från pag. 1581 år 1918.*" (Otto Anderssons hushåll)

Mamma Anna avled på Södersjukhuset i Stockholm den 29 juni 1962, efter en hjärntumör-operation. Hennes make, min far Alfred, flyttade till Göteborg efter hennes död 1962 och avled där 90 år gammal i Allhelgonatid den 2 november 1984.

Det femte barnet var Hedda Margareta född 5/6 1899. I födelseboken står: "*Döpt 27/6 av K.G. Kj(ellander). Faddrar: H.O. Näsmark och hustru. i Myckelby, (båda närvarande.) Erik Bergman och hustru i Myckelby, samt Jonas Nyberg, Kexed, Vibyggerå socken, och Kristina Melander i Sjö (samtliga. Frånvarande)*" (10)

Identifiering av faddrarna:

Henrik Olof Näsmark var ägare till Myckelby nr 3, en gård på 25/98 mantal och född i Styrnäs 1854. Han var son till bonden Eric Olofsson och hans hustru Brita Märta Henriksdotter i Myckelby. Henrik Olof Näsmark lämnade sitt patronymikonnamn Eriksson och antog namnet Näsmark. Hans hustru var Anna Sofia Näsholm född i Styrnäs 1862 och dotter till Henrik

Näsholm, född i Styrnäs 1837 och bosatt i Viett nr 1, från vilken stamfastigheten **Tvybäcks-svedje båtsmanstorp** var avstyckat. Henrik Näsholm var gift med Stina Jansdotter (Jons-) född i Sjö i Styrnäs 1840 och dotter till Jan Jansson och hans hustru Stina Jönsdotter.

Faddern Erik Petter Bergman var murare och bosatt på en gård som ägdes av "gårdsägare Melin" i Myckelby. Han var född i byn Fucked i Ullånger den 23/3 1867 och var en äldre bror till Anna Brita Bergman, som var fadder vid mammas dop 1897 tillsammans med sin make Per Sjödin i Viett. Att det råder släktskap mellan Bergmans och Wiklanders är helt klart och är knutet till morfars mors Anna Nilsdotters sida. Erik Petter Bergman var gift med Anna Brita Frölander, född i Frök i Styrnäs den 4/2 1850. Hon var dotter till Abraham Frölander (f. 1823) och hans hustru Brita Stina Ersdotter-Ulin i Frök, född i Ytterlännäs 1822. Anna Brita Frölander tillhörde släkten Frölander från Frök, som verkar ha varit en del av morfars släkt genom ingifte. Närmare undersökningar om detta har inte gjorts. Lägg också märke till att hennes andra efternamn var Ulin, samma efternamn som mammas farmor Anna Nilsdotter.

Jonas Nyberg var mormors yngste bror, född 30 december 1878. Kristina Melander var dotter till torparen Johannes Melander (son till morfars farfar Henrik Fogel) och hans hustru Elisabeth Frölander i Viett no 2. Här är alltså ytterligare ett ingifte i Frölander-släkten, eftersom Johannes

Melander var en bror till mammas farfar Jonas Sjö.(f.1829) Kristina Melander var född i byn Sjö den 18 april 1882 (8) och gifte sig med skogsarbetaren Nils Peter Lundin år 1906.

En intressant detalj i släkten Frölander är att ”skepparen” Nils Frölander, (f. 1776) var far till Nils Frölander (f. 1813). Skepparen Nils Frölander var gift med Greta Tysk, född i Graninge i Långsele socken 1782. Denna Greta Tysk ingick i den tyska smedsläkten Tysk, som var anställd i Graningebolaget. Pappas faster Hilda Kristina, som var dotter till Johan Alfred Andersson, pappas farfar, gifte sig med Jonas Fredrik Tysk, som var född 1857. Ett visst släktskap måste därför finnas mellan Greta Tysk-Frölander och pappas släkt i Forse-Graninge, fast på långt håll givetvis. Vidare forskning kan sannolikt klargöra detta.

Hedda gifte sig någon gång 1920-1921 med Georg Pettersson. Han var bror till moster Gerdas man Ragnar Pettersson. De båda systrarna gifte sig sålunda med två bröder. Hedda och hennes man emigrerade till Amerika i början av 1920-talet och bosatte sig i Chicago. Hedda besökte Sverige 1927 och besökte då sin syster Anna och vår familj, när vi bodde i Boden. Hon återvände till USA 1928. Bara något eller några år därefter återvände hon ensam hem från Amerika. Hon skilde sig från sin man och bosatte sig på torpet i Viätt. När morfar dog 1935 skötte hon om mormor Margreta (Greta) tillsammans med Sigurd fram till hennes död 1947. Hedda bodde kvar i torpet några år därefter, men då hon drabbats av ledgångsreumatism behövdes en bättre bostad. Sigurd köpte ett hus i Myckelby dit de flyttade. I början av 1970-talet intogs hon på Sjukhemmet i Hammar, där hon avled den 1/2 1993 i en ålder av 94 år.

Den sjätte i ordningen var Ester Sofia född 20/7 1901. I födelseboken står: ”*Fader Jonas Wiklander, Viätt nr 1, moder: hustru Stina Greta Nyberg. Döpt 4/8 av komminister N. Liljeqvist. Gudföräldrar: J. (Johan) Sjögren och hans hustru i Viätt. Frånvarande fadder: A. Ulin i Hammar, Kristina Näsholm, Viätt, N. Berglund i Nätra och hustru. Anna Devall i Myckelby.*” (10, s. 51)

Av faddrarna fanns bl.a. Johan Sjögren. Han var f.d. hemmansägare och född i Ullånger 1852, gift 1897 med Karolina Lundin. Hon var född i Skogs socken 1857. De var bosatta på Viätt nr 4. Kristina Näsholm var född i Viätt 1874 och dotter till Henrik Näsholm och hans hustru Stina Jansdotter på Viätt nr 1. Anna Devall var morfar Jonas äldsta syster och gift med torparen Per Devall, född i Gålsjö. De var bosatta på ett torp i Myckelby. A. Ulin i Hammar var en släkting på morfars mors sida. Övriga faddrar har jag inte lyckats identifiera.

Ester gifte sig med Folke Andersson, en duktig, romantisk pianist och organist. Tillsammans fick de en dotter Karin, som gifte sig med Holger Bäckström. Familjen var en tid bosatta i Nyadal. De flyttade senare till Härnösand, där Ester avled omkring 1975-1976. Dottern Karin lever fortfarande och bor i Härnösand.

Så föddes det sjunde barnet Gärda Kristina den 4/8 1903. Hon döptes av komminister K. Gustavsson den 6 september. I födelseboken står följande ”vittnen” angivna: ”*Johan Nordin och hans hustru i Undrom, samt föräldrarna.*” (10, s. 69) Att föräldrarna noteras som faddrar vid dopet var mycket ovanligt. Den enda fadder som anges är Johan Nordin och kom från Undrom i Boteå socken där morfars släkt under viss del i slutet av 1700- talet och i början av 1800- talet

varit bosatta. Det var en grannsocken till Styrnäs. Namnet Nordin förekommer i flera andra sammanhang och var sannolikt en släkting på längre håll eller möjligen ingift i släkten.

Gärda gifte sig med fabriksarbetaren Ragnar Pettersson och de var en tid bosatta i Nensjö, där Ragnar arbetade som reparatör vid den där belägna sulfittfabriken. Efter Ragnars död 1963 (?) flyttade Gärda till en lägenhet i Kramfors. År 1988 intogs hon på sjukhemmet i Kramfors där hon avled den 12 april 1999 i en ålder av 96 år. Hon gravsattes på Styrnäs kyrkogård.

Det åttonde och sista barnet i familjen döptes till Bror Henning och föddes den 13 mars 1906. Han döptes den 24 mars av komminister Karl Gustafsson. Födelseboken berättar: *"Faddrar: E. Sjögren och hans hustru, Johan Ulander och Kristina Ulander, Karl Ulin, Selma Söderlund."* (10)

Identifiering av faddrarna vid Hennings dop:

Erik Sjögren var föderådstagare d.v.s. bonde med undantag. Han var född i Viätt den 3/8 1833 och hans föräldrar var Eric Ersson och hans hustru Cajsa Brita Jansdotter i Viätt. Vid Erik Sjögrens dop var bl.a. Henrik Pålsson i Dämsta och Jan Pålsson i Söbbersta (Boteå socken) faddrar. Erik Sjögren var bosatt på Viätt nr 2. Hans hustru var Johanna Lundin född i Skogs socken 1854. Johan och Kristina Ulander i Viätt var syskon, Johan var född 20/4 1883 och hans syster Kristina 1884. De var barn till Erik Ulander (f. 1854) på gården Viätt nr 2. Karl Ulin var en släkting på morfars mors sida. Selma Söderlund tillhörde en ny generation. Hon var född i byn Sunnersta i Boteå den 30/4 1890 och dotter till Elisabet (Lisa) Sofia Sjö. Det var alltså en systerdotter till morfar Jonas och barn till morfars syster Lisa Sofia, som var gift och bosatt i Sunnersta i Boteå. Selma Söderlund var alltså morfars systerdotter.

Henning gifte sig med Karin Helfrid Linnéa Sjögren. Hon var född i Djuped, Styrnäs socken den 11 september 1909. Hon avled den 31 juli 1994 och gravsattes på Styrnäs kyrkogård. Henning och Helfrid hade ett eget torp, som låg mellan Styrnäsgården och Myckelby. Henning arbetade även som flottningsarbetare vid Sandslås sorteringsverk. Från omkring 1960 flyttade de till ett hus i Frök, där de bodde till slutet av sina liv. Henning var initiativstagare till startandet av Styrnäs kyrkokör 1936. Henning avled den 27 december 1993 i en ålder av 87 år. Han gravsattes den 7 januari 1994 på Styrnäs kyrkogård. De fick en son Torsten som föddes 1936. Gift med Harriet och bosatta i Sollefteå.

Helfrids föräldrar var Jonas Sjögren i Djuped född den 14 februari 1879 och gift med Anna Elisabet Pettersson född den 12 augusti 1888. Från födelselängden 1879: *"Född Jonas 14/1 1879. Föräldrar: Erik Olof Sjögren, bonde och ägare till Djuped nr. 5 7/24 mantal, 7 seland. (21 år). Dopvittnen var: bonden Johan Sjögren i Styrnäsgården och hans hustru, David Persson i Utvär, bonden Nils Petter Lundwall i Djuped, pigan Kristina Sjögren i Viätt, bonddottern Erika Sjögren i Styrnäsgården"*. Med ledning av faddrarna namn vågar jag påstå att det fanns en viss släktskap mellan Wiklander och Sjögrens – fast på långt håll - redan innan Henning och Helfrid gifte sig.

Helfrids farfar var Erik Olof Sjögren i Djuped och född den 24 september 1844. Hans hustru hette Katarina Jansdotter född 1858. I födelseboken noteras följande faddrar: Förre bonden Daniel Israelsson i Djuped, Israel Erssons änka Sara Danielsdotter, ibid, torp. Jöns Olofsson och hustru. i Selemo, drängen Pehr Jönsson och bonddottern Babba Stina Jönsdotter. Erik Olof ändrade namn från Jansson till Sjögren omkring år 1860. Han gifte sig med Katarina Jönsdotter som var född i Styrnäs socken den 15 mars 1857. Hon var dotter till Jan Danielsson och hans hustru Brita Stina Solin i Djuped.

Helfrids farfars far hette Jan Pehrsson född i byn Östra Strinne i Bjärträ socken den 22 februari 1807. Som föräldrar anges torparen Per Strinberg och hans hustru Sara Kristina (Stina) Ersdotter. Hon var född i Djuped 16/12 1803 och dotter till Eric Olofsson junior i Djuped och moder Sara Olofsdotter. Helfrids farfars farfar hette Eric Olofsson och var född i Styrnäs 23/6 1776. Hans hustru var Sara Olofsdotter född i Skog 31/7 1780.

Som nionde barnet i Jonas och Greta Viklanders familj adopterades Erik Sigurd, som föddes i Styrnäs den 12 augusti 1916. Moder var Siri Katarina Boström och noteras som *"arbetsvinna i Sandvika, Gudmundrå socken"*. Hon var född den 4/3 1890 och i Gudmundrå födelsebok (C:9, s.142) noteras hon som *"tjänarinna i Sandviken"*. I Sigurds födelsenotering i Gudmundrå står att *"fadern är okänd"*. Kyrkboken meddelar: *"Attest om födelse och dop till pastorsämbetet i Gudmundrå 29/8 1916. Nedkommit i Styrnäs. Döpt uti andaktsstund vid Lo folkskola"*. (10)

Viett 1925. Vinterstugan i Tvybäckssvedje, Viett by, som tillsammans med vedboden byggdes 1890. Till höger skymtar vedboden.

Sigurd är därför biologiskt en kusin till oss, men juridiskt en morbror eftersom, han är adopterad av mormor efter morfars död 1935. Sigurd har arbetat med flottning vid Sandslås sorteringsverk i Ångermanälven och är sedan 1963 bosatt i Myckelby. Först tillsammans med moster Hedda. Efter att Hedda flyttat till Hammars sjukhem i början av 1980- talet, har Sigurd bott där ensam. Efter sin pensionering har han varit engagerad med skogsarbete. Han har en vacker barytonröst och har ett flertal gånger medverkat med solosång i Styrnäs kyrka och har tillhört dess kyrkokör i 63 år. Han avtackades för sitt engagemang i Styrnäs kyrka 1999. I likhet med bröderna Jonas, Konrad och Albert har sång och musik en stor plats bland hans intressen.

K Ä L L O R: GENERATION 5

1. Styrnäs B:1 1866-1894 kort nr 65678. Flyttningsslängd. Här hänvisas till husförhörslängden. (=HF) fol.160.
2. Styrnäs AI:8 1889-1899 kort 65877. Husförhörslängd.
3. Styrnäs AI:7 1877-1889 kort 61974, Husförhörslängd.
4. Johan Melin var född i Styrnäs 1846.
5. Wibyggerå AI:9a 1864-1873 kort 61931. Husförhörslängd
6. Husförhör.Styrnäs AI:4 1847-1856 kort 61630. Husförhör. Samt Carl Hamnström: "Båtsmanshållet i Ångermanland och Medelpad", Östervåla 1972.
7. Styrnäs C:2 1866-1888 kort TO3667, Födelse och dödlängd.
8. Styrnäs C:2 1866-1888 kort TO3667 (1882) Födelselängd.
9. Styrnäs C:1,1759-1865 kort 61356 4/6 (1862) Födelselängd
10. Styrnäs C:4, 1895-1923 kort AO0450. Födelselängd
11. Styrnäs AIIa:1, 1900-1914 kort nr AO 1089. Församlingsbok
12. Styrnäs C:3 1889-1894 kort nr TO3668 Födelselängd
13. Bjärträ AII:2a 1910-1920 kort AO1457, s.185. Församlingsbok
14. Bouppteckning från Sollefteå tingsrätt 1936, nr 130. Se fotokopia på sidan 114.
15. "Ångermanland". Utbildningsförlaget Brevskolan, Sthlm 1990 sid. 66-67.
16. Styrnäs AI:8, 1889-1898, kort nr 65877, Husförhörslängd.
17. Utbildningsförlaget Brevskolan, Sthlm 1990 sid. 66-67.
18. Styrnäs AI:8, 1889-1898, kort nr 65877 Husförhörslängd
19. Mikrokort Gudmundrå 1902-1921, AIIA:5 nr A00604/5, s. 1579.

Morfars far: Båtsman Jonas Sjö.

Född i Myckelby, Styrnäs socken den 15 december 1829. Död i Viätt den 4 augusti 1891.

Morfars mor: Anna Nilsdotter

Född i Utvik i Ullångers socken den 27 september 1831. Död i torpet i Viätt den 18 oktober 1902.

Morfars föräldrar var båtsmannen Jonas Sjö och hans hustru Anna Nilsdotter. Följande födelse-notis finns i kyrkboken: *"Född den 15 december 1829. Döpt den 17/12. Jonas i Myckelby. Fadr. Båtsman Henrik Fogel. Modr. hustru Stina Norberg 40-45".* (1)

Faddrarna vid dopet var bl.a. *"Komminister J. Ahlberg och dess hustru."* Han var född i Skog (1783-1841) och son till kronobåtsman Jonas Ås och därmed en ångermanslandsbygdens egen son. Jonas Ahlberg hade tillträtt komministertjänsten i Styrnäs 1829. Hans hustru var Elsa Märta Rissler och de var bosatta i byn Lo. Ytterligare faddrar var bonden Nils Dalin (f. 27/4 1783) och hans hustru Dordi (Dorotea) Hansdotter (f. 1790) i Dämsta. Nils Dahlin var son till Jan Jansson och Karin Jansdotter i byn Sjö. Nils Swan i Myckelby var född 1807 och son till Per Eriksson-Swan och Lisa Danielsdotter i Frök. Vid tiden för fadderskapet var Per Swan ogift. Bonddottern Stina Danielsdotter i Frök var en moster till Nils Swan. Faddern, torparen Måns Nilsson i Dämsta var son till ovanstående Nils Dahlin i Dämsta och sist bland faddrarna var bonddottern Anna Nilsdotter i Myckelby." (1)

Faddrarnas spridning i de olika byarna ger oss en glimt av släktens utbredning. Komminister Ahlberg och hans hustru antecknades nog snarare på tjänstens vägnar än som släkterelaterad. Har inte kunnat finna någon släktskap mellan dem och vår släkt.

Vår morfar Jonas fick sitt namn från sin farfars far, mammas farfars farfar, Jonas Henriksson-Sjö född 1765. Det kan vara märkligt att både mammas farfar Jonas Sjö (f. 1829) och farfars farfar Jonas Sjö (f. 1765) bar samma för- och efternamn. Förklaringen är enkel. Såväl mammas farfars far Jonas Sjö som mammas farfars farfar Jonas Sjö var båtsmän i Styrnäs socken, d.v.s. indelta båtsmän i den Kungliga flottan. När en båtsman slutade sin tjänst *"blev avskedad"*, enligt vokabulären, var när han slutade sin tjänst. Då övergick hans barn till ett vanligt "civilt" namn. Ofta övergick även båtsmannen själv till ett annat namn. Jonas Sjö som var född 1765, återgick till sitt namn Henriksson efter sin far Henrik Mårtensson-Frisk-Söderman, även om han alltid skulle komma att förknippas med namnet Sjö. Detta kan vi lätt konstatera genom att studera bouppteckningen efter honom. I Landsarkivets arkiv i Härnösand finns bouppteckningsregister. Där står han upptagen som "Jonas Henriksson". Båtsmansnamnet Sjö övertogs av den nye båtsmannen.

Mammas farfar Jonas (f. 1829) bar alltså båtsmansnamnet Sjö, som även burits av hennes farfars farfar Jonas Sjö (f. 1765). Namnet Sjö tillhörde båtsmansroten för de tre byarna Sjö, Viätt och Solum. Innan mammas farfar Jonas (f. 1829) blev båtsman 1854 hade han lämnat sin fars båtsmans-

namn Sjö och antagit namnet Näsman. I de militära källorna står han som ”nr 142 Jonas Näsman Sjö”.

Morfars far Jonas Fogel-Sjö (f. 1829) tjänade någon gång mellan åren 1840-1846 hos nämndemannen Israel Olofsson på gård no 6 i Myckelby. Denne var född i Djuped 1809. Hans föräldrar var bonden Olof Israelsson och hans hustru Katarina Jansdotter (f. 1811) Jonas hade sitt namn Fogel efter sin far, båtsmannen Henrik Fogel i Myckelby. (se generation 8)

Båtsmanstjänsten och namnet efter Jonas Sjö (f. 1765) övertogs av en som hette Erik. Denne Erik Sjö (1794-1874) avancerade till båtsmanskorpral. Han övertog både tjänst och efternamn efter vår förfader Jonas född 1765. Erik Sjö var född i Viätt. Som båtsman var han bosatt i Dämsta. Hans föräldrar var bonden Jan Eriksson, född i Viätt och hans mor Brita Jansdotter, som var född i Utvär (tidigare kallat Oppnäs) i Styrnäs socken. Från Ekmans bok om Styrnäs kan citeras följande om honom: ”Denne Erik Sjö sägs ha varit sin tids original. Han betraktades som en sträng båtsmanskorpral. Efter sitt ”avsked” som båtsman blev han kyrkoväktare i Styrnäs nya kyrka och var den mest plikttroga man kunde se. Han var efter den tiden en god räknemästare såväl i enkla som sammansatta tal, bråk och regula-de-tri. En stor del av Styrnäs ungdom fick lära sig läsa, skriva och räkna av honom. Han erhöll krigsmaktens medalj för trogen och förtjänstfull gärning.” (2)

En hastig blick på faddrarna vid Erik Sjös dop visar att han sannolikt på ett eller annat sätt var relaterad till vår släkt. Någon mer detaljerad undersökning om släktförhållandet till oss har inte utförts. (2000)

Mammans farfar Jonas Sjö (f. 1829) var alltså båtsman, som ovan nämnts. Så långt jag hunnit i min forskning, är han båtsman i vår släkts fjärde generation, som sträckte sig från 1730 till 1891. De var underhållna av rotar (byar) som tillhörde Styrnäs socken. Båtsmannens rotenummer i dessa byar var för Myckelby no 143, Solum och Styrnäs 142, Lo no 144, Utvär och Frök 145, Viätt, Sjö och Dämsta i en gemensam rote no 146. Vår morfars far (Jonas Sjö f. 1829) var 2:e rotebåtsman no 142, hans nummer omfattade socknarna Solum och Sjörnäs (Styrnäs). Bönderna i dessa byar hade ett gemensamt ekonomiskt ansvar för båtsmannens underhåll.

Vår morfars far Jonas Sjö gifte sig med Anna Nilsson den 24 juni 1859. Hon var född i Utvär i Ullångers socken 27/9 1831. I Styrnäs vigselbok står: ”Vigda: 24 juni 1859: Båtsman-nen Jonas Sjö i Viätt och pigan Anna Nilsson i Dämsta.” (1)

Jonas Sjö antogs till båtsman när han var 25 år gammal år 1854. Samma år byggde rotebönderna båtsmanstorp i Viätt. I de militära källorna kallas torpet för ”Tvybäckssvedje” efter den närliggande Tvybäcken, där allt dricksvatten hämtades till hushållet. Under vår familjs besök i Viätt under 1920-1930-talet, hämtades fortfarande dricksvattnet från samma bäck.

Efter avskedet från båtsmanstjänsten bodde han kvar på torp no 1:4 ”Tvybäckssvedje”. Vid Jonas Sjös avsked från båtsmanstjänsten 1885 tvingades de inte att flytta från torpet. Som ett ”gratium” d.v.s. pensionsförmån fick han bo kvar och möjligen betala en viss avgift för detta. Han erhöll årligen i kontanta medel från staten 100:-kronor i pension, vilket enligt bestämmelserna tillföll de båtsmän som hade mellan 18-30 års tjänst och hade uppnått 55 års ålder. (3)

Vid Jonas Sjös död den 4 augusti 1891 redovisades fastigheten i bouppteckningen av den 16 januari 1892 på följande sätt: *"En mindre ny stugubyggning oinredd, samt en vedbod hvilka hus aflidne Sjö sjelv uppförd och således ej kan inbegripas i Rotens båtsmansgård, utan såsom tillgång nu upptages och verderas till 100:-. Ämnat till mur i densamma inköpta 100 st brändtegel hemkörd 5.50, och 600 råtegel dito hemkörd 1:67 - 10.02. Wedboden 10:-"* (6)

Morfars far hade påbörjat uppförandet av vad vi kallade "vinterstugan" på torpet någon gång 1890. Tiden sammanfaller med morfars och mormors giftermål, som ägde rum vid den 19 oktober 1890. Tanken var troligen att mormor och morfar som nygifta skulle få bosätta sig i ett eget hus. Jonas Sjös fränfalle 1891 torde ha skett hastigt, även om vissa varningssignaler om hans hälsa visat sig. Detta kan vara anledningen till att han inte deltog i nattvardsgångar i kyrkan sedan 1888. Efter fadern Jonas Sjös död 1891, fullbordade morfar Jonas det nya huset, sannolikt med hjälp av sin yngre bror Erik Wiklander och kanske med någon annan hjälp.

"Båtsmansgården" är vad vi kallade "sommarstugan". Båtsmansroten var fortfarande dess ägare år 1891. Jonas Sjö och hans hustru hade dock – som tidigare nämnts - fått rätten att bo där så länge de levde. När Jonas Sjös änka och mammas farmor Anna Nilsdotter-Sjö avled 1902 – mamma var då bara fem år -, hade den allmänna värnplikten införts i Sverige och de indelta båtsmännens tid var förbi. Sannolikt löste morfar in torpet hos roten och troligen skedde detta under senare delen av 1890-talet eller i början av år 1900.

Bouppteckningen efter morfars far redovisar att det fanns en fordran på *"flåtningsbolaget"* på 15 riksdaler. Detta tyder på att morfars far Jonas Sjö från och till arbetade som flottare vid Ångermanälven, för att förbättra sin ekonomi. Det tyder ytterligare på att hans hälsa dock var relativt god under sina sista år, så att han kunde utföra flötningsarbete, vilket jag föreställer mig var en tung syssla. Han kanske kände sig tvingad att arbeta av ekonomiska skäl? För övrigt drog man sig fram med den avkastning det lilla Viettorpet kunde ge, tillsammans med sin båtsmanspension.. I bouppteckningen redovisas *"1 sty ko" till ett värde av 60 riksdaler samt 3 höns 1.50"*.

Med morfar bröts släktens gamla båtsmanstradition. Fyra av våra anfäder och generationer hade varit båtsmän, indelta soldater för tjänstgöring vid Kungliga flottan. De var följande:

1. Henrik Mårtensson-Frisk född 1730,
2. Jonas Henriksson-Solin-Sjö, född 1765,
3. Henrik Jonasson-Fogel född 1794 och
4. Jonas Henriksson-Sjö född 1829.

I och med Jonas Henriksson-Sjö's avsked som båtsman 1880, var vår familjs 200-åriga yrkestradition som båtsmän i Sveriges Kungliga flotta tillända.

Morfar hade gift sig med mormor 1890 och hans far och mor, Jonas och Anna, bodde tillsammans med dem i Viettorpet.

Morfars far båtsmannen Jonas Sjö avled i torpet i Viätt den 4 augusti 1891, tydligen helt oväntat och hastigt, endast 62 år gammal. Dödboken i Styrnäs anger ingen dödsorsak.

MORFARS MOR ANNA NILSDOTTER

Aнна Nilsdotter, morfars mor och mamma Annas farmor, föddes i byn Utvik i Ullångers socken den 27 september 1831. I födelseboken står: *"Anna född i Utvik 27/9 1831. Föräldrar: Nils Persson och hans hustru Anna Stina Ulin."*

En av faddrarna vid dopet var *"f.d. bonden Jakob Horneus i Törna"*. Han var bosatt i Törna no 4 och var född den 2 september 1759. År 1831 hade han uppnått en ålder av 72 år, en ovanligt hög ålder för en fadder. Sannolikt var han noterad som fadder enbart för att markera släktlinjen. Vår morfars mor Anna Nilsdotter var ju hans barnbarnsbarn, Nils Persson var hans barnbarn och son till Per Jakobsson, bosatt i Törna. Denne Per Jakobsson var son till Jakob Horneus i Törna.

Ytterligare faddrar vid Anna Nilsdotters dop var *"änkan Kristina Nilsdotter i Invik"*. Hon var född 1766 och gift med Olof Eliasson i Invik, vidare *"bonden Nils Björklund och hustru i Utvik"*, född 5/5 1776 och gift för 2:a gången 1824 med Anna Nilsdotter född i byn Wiksätter den 30/1 1797. Hennes föräldrar var Nils Persson f. 18/6 1747 och hans hustru Brita Ersdotter född 1763. (Ej att förväxlas med morfars farmor med samma namn). Sist står bondsonen Per Persson och pigan Sara Stina i byn Meja som faddrar.(4) Nils Björklunds första gifte var med Margareta Jansdr-Ulin f. 1778, syster till morfars mor Anna Nilsdotter.

Mammas farmor Anna Nilsdotters föräldrar:

Anna Nilsdotters far: Nils Persson. Han var född i byn Törna i Ullångers socken den 6 mars 1801. Från födelseboken: *"NILS - född i Törna 6 mars 1801. Föräldrar: Per Jakobsson och hans hustru Lisa Nilsdotter. Dopvittnen: Johan Eriksson (f. 1744) och hans hustru (Stina Ersdotter f. 1744) i Salom, drängen Erik Johansson (f. 1780 och son till ovan noterade Johan Eriksson), och pigan Sara Johansdotter i Salom"* (f. 1783 och dotter till ovanstående Johan Eriksson) (17)
Enligt död- och begravningsboken avled Nils Persson, "af förkylning" den 14 oktober 1868.

Hennes mor var Anna Stina Persdotter-Ulin från Utvik. Hon var född den 7 november 1806. Hennes födelsenotis: *"Född Anna Kristina den 7 november 1806. Föräldrar: Per Ulin och hans hustru Kristina Ersdotter"*. Vid dopet var bl.a. gästgivaren och kyrkvärden *"Olof Wallin och hans hustru i Ässja, Erik Persson och hans hustru och Per Nilsson i Wiksätter och pigan Lena Ersdotter i Törna"*, närvarande.

Anna Stina Persdotter-Ulins far var nämndemannen Per Ulin i Utvik född 22/1 1762 och modern var Kristina Ersdotter, även hon född 1762. De var bosatta i byn Utvik vid havet och en tid arbetade Per Ulin som sjöman. Han gifte sig 1:a ggn med Anna Stina Eriksdr f. 22/1 1762, 2:a ggn den 18/6 1797 med änkan hh Kristina Eriksdr f. 1762. (C:1) Deras barn var följande:

1. Märta Andrea Ulin f. 1789. (Saknas i Ull.C:2)
2. Erik Ulin f. 4/1 1792. (Saknas i Ull. C:2)

3. Margareta Ulin f. 15/4 1798. Par: Sjömannen Per Ulin och hans hustru Stina Ersdr i Utvik. Fadder: Salomon Olofsson och hans hustru i Utvik, Jakob Horneus och hans hustru i Törna, drängen Ivar Wallin och pigan Anna Jansdr. (C:2)
4. Petrus (Per) Persson-Ulin f. i Utvik 10/6 1804. Par: Per Ulin+hh Stina Ersdr i Utvik. Test: Ivar Ersson+hh, Nils Olofsson+hh, dräng Per, pig. Katarina Nilsdr i Wiksäter. Död 29/8 1805 "av hosta". (C:2)
5. **Morfars mormor, och mor till Anna Nilsdotter, morfars mor:**
Anna Kristina (Stina) Ulin f. 7/11 1806. Par: Per Ulin+hh Stina Ersdr i Utvik. T: kyrkovärden Olof Wallin+hh (Katarina Jansdr) i Ässja, Per Nilsson i Wiksätter pig. Lena (ev. Katarina) Ersdr i Törna, Erik Persson i Wiksätter.

MORFARS MORFARS FAR:

Petrus (Per) Jakobsson född 1786.

Enligt födelseboken: "*Född Petrus 1 maj 1786. Föräldrar: Jakob Horneus och hans hustru Lisa Jansdotter i Törna*". Faddrar: Kristoffer Horneus och hans hustru i Rogsta, (bror och svägerska till Jakob Hornerus), (otydligt förnamn) Olofsson och dess hustru i Utvik, drängen Per Persson i Törna, Brita Jansdotter i Invik. (14)

Per Jakobsson gifte sig den 28 maj 1798 med Lisa (Elisabet) Nilsdotter från byn Meja i Ullångers socken. Hon föddes den 10 oktober 1777. Lisa Nilsdotters föräldrar var Nils Nilsson i Meja, född 1726 och modern "hustru Lisa" född 1745. Vigda 27/10 1765: "*Drängen Nils Nilsson i Meja vigd med pigan Lisa Johansdotter (Jans-) i Törna*" (19). Hustrun Lisa var alltså 19 år yngre än sin make Nils Nilsson. I handlingarna redovisas sex barn:

- 1) Johannes (Nilsson) f. 1/7 1768. . Par: Nils Nilsson och Lisa Jansdr i Meja. Testis: Nils Persson och hans hustru Kerstin Nilsdotter i Meja, drängen Erik Jansson i Törna, pigan Brita ibid. (efternamnet oläsligt)
- 2) Margareta (Nilsdotter) f. 18/5 1772. . Par: Nils Nilsson och Lisa Jansdr i Meja. Testis: Nils Persson och hans hustru Märith Olsdotter i Ässja, drängen Nils Ersson och pigan Anna Mattsdotter ibid.
- 3) Nils (Nilsson) f. 24/3 1775. Par: Nils Nilsson och Lisa Jansdr i Meja. Testis: Erik Nilsson och hans hustru Kerstin Nilsdotter i Knäppa, drängen Jakob Johansson i Getberg, och pigan Karin Jansdotter ibid.
- 4) **Morfars morfars mor och senare hustru till morfars morfars far Per Jakobsson:**
Lisa (Nilsdotter) född i 3/10 1777. Par: Nils Nilsson+hh Lisa Jansdr i Meja. Test: Erik Jansson i Törna+hh Katarina, drängen Erik Ersson, pigan Anna Ersdr i Knäppa.
5. Olof f. 22/2 1781. Par: Nils Nilsson och Lisa Jansdr i Meja. Test: Bokhållaren Nils Tollbom och hh och hans hustru i Invik, pigan Brita (Anna) Nilsdotter.
6. Katarina f. 2/3 1783. Par: Nils Nilsson och Lisa Jansdr i Meja. Test: Adjunctus Holmberg, hustrun Lena Nilsdr från Invik, drängen Erik Persson Meja, pigan Stina Nilsdotter i Meja.

MORFARS MORFARS FARFAR: Jakob Horneus.

Han föddes i Skidsta i Ullångers socken 16/11 1757 och bosatt där. I födelseboken noteras: *"Född Jakob 16 november 1757. Föräldrar: Jakob Jakobsson och hans hustru Ingrid Ersdotter i Skidsta."* Faddrar var bl.a. Johan (Jan) Henriksson och hans hustru Karin Jansdotter, (Jan Henriks-son gift 2:a gången den 22/2 1760 med änkan Lisa Persdr från Utvik) samt pigan Anna Henriksdotter från byn Jeppling, född 1755 och dotter till Jan Henriksson. Att Jan Henriksson och hans dotter är faddrar vid morfars morfars farfar Jakob Horneus dop visar otvetydigt att släktskap fanns mellan dessa båda släkter, boende i byarna Skidsta och Jeppling i Ullånger.

Den tjugosexåriga Jakob Horneus gifte sig, enligt vigselboken, den 10/12 1782. **"Gårdsäga-ren Jakob Jakobsson-Horneus i Äskja med pigan Lisa Johansdotter i Törna."** Hon var född 18/2 1761 och var dotter till kronobåtsman Johan Tångberg och hans hustru Brita Ols-dotter i Knäppa. När hon föddes var följande faddrar: Olof Olofsson och hans hustru Karin Eriksdotter i Stensland, (Ullångers socken) drängen Jan Mårtensson och pigan Brita Olsdotter i Lid. (15) Här observerar vi att Jakob Horneus, morfars morfars farfar, var "gårdsägare" i Äskja. Han flyttade senare till Törna.

Jakob Horneus hustru Lisa Johansdotter dog i sviterna av barnsbörd 26/11 1801, endast 43 år gammal. Hon avled efter sonen Nils (Horneus) födelse 18/10 1801. Jakob Horneus gifte om sig 21/11 1802. I vigselboken står: **"Dannemannen och Enklingen Jakob Horneus i Törna med pigan Märta Hansdotter i Glafsta"**. (14) Märta Hansdotter var född 25/12 1770 och hennes föräldrar var Hans Nilsson och hans hustru Karin Ersdotter i Bräcked. (14) Vigselbokens uttryck om Jakob Horneus: *"Danneman"* betyder en *"hederlig och ärlig allmogeman, en hedersman"*. Det är ett gott betyg på den 45-årige brudgummen Jakob Hornerus, morfars morfars farfar.

Identifiering av faddrarna:

Föräldrar till Jakob Horneus var enligt ovan Jakob Jakobsson och hans hustru Ingrid Ersdotter från byn Skidsta (Skista). Detta framgår av Jakob Horneus födelsenotis 16/11 1757. Jakob Jakobsson var sannolikt född omkring 1725-1730. (Ullångers födelsebok finns bara till 1733.) Jakob Jakobsson gifte sig den 4/11 1753 med Ingrid Ersdotter från Törna. (15) Han flyttade då från byn Skidsta till byn Törna.

Morfars morfars farfars far:

Jakob Jakobsson född 1731. Gift 4/11 1753: *"Drängen Jakob Jakobsson i Skidsta med pigan Ingrid Ersdotter i Törna (f. 1732, Ull.C:1)"*

Deras barn:

1. Karin, född 20/12 1754. Föräldrar: Jakob Jakobsson och hans hustru Ingrid Ersdotter i Skidsta. Test: Johan Olofsson och hans hustru Margareta Ersdotter i Bjärträ, båtsman Joseph Wikman, Maria Mattsdotter i Invik. Karin avled den 6 april 1755, endast tre månader gammal.

2. Erik, född 12/3 1756. Par: Jakob Jakobsson och hans hustru Ingrid Ersdotter i Skidsta. Test: Johan Jakobsson och hans hustru Lisa Ersdotter i Salom, dräng Henrik Henriksson i Jeppling och pigan Karin Jöransdotter i Skidsta. (Ull. C:1)
1. **MORFARS MORFARS FARFAR:**
Jakob, (Horneus) född 16/11 1757. Föräldrar: Jakob Jakobsso och hans hustru Ingrid Ersdotter i Skidsta. Test: Johan (Jan) Henriksson och hans hustru Karin Jansdr från Jeppling och pigan Anna Henriksdotter från Jeppling.
5. Johan, född 24/2 1759. Föräldrar: Jakob Jakobsson och hans hustru Ingrid Ersdotter i Skidsta. Johan. Test: Per Andersson och hustru i Järped, Kerstin Nilsdotter i Skidsta. (Ull. C:1) Död 10/6 1759, 5 månader gammal.
6. Johan, född 5/6 1760. Föräldrar: Jakob Jakobsson och hans hustru Ingrid Ersdotter i Skidsta. Test: Karl Karlsson och hans hustru, Karin Kristiansdotter i ?, dr. Jan Andersson och pig.- Brita Anderssdotter i Invik.

Detta var något om mammas farmor Anna Nilsdotters förfäder. Vi återgår nu till att söka ytterligare upplysningar om henne. Hon är vår **morfar Jonas Wiklanders mor**.

ANNA NILSDOTTER - ETT PROBLEM

I Styrnäs vigselbok för 1859 anges att Anna Nilsdotter kom från Dämsta i Styrnäs. Förklaringen till varför det inte står att hon kom från Utvik i Ullångers socken är följande: Hon hade lämnat sitt föräldrahem i Utvik i Ullånger 25 år gammal, enligt ett prästbetyg som utfärdats av komminister Lidblom i Ullångers församling den 27 oktober 1856. Betyget hade följande lydelse: *"Pigan Anna Nilsdotter som nu flyttar i årstjänst till bonden Olof Henriksson i Dämsta, är född i Ullånger den 12 mars 1831, har svag kristendomskunskap, är ärlig och välfräjdad och åtnjuter fritt och obehindrat tillträde till Salighetsmedlen, begick Herrans H-a Nattvard den 19:e Oktober detta år samt är vaccinerad, efter pålysning till äktenskap fri och ledig och har uppvisat orlovssedel från sin förra husbonde, hvilket attesteras af, Ullånger den 27 Oktober 1856, A. Lidblom, Kom."*(8)

I detta flyttningsbrev från Ullånger anges felaktigt födelsedatum för Anna Nilsdotter. I betyget noteras hon vara född den 12 mars 1831, medan hon däremot enligt Ullångers födelsebok är född den 27 september. Vi kan bara konstatera att komminister Anders Lidblom i Ullånger i sitt intyg uppger felaktig födelsetid. Detta oriktiga födelsedatum följde Anna Nilsdotter livet ut. Under hela sitt liv var hon alltså på papperet sex månader äldre än hon i verkligheten var. Komministern sammanblandade uppenbarligen Annas syster Lisas födelsedatum, som enligt Ullångers födelsebok var den 12 mars. Misstaget upptäcktes inte, eftersom man i Styrnäs pastorat inte hade tillgång till Ullångers födelsebok och därför måste lita på att uppgifterna som lämnats av prästen i Ullånger var korrekta . (4)

Anna Nilsdotter tjänade som piga hos Olof Olofsson i byn Almsjönäs i Ullångers socken åren 1856-1857. (12) Hennes husbonde Olof Olofsson föddes i Almsjönäs den 31/3 1808: *"Född Olaus i Almsjönäs. Föräldrar var Olof Olofsson och hans hustru Stina Jansdotter på samma plats."* Faddrar vid hans dop var bl.a. Jonas (Johan, Jan) Ersson och hans hustru i Getberg. I ovan nämnda kyrkobok (12) noteras att Anna Nilsdotter flyttat till Styrnäs den 27 oktober 1859.

Här kan vi konstatera att flyttningsdatumet i husförhörsboken stämmer med den flyttningsattest som ovan redovisats. Varför jag så noga nämner detta om hennes tjänst hos Olof Olofsson är, att de sannolikt var släkt. Oftast tjänade sönerna och döttrarna hos släktingar som gav dem en större trygghet än helt främmande människor kunde ge.

Ytterligare information om Anna Nilsdotters föräldrar:

Far: Nils Persson född den 6 mars 1801, död 14/10 1868. Föräldrar: Per Jakobsson och hans hustru Lisa Nilsdotter i byn Törna i Ullånger. Nils Persson gifte sig 1828 med

Mor: Anna Kristina Persdotter-Ulin, född i Utvik i Ullånger den 7 november 1806. De gifte sig 1828. Fram till 1830 var familjen bosatt i byn Törna i Ullångers socken, de flyttade sedan till Utvik. De var bosatta i Nordingrå 1838-1841. Två av deras söner Nils och Erik föddes där och saknas därför i Ullångers födelsebok. Att de en tid var bosatta i Nordingrå styrks av husförhörsboken AI:6, där prästen noterar: "Från Nordingrå 1841".

Deras barn:

1. Elisabet (Lisa) född i Törna den 12 mars 1829. I födelselängden för Ullånger står: "*Elisabet, född 12/3 1829. Föräldrar: Nils Persson och Anna Stina Ulin i Törna, 23 år.*" Som första fadder stod "bonden Per Jakobsson och hans hustru i Törna", som ju var Nils Perssons far och mor. Faddrar var vidare bonden Erik Sundin i Hump och hans hustru och "Bonden Jakob Persson", som var en bror till Nils Persson och "pigan Greta Ulin i Utvik" var syster till Anna Stina Ulin.(4+5) – Anna Nilsdotters syster Lisa Nilsdotter gifte sig 1859 med bonden Per Ersson-Sjölund, född i Dämsta i Styrnäs den 19 augusti 1830. Han var son till Erik Ersson-Swan i Dämsta och hans hustru Anna Stina Ersdotter.

Per Sjölund och Lisa Nilsdotter bosatte sig först i Pers föräldrahem i Dämsta, men flyttade 1864 till byn Björnsjön i Ullånger. De fick barnen: Erik född 8/11 1859, Anna Elisabet född 24/6 1861, Nils Petter född 20/12 1862 och Johannes född 25/1 1871. (Dessa fem barn var kusiner till morfar Jonas) (11)

MAMMAS FARMOR:

2. Anna född i Utvik den 24 september 1831. MORFARS MOR. Vid hennes dop var Jakob Horneus i Törna förste fadder tillsammans med sin son och Anna Nilsdotters farbror, nämndemannen och kyrkvärden Per Persson i Törna.

MORFARS MORS ANNA NILSDOTTERS ÖVRIGA SYSKON

3. Petrus (Per) född i Utvik den 3 januari 1833. Dopvittnen: Jakob Persson och hans hustru i Skidsta, som också var en farbror till Nils Persson, vidare "*f.d. bonden Erik Ulin*" och hans hustru i Utvik. De var Anna Nilsdotters farbror och faster. Som de två sista faddrarna var "*hemmanstillträdaren Nils Olofsson i Invik*" och pigan Märta Nilsdotter i Utvik.

4. Kristina (Stina) född i Utvik den 9 mars 1834. Dopvittnen: Jan Jansson (Johan Johansson f. 8/8 1783) och hans hustru i Öden, (Katarina Ersdotter f. 1789). Olof Olofssons hustru i Utvik, bondsonen Jan Erik i Öden, (Johan Erik f. 1817), bonddottern Lisa Nilsdotter i Meja.

5. Märta Greta född i Utvik den 7 april 1835. Dopvittnen: Bonden Nils Åman (född 3/3 1770) och hans hustru Margareta Persdotter (f. 14/12 1771) i Öden, förre bonden Nils Hansson och hans hustru Sara Jansdotter i Klappsta och bondsonen Nils Åman (son till Nils Åman d.ä och f. 13/7 1807) och jungfru Margareta Åman i Öden. Margareta Åman var dotter till Nils Åman d.ä

och född 10/11 1809. Hon gifte sig med mormors farfar Nils Göransson i Kexed i dennes andra äktenskap, sedan hans första hustru avlidit. Detta indikerar att det måste ha funnits viss släktskap mellan mormor Greta och hennes svärmor, Anna Nilsdotters, släkt!

En annan märklighet är att Greta Åman tituleras ”jungfru”. Denna titel användes för ogifta adelsdamer fram till 1700-talet, då den ersattes av ”fröken”. Titeln ”fröken” användes ursprungligen för prinsessor, senare för ogifta döttrar till adelsmän och först från 1860-talet var det titeln på ogifta kvinnor av alla samhällsklasser. Men detta var 1835. Att titeln ”jungfru” användes av prästen om Margareta Åman är en smula egendomligt. Förklaringen kan vara att prästen med ”jungfru”-noteringen ville uttrycka sin respekt för henne, eftersom hennes far Nils Åman var kyrkvärd i Ullånger och en mycket betydelsefull och välaktad man.

Dottern Märta Greta avled i Nordingrå den 29/12 1839 i en olycka, enligt kyrkboken ”*av vådelig händelse*”, endast 4 ½ år gammal.

6. Brita och Katarina, tvillingar, födda 29/12 1836. Döda 1837. Dopvittnen: Bonden Per Samuelsson och hans hustru Sara Jakobsdotter i Meja, Adjunctus Jonas Nylander i Klappsta och bonddottern Stina Greta Nilsson i Meja, bonden Nils Nilsson och hans hustru Stina Jansdotter i Meja, bondsonen Olof Jansson i Äskja och bonddottern Anna Lisa Persdotter i Meja.

7. Nils född 15/8 1838. Saknas i Ullångers födelsebok, sannolikt född i Nordingrå socken.

8. Erik född i Nordingrå 12/1 1841 (16)

9. Greta född i Utvik den 14 december 1842. Dopvittnen: Bonden Nils Nilsson och hans hustru i Meja, bondsonen Erik Sundin och hans syster Kristina i Hump.

10. Jakob född i Utvik den 1/10 1846. Dopvittnen: Nämndeman Per Persson och hans hustru i Törna, bonden Jan Hansson och hans hustru i Utvik, bondeson Johan Jansson ibid, och pigan Brita Nilsson i Öden. Jakob var i tjänst hos Henrik Näsholm i Viätt någon gång mellan åren 1866-1877.

11. Olof född i Utvik den 29 augusti 1849. Dopvittnen: Bonden Nils Jansson i Öden, och änkan Anna Persdotter i Utvik, bonden Erik Nilsson och hans hustru i Salom, dräng. Johan Jansson i Öden, och bonddottern Märta Olofsdotter i Utvik.

Syskon till mammas farmors far Nils Persson

1. Jakob född den 9 september 1799. Födelseboken: ”Parentes: Per Jakobsson och hustru Lisa Nilsson i Törna.” Dopvittnen: Jan Ersson och hustru i Salom, Olof Eliasson och hans hustru i Invik, drängen Nils Nilsson i Meja och pigan Märta Johansdotter i Salom

2. Nils (Persson) född 6/3 1801 MORFARS MORFAR Födelseboken: Par: Per Jakobsson och hans hustru Lisa Nilsson i Törna. Test: Johan Eriksson och hh i Salem, drängen Erik Johansson och pigan Sara Johansdotter i Salem. (Ull. C:2)

3. Per född 22/9 1809. Födelseboken: ”*Pehr född i Törna 22 september 1809. Fader: Per Jakobsson och hans hustru Lisa Nilsson i Törna*”. Dopvittnen: Lars Sundin och hans hustru Greta Nilsson från Nora, Per Samuelsson och hans hustru Sara Jakobsdotter i Knäppa, dr. Johan Ersson i Törna och pigan Katarina Ersdotter i Norbäck.

Per var bonde, kyrkvärd och nämndeman, bosatt i byn Törna. Han gifte sig 1838 med Anna Johansdotter född i Nora socken 1817. Tillsammans fick de nio barn: 1) Anna född 29/8 1840,

dopfadder bl.a. Per Perssons bror, Nils Persson, som var far till morfars mor Anna Nilsdotter. 2) Elisabet född 19/7 1842, 3) Katarina född 15/6 1844 4) Petrus född 4/5 1846. **Som dopfadder märks här bl.a. kyrkvaktmästare Nils Åman i Öden, vars dotter gifte sig med mormors farfar i Kexed i Vibygerå.** 5) Kristina Maria född 13/2 1848, 6) Johan född 18/5 1850. Vid hans dop var bl.a. gästgivaren i Ässja Johan Olof Wallin fadder. 7) Johanna född 8/2 1851, 8) Karl född 30/9 1853, 9) Hedvig född 4/9 1860. **Dessa nio barn var kusiner till Anna Nilsdotter och hennes syskon.**

Sammanfattning:

Av Ullångers födelsebok framgår att morfars mor Anna Nilsdotter var barn till Nils Persson. Han var född i byn Törna den 6 mars 1801 och hans hustru Anna Stina Persdotter-Ulin var född i Utvik den 7 november 1806. Nils Persson var son till bonden Per Jakobsson och hans hustru Lisa Nilsdotter i byn Törna. Modern Anna Stina Ulin var dotter till nämndemannen Per Ulin och hans hustru Kristina Ersdotter i Utvik. Anna Nilsdotter var Nils Perssons och Anna Stina Ulins tredje barn av tillsammans fem systrar och tre bröder.

Faddrarna eller dopvittnena är viktiga noteringar i födelseboken. Ofta använde prästen det latinska ordet "TEST" eller i pluralis "TESTIS". Dessa vittnen bestod huvudsakligen av släktingar, som representerade både faderns och moderns sida. De kunde ibland också vara nära grannar och vänner. Undersökningen av faddrarnas identitet är viktigt för att kunna säkerställa släktskapen och för att få ledtrådar till den fortsatta identifieringarna av släkttillhörigheten.

I födelsenotisen rörande Anna Nilsdotter står om föräldrarna: "*B. (bonden) Nils Persson och hustru*". Hustruns namn anges inte här. Faddrarna var *Jakob Hansson i Törna, änkan Greta Stina Nilsdotter i Utvik, bonden Nils Björklund och hans hustru i Utvik, LB (lantbrukaren) Per Persson och pigan Sara Stina i Meja*". (4)

Det tredje barnet som föddes var Petrus (Per), som föddes i Utvik den 3 januari 1833. Vid hans dop var bonden Jakob Persson och hans hustru i Skidsta faddrar. Jakob var bror till Nils Persson och således en farbror till Per. Erik Ulin i Utvik var en annan fadder. Han var morbror till Per. Vidare "Hemmanstillträdaren" Nils Olofsson i Invik var fadder, liksom Märta Nilsdotter i Utvik.

Det fjärde barnet var Kristina (Stina Nilsdotter) född i Utvik 9 mars 1834. Faddrar vid hennes dop var Jan Jansson och hans hustru i Öden, Olof Olofssons och hustru i Utvik, bondsonen Jan Eriksson i Öden, bonddottern Brita Lisa Nilsdotter i Meja. Kristina (Stina) Nilsdotter var fadder vid sin syster Anna Nilsdotters och Jonas Sjö's dotter Anna Wiklanders dop 1859.

Till morfars mor Anna Nilsdotters släkt hör namnet Ulin. Nämner detta därför att namnet Ulin återkommer då och då i samband med dopfaddrar, vilket indikerar att vår släkt hör samman med släkten Ulin i byn Utvik i Ullånger socken.

Familjens femte barn var Märta Greta och föddes i Utvik den 7 april 1835. I födelseboken finns noteringen: *"Föräldrar: Nils Pehrsson och hans hustru Anna Stina Ulin i Utvik (25-30)"*. Siffrorna inom parantes är faderns och moderns ålder vid tiden för barnets födelse. Faddrar var bonden Nils Åman (f. 3/3 1770, död 1839, son till Peter Åman och hans hustru Annika Andersdotter i Öden) och hans hustru Margareta Persdotter (f. 14/12 1771) i byn Öden, f.d. bonden Nils Hansson och hans hustru, Sara Jansdotter i Klappsta, bondesonen Nils Åman (f. 15/7 1807 och son till Nils Åman f. 1770) och jungfru Margareta (Greta) Åman född 1809 i Öden och dotter till Nils Åman. - Märta Greta blev tyvärr inte gammal. Hon avled i Nordingrå *"genom vådelig händelse den 29 december 1839."* Hon blev alltså endast fyra år gammal. (4)

I förteckningen av faddrar vid Märta Gretas dop 1835 kan vi observera något mycket intressant. Tidigt i min forskning framskyntade ett tänkbart släktskap mellan mormors släkt i Kexed i Vibyggerå socken och morfars mor Anna Nilsdotters släkt i Utvik i Ullånger. De här upptecknade faddrarna synes bekräfta min tanke om släktskap. Dopvittnen vid Märta Gretas dop 1835 var bland andra en Nils Åman (f. 1770) i Öden i Ullångers socken. Han var far till Greta (Margareta) Åman (f. 1809). Hon gifte sig med mormors farfar Nils Göransson i Kexed i hans andra gifte den 30 oktober 1840. Greta Åman blev fostermor till mormors far Per Nilsson-Nyberg, vars mor avled när han var fyra år gammal, nämligen den 10 maj 1839.

BOUPPTECKNING EFTER JONAS SJÖ FÖDD 1829

När Jonas Sjö avled den 4 augusti 1891 kallades sterbhusdelägarna till bouppteckning den 16 januari 1892. Observera att nedanstående förteckning utgör mammas farfar och farmors alla ägodelar, inrymda i båtsmanstorpet i Viett. Bouppteckningens ingress har följande lydelse:

"År 1892 den 16 januari förättades på begäran af vederbörliga sterbhusdelegare Bouppteckning efter förra båtsmannen Jonas Sjö i Wielt som afled den 4 augusti sistlidna år, och efterlemnade enkan Anna Sjö född Nilsson och med henne sammanafnade barn, söner Jonas Wiklander i Wielt och Erik Wiklander, dräng hos J. Asplund i Lo, samt döttrarna Anna Kristina gift med torparen Per Devall i Myckelby och Lisa Sophia gift med hemmansegaren Israel Söderlund i Sunnersta, alla myndig utom Erik Wiklander men hvars rätt bevakades af hans Tillförordnade förmyndare hemmansegaren E. Sjögren i Wielt hvilken hemte enkan Sjö och Jonas Wiklander voro vid förrättningen närvarande. Egendomen uppgafs af enkan Sjö och upptecknades som följer: "Därefter görs en mycket noggrann förteckning av allt vad boet innehöll. Förutom vad som ovan nämnts om "en ny stugubyggning" med upplagt byggmaterial, fanns bl.a. följande, som endast kan utgöra ett litet axplock från bouppteckningen:

"Köksegendom: Waggsäng, Storskåp, Skänk, dragsäng, liggesoffa, 2 st fällbord, en koffert och en kista, ett skrin, 5 stolar, en pall och ett gammalt skåp." Här kan vi observera att köket i "gamla" stugan var både kök, sovrum och vardagsrum. Bland köksutrustningen fanns vidare "Jernpannor, grytor, stekpanna, kastrull av koppar och 2 st kaffekokare. Vidare upptogs laggkärl, bleckkärl, 11 st tallrikar m.m. Säng och linnekläder: 2 st. fäll med täcke, 2 st stickade täcken, säng överdrag, 5 madrasser, 5 st kuddar, 4 st örngott, 1 st dunkudde, 5 lakan, förlåt för väggsängen, dukar, servetter, handdukar, 2 par Chaludier. Den avlidnes gångkläder: 1 st breddad rock, 1 st överrock, 2 st

duffelrock, svartkläder rock, byxor och väst, sommarkläder 1 st rock och 2 par byxor. 1 stickad tröja, ett par resårskor, 1 par storstövlar 1 par luddor, 1 st renskinnshandskar med vantar, 1 st. sommarhatt och 10 st. linneskjortor. "Qvinsgångkläder antecknad utan åsatt verde." Diverse: 1 st bättre väggur 14 riksdaler, fotogenlampor, handspegel, klädborste, betsmän, matväska, 2 st kaffebrickor, bordsknivar, ljusstakar av messing, tesked av silver och 5 st av tenn, 1 st spinnrock med vingtyg, 27 alnar golfvmattor, 2 st vedsågar, 1 st långsläde, jernskodd, bakredskap, 4 st slätterliar. m.m."

Till slut redovisas "1 st ko och 3 st höns" till ett värde av 61:50. Vidare upptas en fordran "af flåtningsbolaget" på 15:-. Summan av inventarierna blev 450:57. Därifrån avgick "testamente" till kyrkan 0:50, begravningskostnader 15:- och en skuld till H. (Henrik) Näsholm i Wiätt på 21:62. Där finns också en auktionsskuld i Frölanders sterbhus på 0:87. Boets totalsumma var 450:- varifrån avgick 37:- i skulder.

Bouppteckningen var undertecknad av "Närvarande arfvingar": E. Sjögren, såsom förmyndare för Erik Wiklander, morfars yngste bror och J.(onas) Wiklander (morfar), samt av enkan Anna Nilsson, som dock endast satt sitt bomärke. Bouppteckningsmän var D.(aniel) Öberg och Gottfr. Agrell. (6)

En notering kan här göras om de upptagna skulderna i bouppteckningen. Här finns en auktionsskuld i "Frölanders sterbhus." Här utvisas släktrelationen till familjen Frölander i Frök. Efter vad som framkommit vid forskningen är relationen främst en fråga om ingifte och har inte så mycket med ursprunget att göra. Bl.a. gifte sig 1874 en bror till Jonas Sjö (f. 1829), nämligen Johan Fogel-Melander i Sjö med Elisabet Frölander.

Vi noterar också att som en fordran på "flåtningsbolaget" upptogs i bouppteckningen 15:- kronor. Detta utvisar att han tidvis hade arbetat som flottningsarbetare, sannolikt vid Sandslåns sorteringsverk. Dessa femton kronor var troligen inestående lön till Jonas Sjö från flottningsbolaget.

JONAS SJÖ OCH ANNA NILSDOTTERS BARN:

1. Anna Stina född 22/9 1859. Död 1910.
- 2. Morfar Jonas född 11/12 1862. Död 1935**
3. Lisa Sophia född 15/5 1865.
4. Nils Peter född 28/2 1869. Död 25/10 1874.
5. Erik född 17/11 1872.
6. Margareta - född 15/6 1875. Död 8/4 1886. (7)

Deras första barn var Anna Kristina (Stina) föddes i Viätt den 22 september 1859. "Föräldrar: Båtsman Jonas Sjö och hans hustru Anna Nilsson i Wiätt. Döpt 25/9. Faddrar: Inhyses Per Sjölund i Dämsta, förre båtsmannen Henrik Fogel och hans hustru i Myckelby. Drängen Per Ulin i Sjö och pigan Stina Nilsson från Ullångers sn." Anna Stinas första nattvardsgång i samband med konfirmationen noteras till den 31 maj 1874. (1)

Dopfaddern Per (Ersson)-Sjölund i Dämsta var född i samma by Styrnäs socken den 19/8 1830. Hans föräldrar var torparen Erik Eriksson-Svan och hans hustru Anna Stina Ersson.

Han var i högsta grad relaterad till släkten, eftersom han gift sig med Anna Nilsdotters (morfars mor) äldsta syster Elisabet (Lisa) Nilsdotter i januari 1859. Hon var född i byn Törna i Ullånger 1829. Per Sjölund hade haft tjänst i Ytterlännäs och utskrevs därifrån den 25 oktober 1857. Per Sjölund och hans hustru Lisa bosatte sig 1864 i Björnsjön i Ullångers socken och fick barnen Erik, född 8/11 1859, Anna Elisabet, född 24/6 1871, Nils Petter, född 20/12 1864, Johannes, född 25/1 1871. Dessa deras barn var kusiner till morfar Jonas. (Barnen saknas i Styrnäs födelsebok eftersom familjen flyttat till Ullånger.) Henrik Fogel och hans fru Stina Magdalena Andersdotter var morfars farfar och styvfarmor. Stina (Kristina) Nilsdotter, född 1834 och Per Ulin var syskon till morfars mor Anna Nilsdotter.

Nu återgår vi till huvudpersonen morfars äldsta syster Anna Kristina Sjö. Hon var 15 år gammal då hon tjänade på Styrnäsgården hos skollärare Erik Sundmark 1874-1875. Han var son till Marius Hansson och Stina Ersdotter på Styrnäsgården. Mellan åren 1877-1878 flyttade Anna Stina till Boteå socken, där hon tjänade hos bonden Abraham Wiklund i byn Skadom. Abraham Wiklund var född i Styrnäs den 17 november 1823 och son till Abraham Nilsson och Brita Jansdr i Viätt. År 1879-1880 tjänade Anna Stina hos bonden Henrik Näsholm i Viätt. Han var son till Jan Larsson och Anna Nilsdotter i Oppnäs (Utnäs). Han bytte namn från Jansson till Näsholm. Anna Sjö-Viklander tjänade hos bonden Per Stattin i Viätt 1880.

Anna Viklander gifte sig den 10 november 1884 med torparen Per Devall från Gålsjö. Han var son till *"arbetaren"* Anders Devall, född i Gålsjö 15/6 1828. Födelsenoteringen: *"Född Petrus 11 december 1858. Föräldrar: Arbetaren A.(nders) Devall och dess hustru Brita Stina Ahlgren i Gålsjö. Test: Arb. P. Gimberg och hans hustru, smeden Johan Devall och hans hustru, arb. Johan Devall och arbetardottern Brita Gimberg, arb. Olof Boija och arbetardottern Stina Olsdotter"* (12). Fadern tillhörde släkten av smeder som arbetade vid Gålsjö bruk. Pers mor var Brita Stina Ahlgren, född i Boteå den 10 januari 1819 och gifte sig 1853. Hon var dotter till bonden Olof Olofsson och hans hustru Märta Jansdotter i Kalknäs i Boteå sn. Faddersförteckningen vid hennes dop nämner bl.a. Nämndeman Jan Persson med hans hustru Brita Hansdotter i Kalknäs och Olofs hustru Brita Jansdotter i Söbbersta. Per Devalls mor Brita Stina Ahlgren avled 1877, fadern Anders Devall gifte om sig 1878 med Gålsjöfödda Erika Byström, född 1831.

Per Devall och morfars syster Anna Stina flyttade från Boteå socken till Styrnäsgården den 29 november 1886. Därifrån flyttade de till Viätt den 29 augusti 1887. Där hade de ett litet torp på Jonas Lybecks ägor i Viätt fram till 1889. Jonas Lybecks far var född i Styrnäs år 1800 och står noterad som *"Skeppare"*.

Per Devall och Anna Sjö-Viklander hade ett torp i Myckelby med beteckning Myckelby 1:8. De hade fått ett barn, en dotter Anna Erika som föddes i Boteå den 11 april 1886. Hon avled av tuberkulos i torpet i Myckelby den 12 februari 1910. Annas make Per avled på torpet den 29 maj samma år. Anna Kristina var nu helt ensam och avled den 8 augusti 1910. Hon tog sitt liv i förtvivlan över att ha förlorat både sin dotter och sin man. Alla tre i familjen avled inom loppet av sex månader. (8, s. 230)

En syster till Per Devall var Stina Lisa Devall född i Gålsjö den 8 oktober 1855. Hon gifte sig med Abraham Bergman (f. 1853) i Stöndar i Boteå socken den 16 juni 1878. Han flyttade till Styrnäs 1887 och bosatte sig i Myckelby den 16 november 1889. (7)

Morfar Jonas föddes i Viätt som den förste sonen i familjen den 11 december 1862 och döptes den 14/12. Födelseboken: *"Föräldrar: Båtsmannen Jonas Sjö och hans hustru Anna Nilsdotter i Wiet (31 år)"*.

Faddrar var Häradsdomaren Jan Olofsson och dess hustru i Myckelby, som jag ännu inte haft möjlighet att identifiera, bonden Jan Wiström och dess hustru Kajsa Lisa Jansdotter i Wiätt. Han var bonde i Wiätt, född 1830, och hans föräldrar var bosatta i byn Sjö. Hans hustru var född i Djuped 1837 och dotter till Jan Olofsson och Anna Kajsa Näsman. Hos honom tjänade Erik Ulin. Drängen Erik Ulin och pigan Margareta (Greta) Nilsdotter kom från Almsjön, (1) Ullångers sn. och var en bror och syster till morfars mor Anna Nilsdotter. Greta Nilsdotter var född i Utvik i Ullånger den 14 december 1842 och Erik Ulin född 1841.

Så föddes dottern Lisa Sophia den 15 maj 1865 och döptes den 21 maj. I födelseboken står: *"Föräldrar: Båtsman Jonas Sjö och hans hustru Anna Nilsdotter i Wiet. Testes: Bonden Henrik Näsholm och hans hustru, torparen Jonas Lybäck och hans hustru i Wiet, drängen Anders Berglund i Sjö och pigan Greta Cajsas Styrman i Wiet."* (1)

Identifiering av faddrarna:

Anders Berglund bodde i byn Sjö nr 2. Han var född i Vibyggerrå (mormors hemsocken) 1839 och gift med Berta Lina Jansdotter född i Styrnäs 1836. Henrik Näsholm var bosatt i Viätt och även han född i Styrnäs 1837. Han var gift med Stina Jansdotter född i Styrnäs 1840. Hennes föräldrar var Jan Jansson i Sjö och hans hustru Stina Jansdotter. Greta Kajsa Styrman var bosatt i Viätt och född i Styrnäs 1836. Jonas Lybäck var torpare i Viätt och född i Styrnäs 1828. Hans hustru var Johanna Björklund född i Nordingrå 1838.

Lisa Sofia hade tjänst i Torsåker socken 1883. Året därefter återvände hon till Myckelby. (9) Hon gifte sig med hemmansägaren Israel Söderlund i byn Sunnersta i Boteå socken den 8 oktober 1886. Deras hemman betecknades "Sunnersta no 4" och bestod av 6 $\frac{3}{4}$ seland. Israel Söderlund hade en bror som hette Per Söderlund och var född 11/1 1863. Vid bouppteckningen efter sin far Jonas Sjö som avled i Viätt 1891, var Lisa Sofia närvarande. (13)

Hennes make Israel Söderlund var född i byn Sunnersta i Boteå den 19 oktober 1857. Hans far hette Olof Pettersson (f. 16/5 1822) och avled 1886. Moderns namn var Brita Israelsdotter och var född i Boteå 31 juli 1825. De var ägare till gården Sunnersta no 4 på 6 $\frac{1}{4}$ seland mark. Deras äldste son var Israel (Olofsson-Söderlund). Han gifte sig den 8/10 1886 med Elisabet (Lisa) Sofia Sjö, född 15/5 1865, vilken var en syster till morfar Jonas i Viätt.

Byn Sunnersta var en relativt liten by. År 1890 var invånarantalet 86 personer. Familjen Lisa Sofia och hennes man Israel Söderlund lämnade fädernegården i Sunnersta och flyttade 1902 till en gård inom byn Sunnersta no 5 om 13,5 Seland. Familjen återfinns i kyrkboken 1903, Israel Söderlund noteras då som "arbetare". Den 9 mars 1907 flyttade familjen till Ytterlännäs socken.

I husförhörslängden i Boteå står Lisa Sofia står upptagen som piga, innan hon gifte sig den 8 oktober 1886. Deras barn var **kusiner till vår mamma Anna**: Deras sju barn var följande:

1. Anna Brita f. 29/9 1887.
2. Ida Sofia f. i Boteå 6/2 1889.
3. Selma Margareta f. 30/4 1890. (Fadder vid morbror Hennings dop 1906)
4. Elisa Dorotea f. 25/9 1891.
5. Olivia Kristina f. 26/11 1892.
6. Olof Albert f. i Boteå 20/7 1896.
7. Anna Elise f. i Boteå 3/1 1903. **(18)**

Familjen flyttade till en annan gård inom byn Sunnersta (enl..fol. 156) 1902 no 5 om 13,5 Seland. Det var alltså en större gård än fädernegården. År 1903 noteras han som ”arbetare” och därmed hade han slutat som bonde. I kyrkboken noteras att familjen flyttade till Ytterlännäs **den 9/3 1907**. Detsamma noterat för deras döttrar Ida Sofia och Selma Margareta.

Nästa barn till Jonas Sjö och Anna Nilsdotter var sonen Nils Peter, född 7 februari 1869 och döpt den 28/2. Födelseboken: *”Föräldrar: Kronobåtsman Jonas Sjö och hans hustru Anna Nilsdotter i Wiätt (37 år). Kyrkotagen 11/4. Vittnen: Bnd P. Sjölund och hans hustru i Sjö, förre bonden Erik Jansson och Bärlina Ersdotter ibid. Arbetaren Nils Ulin i Oppnäs och pigan Cajsa Stina Ersdotter i Wiätt. Skrädd. J. Melander i Myckelby och pigan Stina Andersdotter i Sjö.”* (10)

Nils Peters faddrar var bland andra bond. P.(Per) Sjölund, som var född 17 februari 1802 och bosatt i byn Sjö no. 4. Hans far var Eric Sjölund född 1780 och hans mor hette Märta Stina Mattsdotter, född i Viätt den 26 december 1778. Per Sjölunds föräldrar gifte sig den 2 januari 1802. Erik Jansson i Sjö var född den 22 mars 1805, hans hustru var Sara Greta Pehrsson. Nils Ulin i Oppnäs (Utnäs) var släkt med Anna Nilsdotter, sannolikt en brorson. Skräddaren J. (Johan) Melander var född 1845 och var en halvbror till morfars far och son till vår mf ff båtsmannen Henrik Fogel i Myckelby.

Så föddes sonen Erik den 17 november 1872 som tvilling till ett dödfött gossebarn. Från födelseboken: *”Föräldrar: Båtsman Jonas Sjö (42 år) och hustru Anna Nilsdotter (41 år). Vittnen: Bonden D. Öberg med hustru i Sjö. Bond Erik Sjögren med hustru i Viet, Joh. Ulin och Johanna Wiklund i Viätt. Erik Sjögren och pig. Märta Tollbom ibm.”* (10)

Bland faddrarna fanns bonden D. (Daniel) Öberg. Han var var ägare till gården Sjö nr 1. Hans hustru var Johanna Sjögren, dotter till Erik Sjögren, som var bonde i Viätt nr 2 och född i Styrnäs 1849. Erik Sjögrens föräldrar hade sitt ursprung i Ullånger. Hans hustru hette Brita Wiklund och var född i Styrnäs den 19 juli 1853. Hon var dotter till Johan Wiklund och hans hustru Dordi (Dorotea) Lena (Helena) Olofsdotter i Viätt. Johan Ulin, Johanna Wiklund och Märta Tollbom anges också komma från Viätt. De tre härstammar dock från Ullånger och är sannolikt släktingar. Förmodligen hade de tjänst på olika håll i Viätt, Sjö eller Myckelby.

Mammas farbror Erik var torpare och arbetare. Han bosatte sig i byn Dämsta, dit han flyttade från Myckelby den 23 augusti 1889. Enligt kyrkorotan var han bosatt på Dämsta 1-4. Han gifte sig den 5 juni 1896 med Kristina Jansson-Asplund, född i Ullånger den 27 november 1877 och tillhörde sannolikt släkt med släkten. (8)

Från församlingsboken:

Erik Viklander, torpare i "Ängssvedjan" i Dämsta. Arbetare, född i Styrnäs 17/11 1872, gift den 5/6 1896 med Kristina Janson-Asplund f. i Ullånger 27/11 1871. Barn:

1. **Ester Amanda** f. i Styrnäs 25/8 1896. Flyttat till Bjärträ 8/11 1916. Till Gudmundrå 23/11 1918

Hennes **uä dotter Eivor** f. i Styrnäs 12/3 1918. Enligt Lo år 1914-1924: "*Dotter till ogifta Ester Amanda Viklander och arb. Daniel Emanuel Näslund i Dämsta.*" Hon kom som 2-åring till Erik Nordlander f. i St. 22/3 1865, g. 1886 med Karolina Sjöström f. i Ullånger 20/4 1859. (21)

2. **Erik Albert** f. i St. 5/10 1901, Vpl nr 204-168-1893. "Erhållit Kungl. tillåtelse att avflytta från riket d. 16/2 1923.2" **Till Nordamerika 6/3 1923.**

3. **Edith Judit** f. i St. 3/8 1905, Död 1905,

4. **Axel Helmer**, f. i St. 31/3 1909.

5. **Olof Emil** f. 10/3 1916 (Styrnäs AII:5 1914-1924, kort AO 1090. (20)

Det sista barnet i morfars familj var **Margareta** som föddes den 15 juni 1875. Födelseboken anger: "*Föräldrar: Båtsman Jonas Sjö (45 år) och hans hustru Anna Nilsdotter (44 år) i Wiet. Vittnen: Er. Ersson och hans hustru i Viätt. Nils Hansson och h. i Dämsta, Nils Sjödin i Myckelby och Kristina Dahlin i Lo, Joh. Hamrén och Stina Greta Boja i Viet.*" (10)

Margareta avled i Viätt den 8 april 1886, endast tio år, nio månader och 23 dagar gammal. Hon begravdes på Styrnäs kyrkogård den 30 maj. Som dödsorsak noteras "okänd".

Bland faddrarna fanns Erik Eriksson. Han var född i Myckelby 1/8 1801 och son till bonden Erik Ersson och hans hustru Greta Pålsdotter. Faddrarna vid hans dop tyder på eventuell släktskap. Där återfinns Per Ersson och hans hustru från Kalknäs i Boteå, samt Henrik Pålsson i Dämsta. Dopvittnet Erik Ersson var vid tiden för Margaretas dop s.k. "*födorådstagare*" i Viätt d.v.s. bonde på "*undantag*". Med detta avses att han hade förbehållit sig förmåner in natura, som en gårdsägare vid försäljning eller "*överlåtelse av gården förbehöll sig för sin återstående livstid*". Hans hustru var Kajsa Brita Jansdotter, född i Styrnäs 1803. Johan Hamrén i Viätt var född i Ytterlännäs 1845. Han flyttade tillbaka till Ytterlännäs 1889.

Som ovan nämnts avled morfars far Jonas Sjö, född 1829, till synes överraskande, på torpet i Viätt den 4 augusti 1891 endast 62 år gammal, och hans hustru, morfars mor Anna Nilsdotter slutade sina dagar även hon i Viätt-torpet den 18 oktober 1902, 71 år gammal.

KÄLLOR

1. Styrnäs C:1, 1756-1865. kort nr 61356, Födelse,vigsel och dödbok.
2. Karl Ekman: Styrnäs, anteckningar om nytt och gammalt, utgiven på eget förlag 1926, omtryckt i faksimil 1989.
3. Carl Hamnström: Båtsmanshålet i Ångermanland och Medelpad, Östervåla 1972.
4. Ullånger C:3 1809-1859 kort nr 61489. Födelse,vigsel och dödbok.
5. Ullånger AI:5, 1825-1835, kort nr 61484. Husförhörslängd.
6. Bouppteckning Jonas Sjö, Boteå tingslag 1889-1893, FIIa:26.
7. Styrnäs AI:7 1877-1888, kort nr 61974, Husförhörslängd.
8. Styrnäs AIIa:1 1900-1914, kort nr AO 1089. Husförhörslängd.
9. Styrnäs B:1 1866-1894 kort nr 65878. Flyttningslängd.
10. Styrnäs C:2 1866-1888, kort nr TO 3667. Födelse,vigsel och dödbok
11. Ullånger AI:9, s. 17 Husförhörslängd.
12. Gålsjö C:2. Födelse,vigsel och dödbok
13. Uppgifter från bouppteckningen efter båtsman Jonas Sjö 1892. se även källa no 6 ovan.
14. Ullånger C:2. Födelse,vigsel och dödbok
15. Ullånger C:1. Vigselbok.
16. Ullånger AI:6, s. 81 Husförhörslängd
17. Ullånger C:2+Ull. A:3, 1803-1813). Födelse,vigsel och dödbok
18. Boteå AAO1393, s. 201+204, Församlingsbok 1900-1912
19. Ullånger C:1, vigselbok, kort nr 61487. Vigsellängd (18)
18. Från Dämsta 1900-1924, /1914-1924). Kort nr AO 1090 sid. 39-44),
21. Styrnäs. 1914-1924, s. 207

+++++

Generation 7

MORFARS FARFAR

HENRIK JANSSON-FOGEL 1794-1870

HH 1) Greta Stina Norberg 1790-1838

HH 2) Stina Magdalena Andersdotter 1805-1870

Henrik Jansson-Solin-Sjö-Fogel, född 11/9 1794

Son till Jonas Solin-Henriksson-Sjö, född 1765 och hans hustru Brita Persdotter-Tjäder.

Deras son Henrik föddes i byn Björkå i Överlänns socken i Ångermanland den 11 september 1794.
Död i Myckelby den 6 september 1870.

Från födelseboken:

"Henrik och Märta Brita (tvillingar) födda i Björkå 11/9 1794, döpta 13/9. Föräldrar: Jonas Solin med Brita Tjäder. Testis: Matts Ekman och hans hustru (Sara Andersdotter) vid Björkå bruk (Överlänns socken), Olof Ersson i Härlekan (Överlänns socken) och hans hustru, drängen Olof Henriksson i Kalknäs (Boteå socken) Per Berglund i Björkå, pigan Julia Mattsdotter och Greta Devall ibid". (1)

"Drängen Olof Henriksson" var en yngre bror till morfars farfars far Jonas Solin.

Henrik var makarnas förstfödde, tillsammans med tvillingsystern Märta Brita. De båda föddes i den lilla bruksbyn Björkå i Överlänns socken. Källorna ger inte särskilt omfattande upplysningar. Vad vi vet om hans tvillingsyster Märta Brita är att hon avled den *"19:e söndagen efter Trinitatus 1794, 5 veckor gammal"*. (1)

Fadern Jonas Henriksson-Solin antogs till fördubblingsbåtsman år 1788 och blev 1795 ordinarie båtsman för roten 146 omfattande byarna Viett, Sjö och Dämsta i Styrnäs socken. Trots ett båtsmanskontrakt i Styrnäs socken, bodde han kvar en tid i Överlänns. (2)

När vi åter påträffar sonen Henrik i källorna, befinner han sig i byn Sjö i Styrnäs. Hans föräldrar Jonas Henriksson-Solin-Sjö och hans hustru Brita Persdotter-Tjäder hade redan omkring 1795 flyttat till byn Sjö i Styrnäs, där fadern Jonas antagits till ordinarie båtsman och erhållit sitt båtsmansnamn Sjö. Deras son Henrik (morfars farfar) var då endast ett år gammal. Vid sekelskiftet 1800 var Henrik bara sex år. Från ett års ålder till sitt sjuttonde år tillbringade han i sin båtsmansfamilj i byn Sjö. Fadern Jonas Sjö tycks inte ha bott i ett båtsmanstorp, utan hyrt en bostad, för vilken han erhöll hyresersättning av roten.

När Henrik år 1812 var 18 år gammal, avled myckelbybåtsmannen Israel Fogel. Så långt jag kunnat finna saknas släktskap med oss. Namnet Fogel var båtsmansnamnet, som ärvdes av efterträdarna. Han föddes i Djuped den 7/10 1788 och hans föräldrar var Israel Israelsson och hans hustru. Faddrar vid hans dop var bl.a. moderns föräldrar Daniel Olsson och hans hustru i Djuped och Pål Henriksson och hans hustru i Dämsta. Israel Fogel avled endast 24 år gammal år 1812. Detta var ett ofredstider för Sverige och Israel Fogel stupade troligen under fälttåget i Pommern, då Sverige, Ryssland och England vände sig mot Napoleon.

Vår förfader Henrik Jansson, son till Jonas Sjö, bar namnet Jansson som var patronymikon till faderns förnamn Jonas. Vår morfars farfar Henrik blev antagen som Israel Fogels efterträdare 1812 och övertog den tidigare Israel Fogels båtsmansnamn. Redan år 1811 återfinns Henrik Jansson i kyrkobokföringen under Israel Fogels hushåll i båtsmanstorpets vid Långsjön i Myckelby. Sannolikt har han flyttat dit redan innan hans företrädare Israel Fogel avled, eller strax därefter. I böckerna står klart: *"Ordinarie båtsman Israel Fogel född 1787, Henrik Fogel född 21/9 1794."* (3, s.68)

Nu var visserligen vår förfader Henrik född den 11:e och inte den 21 september. Födelseboken i Överlänns anger födelsetiden till den 11 september och Styrnäs kyrkobok anger 21 september. Styrnäs präst införde uppenbarligen ett felaktigt födelsedatum, vilket följde Henrik Jansson-Fogel under hela livet. Till och med när han avled står i husförhörboken att han var född i *"Styrnäs 21/9 1794"* samt noteringen om tiden för dödsfallet. Både **plats** och **tid** för hans

födelse är felaktiga i Styrnäs husförhörsbok, vilket kan ge en glimt av de svårigheter som tidvis förelegat att kunna ge honom en helt korrekt identitet. De rätta uppgifterna är alltså dessa: han var född i Björkå by i Överlänns socken den 11 september 1794.

Hur kan jag vara så säker på att detta är rätt? Svar: Hans far Jonas Sjö, som var född i Boteå den 2 april 1765 blev antagen till båtsman i Överlänns 1788 med båtsmansnamnet Solin. Han gifte sig med Brita Tjäder den 2 januari 1794 och deras son Henrik (Fogel) föddes i Överlänns den 11 september 1794. Sonen Henrik återfinns även i arkivalierna i byn Sjö i Styrnäs, där hans föräldrar bodde. Denna händelsekedja gör det möjligt att med 100 %:s säkerhet fastställa Henrik Fogels identitet.

Henrik Fogel avled den 4 augusti 1870 i båtsmanstorpet vid Långsjön i Myckelby i en ålder av 76 år. Så säkert identifierades Henrik Fogel att båtsmanstorpet vid Långsjön i Myckelby kallades för "Henrik Fogelstorpet" **Han var farfar till vår morfar Jonas i Viett och mamma Annas farfars far.**

HENRIK FOGEL GIFTER SIG.

Henrik Fogels hustru och därmed morfars farmor var Greta Stina Norberg. De gifte sig år 1819. Deras vigselnotering saknas i Styrnäs kyrkböcker. Sannolikt därför att Greta Stina kom utsocknes ifrån, troligen från Timrå i Medelpad och föddes 1790. Vigseluppgifter saknas i Timrås vigselbok från tiden januari-november 1819. Sidan är helt blank, varför det är möjligt att uppgifter om vigseln gavs där. Notering saknas även i Boteås vigselbok. Att vigselnotering saknas i Styrnäs vigselbok kan bero på brist på noggrannhet i prästen bokföring. Under 1819 finns vigselnotering från endast två par under hela året.

Greta Stina Norberg avled i Timrå, utanför Sundsvall, den 15 maj 1840 drabbad av tyfus. (2) Vad hon gjorde i Timrå vid den tiden går inte att få fram. Förmodligen hade hon sin släkt i Timrå och var på besök där och blev hastigt sjuk och avled. Vid sin död var hon endast 50 år gammal. Efter henne upprättades ingen bouppteckning, i varje fall inte i den Tingsrätt som hörde till Myckelby, nämligen Boteå tingslag. Möjligen kan den ha upprättats, men kommit bort under årens gång. Enligt en lag från 1734 skulle alla dödsbon upptecknas. I Styrnäs som tillhörde Boteå tingslag, saknas nästan samtliga bouppteckningar under 1700-talet och många under 1800-talets första del. Bouppteckningar kan därför naturligtvis ändå ha upprättats, men tyvärr inte blivit bevarade.

Henrik Fogel noteras som "utfattig" i kyrkboken 1840-1846. (4) Upplysningen innebär inte att Henrik Fogel saknade möjlighet att försörja sig och sin familj. Det var ju så att som indelt och därtill "avskedad" båtsman var han inte skattskyldig. (Se fotokopior av husförhörsboken 1820-1839, 1830-1839, 1840-1846 och 1847-1856 på sidan 118)

HENRIK FOGEL GIFTER OM SIG

Henrik Fogel som nu i kyrkböckerna betecknas som "Båtsmans-Enklingen" gifte om sig den 28/2 1841. Han var då 47 år gammal. Vigselboken ger följande upplysning: "28/2 1841 vigdes

Kr. Båtsman Enklingen. Henrik Fogel (47 år) och torparänkan Stina Magdalena Andersdotter (39 år)". (5)

Stina Magdalena Andersdotter blev fostermor till mammas farfar Jonas Sjö född 1829, som bara var elva år när modern avled. Stina Andersdotter var född i Ytterlännäs socken den 22/4 1805. Tidigare hade hon varit gift med bonden Per Nordin, bosatt vid Långsjön i Myckelby. Denne Per Nordin var född 1764 och gifte sig för tredje gången 1834 med Stina Magdalena Andersdotter. Per Nordin var då 70 år gammal och Stina Magdalena bara 29 år. Man kan undra över varför ett äktenskap med så stor åldersskillnad kom till stånd.

Förmodligen kan orsaken vara den att Stina Magdalena 1830 hade fött ett "oäkta" barn, dottern Stina Lisa. Hon föddes i Djuped den 23 augusti 1830. Stina Magdalena hade i slutet av 1820-talet tjänat hos bonden Lars Mattsson (f. 1764) och hans hustru Katarina Hansdotter (f. 1779). Hos dem födde hon sitt utomäktenskapliga barn. I födelseboken finns ingen far angiven. Modern var genom födseln av ett oäkta barn socialt och ekonomiskt klassad som ett mindre attraktivt gifte. En annan anledning kan också ha varit att hon vid denna tid inte själv hade rätt att välja vem hon ville gifta sig med. Det var andra inom hennes släkt, företrädesvis hennes far eller bröder, som hade ansvaret att avgöra detta. Hon måste då godta den 70-årige "friaren", oavsett tycke och åldersskillnad. (6)

Efter bara två års äktenskap avled emellertid henne make Per Nordin den 5 augusti 1836. Stina Magdalena var då bara 31 år gammal. De hade fått ett gemensamt barn Kajsa Lena, som hade fötts den 10 juli 1836. Faderna vid hennes dop kom från byarna Långsjön och Solum i Styrnäs socken. Per Nordin avled bara en månad efter dottern Kajsa Lenas födelse och Stina Magdalena blev åter ensam, men nu med två minderåriga barn: den utom äktenskapet födda Stina Lisa och den nyfödda Kajsa Lena. Stina Magdalena förblev änka och ogift i fem år, innan hon gifte sig med morfars farfar Henrik Fogel 1841. Han var då 47 år och hon var 36 år gammal. In i äktenskapet med Henrik Fogel medförde hon sina två döttrar Stina Lisa och Kajsa Lena, som i kyrkböckerna redovisas som Henrik Fogels styvdöttrar. (7)

KYRKANS BEDÖMNING AV PERSONEN HENRIK FOGEL ÄR FÖLJANDE:

Se hela kyrkans personbedömningssystem på sidorna 74-76. Detta system var unkt för Sverige och tillämpades av prästerna i stiftet enbart i Härnösands stift. Följande kan tjäna som exempel:

Henrik Fogel i husförhörlängden åren 1820-1828:

Vilket betyder: Läser svagt. Läser någorlunda

Hans 1:a hustru: Greta Stina Norberg

Hon var mor till mammas farfar

Vilket betyder: Läser försvarligt i bok, har gott begrepp, kan Luthers lilla katekes utantill

Hans 2:a hustru Stina Magdalena Andersdotter
farfar.

Hon var styvmor till mammas

Vilket betyder: Läser försvarligt i bok, har gott begrepp, kan Luthers lilla katekes utantill, glömt 1:a och 2:a huvudstycket av Svebelii förklaring, ännu ej läst de övriga.

Henrik Fogel avled i sitt båtmanstorp den 6 april 1870, 75 år, 6 månader och 15 dagar gammal. Hans hustru Stina Magdalena Andersdotter avled dagen efter i en ålder av 64 år 10 månader och 15 dagar den 7 april 1870. Deras äktenskap hade varat i nära 30 år och av allt att döma varit mycket lyckligt. De båda avled i båtmanstorpets vid Långsjön i Myckelby, som bar namnet "*Henrik Fogelstorp*". De båda makarna begravdes samtidigt på Styrnäs kyrkogård den 17 april 1870. (8)

Bouppteckning efter dem upprättades den 19 april 1870. I ingressen till bouppteckningen står följande: "*År 1870 den 19 april förrättades Bouppteckning öfver qvarlåtenskapen efter framlidne Båtsmannen Henrik Fogel i Myckelby och dess framlidna hustru Stina Magdalena Andersdotter som genom döden afled, den förra den 6 te och den sednare den 7 de innevarande April hwilkens arfvingar äro Fogels barn i förra giftet Sonen Jonas Sjö i Wiätt, enkan Märta Lisa och Anna Greta på okänd ort samt aflidna dottern Brita Stinas i Sjö's sex barn. Afledne hustruns i förra giftet barn döttrarna Cajsa Lena och sammanavlade barnen i sednare giftet Sönerna Anders, Henrik, Johan och Nils. Egendomen upgafs af Cajsa Lena och Johan och aflopp som följer.....*"

Kvarlåtenskapens nettobehållning var 77 riksdaler. Henrik Fogel och hans familj hade levt ett, kanske inte helt fattigt liv, men hade – enligt bouppteckningen – brist på mycket av det materiella. Han hade pension från sin tjänst som båtsman, men den var inte stor. I bouppteckningen redovisas, förutom det rent praktiskt nödvändiga saker som hörde till ett hem: "*1 par gula ringar*" till ett värde av 1.25. I hemmet fanns mässing-, koppar- och blecksaker bl.a. i form av en skål, en ljusstake, en kaffekvarn med ett värde av tillsammans 1.98. Möbler: bord, stolar, sängar, kistor och skåp. Bland denna kategori nämndes bl.a. "*1 st fällbord, ett annat bord, 3 st mycket dåliga stolar, 1 st utgammal och usel skåpsäng, en kista, en skåpskänk, en utgammal standssäng. Mans och Qvins Gångkläder, en st utgammal sammetsväst i mollskinn, en väst, diverse paltor för 1 fruntimmer, svartklädning dålig, 2 st kjortlar, en klädning och 2 ne tröjor. Wäf- och Bakutrustning: en dålig wäfstol, ett par resindor, en st wäffpenne, diverse bakredskap, dåliga saker. Två spinnrockar, haspel och nystan, två st. smörmått, diverse skräpkärl, fyra dåliga saxar, en kaffekvarn, ett väggur, två bomullsdukar, kaffeburk och glas. Böcker: Luthers postilla värderad till 2.50*". Den var boets näst högsta värde efter "kokreaturet". Därutöver fanns "diverse söndriga böcker" till värde av ej fullt en riksdaler. Boskap: Här redovisas att allt man ägde av kreatur var en ko, som värderades till 70 riksdaler samt en "*koskälla*", värderad till 50 öre. Kon var boets dyrbaraste ägodel.

Under rubriken "*Diverse lös egendom*" redovisas många småsaker, en i många stycken märklig uppteckning av *mjölkstävor, skräpkärl, haspel, gamla kardor, ett paraply, en handskära, diverse skräpporslin, betsmän, "mycket usla" m.m.* Dessa små föremål, för ägarna viktiga, men för oss obetydliga och värdelösa föremål, har åsatts värde. De usla betsmännen värderades till 1 öre. En snusdosa upptogs till ett värde av 10 öre.

Familjen Fogel hade tillgångar på 113 riksdaler, men från denna summa avgick skulder som var följande: "*Gravölsskulder som utlagts av sonen Jonas Sjö 2.33, av Cajsa Lena 2.33, sonen Henrik Bylund 2.33 och sonen Johan 2.33.*" Tillsammans kostade gravölet 9.32 och kostnaden delades som synes av de fyra barn, som fortfarande var i livet.

Han hade skulder till diverse personer. Han häftade i skuld till Eric Sundbom i Lo enligt revers 14 riksdaler, till Magnus Nordin i Myckelby 5 riksdaler, till Nils Boman enligt räkning 1.89, till Dan Ersson enl. räkning 1 riksdaler, till Olof Dahlin i Lo enl. räkning 0:58 till Eric Dahlin i Myckelby 1 riksdaler, till Olof Wiklund på Bräcka 0:50, till Isr. Olsson i Myckelby 1.56. Tillsammans utgjorde skulderna 35 riksdaler och behållningen i boet blev därför 77 riksdaler. Bouppteckningen var gjord av häradsdomaren och nämndemannen, tillika socknens starke man Israel Olsson i Myckelby. Som biträde hade han Abraham Sundbom. (9)
(Se fotokopia av bouppteckningen från 1870 på sidan 114)

HENRIK FOGEL OCH HANS HUSTRU GRETA STINA NORBERGS BARN:

Som tidigare nämnts gifte sig Henrik Fogel 1819 med Greta Stina Norberg *”född i Medelpad 1790”*. Kyrkböckerna anger endast *”Medelpad 1790”* och jag har inte lyckats identifiera hennes föräldrar och födelseort.

Deras första barn var en dotter Brita Stina som föddes den 4 december 1820. Vid dopet var bl.a. Hans Jansson (1790-1871) fadder. Han var son till bonden Jan Jansson och hans hustru Lena Hansdotter i Myckelby. Jan Jansson var bonde på gården Myckelby no 8 och bytte senare namn till **Melin**. Nästa fadder var Olof Eriksson och även han var bonde, men på Myckelby no 3 (f. 1794), hans hustru var Brita Hansdotter (f. 1792). Ytterligare faddrar var Jan Jansson, bonde på gård no 2 i byn Sjö (f. 1795) och son till Jan Jansson och hans hustru Helena Hansdotter i Myckelby. Som den sista nedtecknade faddern var Anna Maria Solin. Hon var dotter till båtsman Jonas Sjö (f. 1765) och följaktligen syster till Henrik Fogel. Hon var bosatt i sitt föräldrahem i byn Sjö.

Brita Stina hade tjänst hos Eric Sjölund i Sjö 1837-1838 (f. 1771), vars föräldrar var Per Persson i Sjö och hans hustru Anna Ersdotter. Brita Stina gifte sig den 26/12 1843 med Anders Andersson i Sjö född i Utnäs i Styrnäs socken 16/11 1808. Han var son till Anders Tjäder och hans hustru Stina Ersdotter. Födelsenotisen lyder: *”Född 16/11 1808 Anders, döpt 20/11. Fadren är Anders Tjäder och modern Stina Ersdotter i Utnäs.”* Dopvittnen var: David Davidsson och hans hustru, Olof Persson och hans hustru, drängen Erik Ersson och pigan Anna Brita Davidsdotter, alla i Utnäs.

Här är ett exempel på att släkten Tjäder tillhörde våra anfäder och gifte sig inom släkten. Detta var vanligt vid denna tid. Brita Stinas farmor och Henrik Fogels mor hette Brita Tjäder. Släkten Tjäder kom närmast från Gålsjö, där de var hammarsmeder, spiksmider och klensmeder. Alla faddrar vid Anders Anderssons dop 1808 kom från byn Utnäs, dit Anders föräldrar flyttat från Gålsjö. Observera här värdet av faddernoteringarna. I dessa spåras olika släktgrenar och deras utbredning.

De nygifta paret Brita Stina Henriksdotter-Fogel och Anders Andersson-Tjäder bosatte sig i byn Sjö. Från vigselboken framgår följande: *”Vigda drängen Anders Andersson och pigan Brita Stina Henriksdotter, båda i Sjö”*. (5) Att Brita Stina noteras vara bosatt i Sjö och inte i Myckelby, beror på att hon hade tjänst där innan hon gifte sig den 26 december 1843.

Britas Stinas make Anders Andersson bytte senare namn till Näslund. När Brita Stina avled 1860, endast 40 år gammal, efterlämnade hon sju barn, varav den yngste var sonen Henrik endast ett år gammal. Mellan åren 1844-1859 födde hon nio barn, varav sju levde vid hennes död 1860. (5) Vid hennes far Henrik Fogels död 1870 redovisas i bouppteckningen "*Brita Stinas i Sjö sex barn*" som arvingar.

Anders Andersson-Näslunds och Brita Stina Henriksdotters barn var kusiner till vår morfar Jonas. Brita Stina Fogel-Andersson var morfar Jonas faster. Morfar träffade henne aldrig, eftersom hon avled två år innan morfar Jonas föddes 1862.

Anders Andersson-Näslunds och Brita Stina Henriksdotters barn:

Anders föddes i byn Sjö den 12 januari 1844. Enligt födelseboken i Styrnäs var "*Föräldrar torp. Anders Andersson och dess hustru Brita Stina Henriksdotter i Sjö.*" Som faddrar noteras bonden Per Sjölund och dess hustru i Sjö, torparen Nils Hansson och dess hustru i Sjö, pigan Märta Lisa Fogel från byn Björned i Torsåkers socken (hon var syster till Brita Stina Fogel och hade vid tiden för Anders födelse tjänst i Torsåker). Sist nämns som fadder drängen Per Jansson från Lövsberg, en liten by som låg nära Lo. (5)

Deras andra barn var **Henrik**, född i Sjö den 7 november 1845. Från födelseboken: "*Fader: Anders Andersson och Brita Stina Henriksdotter i Sjö.*" Faddrarna var torparen Jan Nilsson och hans hustru i Dämsta, inhyses Jan Månsson och hustru i Dämsta, drängen Jonas Fogel (morfars far) i Myckelby och pigan Stina Greta Lodahl. (5) Henrik avled den 24 februari 1846 av "engelska sjukan" endast tre månader och 17 dagar gammal.

Den tredje i ordningen var **Mikael** som föddes i Sjö den 29 januari 1847. Från födelseboken: "*Föräldrar: Anders Näslund och dess hustru Brita Stina Fogel i Sjö.*" Faddrarna var torparen Jan Nilsson och hans hustru i Dämsta, Olof Henriksson från samma plats och torparsonen Nils Jansson och Märta Danielsdotter från Dämsta. Mikael flyttade till Junsele 1874.

Nästa barn som föddes var en dotter **Kristina**. Hon föddes i Sjö den 13 oktober 1849. Från födelseboken: "*Föräldrar: Anders Andersson-Näslund och hans hustru Brita Stina Henriksdotter i Sjö.*" Faddrar var Erik Ersson och hans hustru i Viätt, Erik Jansson och hans hustru och Erik Wiklund från samma plats, bonddottern Sara Kajsa Jansdr i Sjö.

Så föddes **Johannes (Johan)** i Sjö den 19 januari 1852. Från födelseboken: "*Fader: Anders Näslund och dess hustru Brita Stina Henriksdotter i Sjö.*" Faddrarna var i stort sett desamma som tidigare nämligen bonden Jan Jansson och hans hustru i Wiätt, bonden Johan Wiklund och hans hustru i Viätt, torparens son Jonas Lybeck i Viätt och Kristina Sjölund i byn Sjö. (5)

Den 2 juli 1853 föddes i Sjö sonen **Jonas**. Från födelseboken: "*Föräldrar: Inhyses. Anders Näslund och Brita Stina Henriksdotter i Sjö.*" Faddrarna var Jan Jansson och hans hustru i Viätt, bonden Nils Börlin och hans hustru i Sjö, drängen Jonas Fogel (morfars far) och pigan Sara Stina Ersdotter i Viätt.

Det sjunde barnet var dottern **Margareta**, född i Sjö den 16 december 1856. Från födelseboken: *"Föräldrar: Anders Näslund och Brita Stina Henriksdotter i Sjö, 36 år"*. Faddrar var bonden Johan Sjögren och hans hustru i Styrnäsgården, bonden Johan Ersson och hans hustru i Sjö, *"bondeson Hans Sjöstedt från Sjö"* och bondedottern Sara Brita Jansdotter i Dämsta.

Det åttonde barnet **Eric** föddes i Sjö den 8 maj 1858. Från födelseboken: *"Föräldrar: Inhyses Anders Näslunds och Brita Stina Henriksdotter i Sjö."* Här återfinns Brita Stinas far f.d. båtsmannen Henrik Fogel och hans hustru i Myckelby som faddrar, (morfars farfar och styvfarmor), drängen Olof Dahlin och hans hustru i Lo, drängen Anders Bylund i Myckelby, (morfars farbror) pigan Kajsa Lena Fågel i Bjertrå, (fosterdotter till Henrik Fogel och dotter till hans 2:a hustru Stina Magdalena Andersdotter) Bonden Js (Johannes) Ersson och pigan Brita Lisa Jansdotter i Wiätt. (5) Erik avled den 15 maj 1858, endast 7 dagar gammal.

Det nionde och sista barnet **Henrik** föddes i Sjö den 10 juli 1859. Från födelsboken: *"Föräldrar: Anders Näslund och Brita Stina Henriksdotter i Sjö."* Denna gång var återigen f.d. båtsmannen Henrik Fogel i Myckelby, (morfars farfar) förste fadder. Dessutom var Stina Britas bror, vår morfars far, båtsmannen Jonas Sjö och hans hustru Anna Nilsdotter i Dämsta faddrar. Vidare var bonden Eric Sjögren och pigan Sara Greta Brita Danielsdotter i Viätt, drängen Henrik Fogel (f. 1843 och morfars halvfarbror) och pigan Stina Jansdotter i Viätt. (5)

Den sistnämnda faddern Stina Jansdotter i Viätt var enligt Styrnäs födelsebok gift med Abraham Nilsson. Han var född i Högsjö och avled "av rötfeber" 36 år gammal 1825. Brita Stina var alltså en dotter till Henrik Fogel och en syster till morfars far båtsman Jonas Sjö (f. 1829). Morfar hade alltså genom Brita Stinas barn i Sjö sju kusiner där mellan åren 1845-1890.

Brita Stina avled i Sjö "av okänd sjukdom" 10 augusti 1860, 39 år, åtta månader och sex dagar gammal. Hennes make Anders Näslund gifte inte om sig. Han slutade sitt liv *"af våda omkom genom ett fallande träd"* den 5 juli 1871, 62 år 7 månader och 19 dagar gammal. (26)

Vi återgår nu till Henrik Fogel och hans hustru Greta Stina Norberg. **Deras andra barn var dottern Märta Lisa som var född i Myckelby den 13 maj 1825.** Från födelselängden noteras: *"Fader: Rotebåtsman Henrik Fogel och dess hustru Greta Stina Norberg"*. Faddrarna vid Märta Lisas dop var Nils Mårtensson och hans hustru i Myckelby, bonden Erik Ersson och hans hustru i Myckelby, Botwid Ingemarsson och hans hustru från Myckelby, drängen Nils Jansson och hans hustru Anna Jönsdotter (Jans-) från Myckelby och drängen Anders Andersson i Offer (Boteå) och Brita Solin i Torsåkers socken. (5)

Faddern Nils Mårtensson härovan var född den 3 april 1783 och son till Mårten Nilsson och hans hustru Stina Jansdotter i Myckelby. Nils Mårtensson gifte sig 1805 med Anna Olofsdotter född 13 maj 1782. Han var bonde på gård no 1 i Myckelby och hade rötter i Boteå. Dessutom var Nils Mårtensson och hans hustru Anna Olofsdotter faddrar vid Henrik Fogels dotter Märta Lisas dop 1825. Här finns släktrelation: Lagg märke till faddern vid samma tillfälle Brita Solin. Hon var nämligen dotter till båtsmannen Jonas Sjö i byn Sjö (morfars farfars far, född 1765) och syster till båtsman Henrik Fogel i Myckelby. (Morfars farfar)

Eric Ericsson (den äldre) var född den 23 januari 1776 och gift 1801 med Greta Pålsdotter den 3 juni 1782. Han var bonde på gård no 2 i Myckelby. Anders Andersson, bytte senare namn till Solin.

Märta Lisa hade tjänst hos Nils Nilsson-Frölander i Sjö 1840. Släkten Frölander i byn Frök synes vara släktrelaterade till oss, så långt jag kunnat se, genom ingifte. Märta Lisa hade tjänst i Torsåker 1841. Hon kom tillbaka till Myckelby 1844. Åter till Torsåker 1847. Än en gång återvände hon till Torsåker 1848. Den 28 oktober 1854 noteras hon som avflyttad från Styrnäs till Torsåker. I flyttningslängden står: *"Pigan Märta Lisa Fogel. Varthän?: till Torsåker"*. (29)

I bouppteckningen efter sin far år 1870 står Märta Lisa noterad som *"änka"* och befinner sig på *"okänd ort"*. Hon kunde därför inte nås av kallelsen till bouppteckning.

Det tredje barnet var Greta Kajsa född 18/3 1827. Födelseboken berättar: *"Fader: Rote båtsman Henrik Fogel och hustru Greta Stina Norberg (35-40)."* Faddrarna vid dopet var bondeenkan Barbro Stina Hansdotter i Myckelby och bonden Erik Näsholm från samma plats, vidare bonden Nils Dahlin och hans hustru i Dämsta, bonden Eric Djupenström och hans hustru i Myckelby, drängen Eric Swan i Myckelby och pigan Greta Lisa Solin i Dämsta. (5) Greta Kajsa *"Rote båtsman Henrik Fogels yngsta dotter Greta Kajsa"* avled av *"slag"* sex månader gammal den 13/9 1827.

Identifiering av faddrarna:

Vid Greta Kajsas dop 1827 var bl.a. Barbro Stina Hansdotter fadder, född den 2 mars 1779. Hon var enka efter Daniel Danielsson (född 11/12 1767, död 1829) på gård no 6 i Myckelby. Fadder var också Erik Näsholm i Dämsta som var son till Ivar Ersson och hans hustru Sara Jansdotter i Djuped. Eric Näsholm var gift med Kristina Elidotter, vigda 1820. Hennes mor var Katarina Nilsdotter född 1777. Familjen flyttade till Torsåker 1827. Faddern Nils Jansson-Dalin var bonde i Dämsta (f. 27/4 1783). Hans hustru hette Dordi (Dorotea) Hansdotter och var född 1 november 1790. Eric Djupenström var svärson till storbonden Jan Henriksson, gift med hans dotter Märta. Eric Swan var tjänstedräng hos Per Persson på Myckelby no 8. Han var född 1803. Greta Lisa Solin i Dämsta var dotter till båtsman Jonas Sjö i byn Sjö och hans hustru Brita Persdotter-Tjäder (morfars farfars far och mor). Vid denna tid var Greta Lisa Solin städslad som piga hos Nils Dahlin i Dämsta. Greta Lisa Solin var född den 30 januari 1808 och flyttade till Torsåker 1829.

Så föddes mammas farfar Jonas i Myckelby, Styrnäs socken den 15 december 1829 som det fjärde barnet i familjen och döptes den 17 december. I födelseboken står: *"Fader: Båtsman Henrik Fogel Moder: Greta Stina Norberg 40-45"*. Faddrarna vid hans dop i Styrnäs kyrka den 17 december var bl.a.: Komminister Jonas Ahlberg och hans hustru, bonden Nils Dahlin och hans hustru i Dämsta, Nils Swan i Myckelby, och bondedottern Stina Danielsdotter i Myckelby, torparen Måns Nilsson i Dämsta och bondedottern Anna Nilsdotter i Myckelby." (1, s.150)

Bland faddrarna fanns komminister Jonas Ahlberg och hans hustru. Komministern var alldeles nytillträdd i sin tjänst, han utsågs till präst i Styrnäs 1829, samma år som morfars far Jonas

föddes. Han var komminister i Styrnäs fram till 1841. Han hade utnämnts till kyrkoherde i Gudmundrå, men avled innan han tillträdde tjänsten. Han var en bygdens son kan man säga,

eftersom han var född i Skog 1783 och son till kronobåtsman Jonas Ås. Efter studier i Härnösand, prästvigdes han 1810.

Övriga faddrar var: Nils Dahlin som var bonde på gård no 2 i Dämsta, född den 27 april 1783, hans hustru var Dordi Hansdotter född den 1 november 1789. Nils Dahlin var född Nils Jönsson (Jansson), men bytte namn till Dahlin. Hans föräldrar var Jan (Jon) Jönsson och Karin Jansdotter i Dämsta. Nils Swan var född 24 september 1807 och vid tiden för hans fadderskap var han dräng hos Daniel Danielsson, född 11 december 1767 och bodde på gård no 6 i Myckelby. Han var född i Frök och hans föräldrar var Per Swan, född den 6 november 1771 och hans hustru var Lisa Danielsdotter, född i december 1778. Per Swan var son till Eric Eriksson i Frök och hans Märta Olofsdotter. Bondedottern Stina Danielsdotter var född den 23 mars 1811 och var dotter till Daniel Danielsson, född 11 december 1767, hans hustru var Barbro Stina Hansdotter, född den 2 mars 1779. De var bosatta på gård no 6 i Myckelby. Anna Nilsdotter slutligen var född 27 januari 1815 och var dotter till Nils Mårtensson, född 3 april 1783 och hans hustru Anna Olofsdotter född 3 maj 1782. (Död 1824). De var bosatta på gård no 1 i Myckelby. Måns Nilsson-Damstedt var torpare, men blev sedan båtsman och gifte sig med Greta Lisa Sjö född 1808, dotter till båtsman Jonas Sjö, som var vår morfars farfars far, född 1765.

Morfars far Jonas Fogel-Sjö gifte sig den 24 juni 1859 med Anna Nilsdotter född i Ullångers socken. Hon hade tjänst i Dämsta. I vigselboken står att läsa: *"Båtsmannen Jonas Sjö i Viett och pigan Anna Nilsdotter i Dämsta (30-28 år). Vigda av kyrkoherde Jonas Staflin."* (5) Se vidare krönikan generation 6.

Som barn nummer fem föddes Nils Olof den 18 december 1832. Från födelseboken: *"Fadr. Rote Båtsman Hendric Fogel. Hustru Greta Stina Norberg (40-45)"*. Faddrarna var båtsman Måns Damstedt och dess hustru, som var svåger till morfars far Jonas, gift med Greta Lisa Sjö, född 1808. Hon var dotter till båtsman Jonas Sjö (f. 1765) och hans hustru Brita Persdotter-Tjäder i byn Sjö. (Morfars farfars far och mor). Eric Nilsson (f. 1791) och hans hustru Anna Persdotter, född 1795 var bondfolk från Myckelby. Vidare noterades drängen Anders Andersson i Myckelby. Han bytte senare namn till Solin, vilket kan visa på viss släktskapen med Jonas Sjö i byn Sjö, som bar namnet Solin redan 1794. Anders Anderssons mor var Marta Jansdotter (född 1751) och hans far var Anders Andersson (född 1751). Vid tiden för fadderskapet var faddern Anders Andersson-Solin inte gift.

Pigan Stina Solin står också som fadder. Hon var född i Sjö 1804 och dotter till båtsmannen Jonas Sjö född 1765. (Morfars farfars far). Vidare var bonden Nils Ulin fadder, bosatt i Viett samt pigan Stina Greta Henriksdotter i Oppnäs (född 1811). Hon var dotter till Henrik Jansson och hans hustru Greta Jansdotter på gård no 2 i Myckelby. Han var född den 6 september 1793 och son till storbonden Jan Henriksson och hans hustru Greta Nilsdotter i Myckelby. Detta faktum att barn till Jan Henriksson i Myckelby var faddrar vid dopet av en son till Henrik Fogel, visar utan tvivel på släktskap mellan Jan Henriksson och Henrik Fogel och därmed till oss (5, s.155). En annan möjlighet är att deras respektive hustrur hade släktskap, antingen med varandra eller med varandras makar. Svårigheten att framlägga avgörande bevis för sambandet och på

vilket sätt vi är släkt beror på att delar av Styrnäs födelsebok saknas och detta gäller tiden 1759-1768. Jan Henriksson var född 1762. Inga husförhörlängder finns för Styrnäs före 1808. Läsarna kan säkert föreställa sig den frustration man känner, när så avgörande källor fattas. Det går givetvis att på andra vägar komma fram till de uppgifter som behövs, men de är tidsödande och kräver personligt besök vid Landsarkivet i Härnösand.

Nils Olof avled "*av smittkoppor*" den 20 augusti 1833 endast åtta månader gammal.

Det sjätte barnet fick namnet Anna Greta och föddes i Myckelby den 31 maj 1835. I födelseboken står: "*Fader: Kro. Båtsman Henrik Fogel. Moder: Greta Stina Norberg (45-50)*". Faddrarna vid dopet var nämndemannen Per Jönsson (Jansson) i Lo och hans hustru, bonden N. Nyberg och hans hustru från Nyböle i Bjärträ socken, Hans Danielsson i Lo och pigan Kajsa Brita Jönsdotter i Myckelby, Nils Nilsson i Dämsta och pigan Dordi Ersdotter i Myckelby. (5, s. 160)

Nämndeman Per Jönsson i Lo står som förste fadder. Han var född den 22 juni 1788 och fick namnet Petrus och var son till Jöns Persson och hans hustru Katarina Larsdotter i Lo. Vid kontroll av faddrarna vid Per Jönssons dop (f.1788) kommer de från byarna Oppnäs, Hammar och Frök. Mellan åren 1837-1849 var Per Jönsson kyrkvård i Styrnäs. Per Jönssons hustru hette Anna Persdotter, född den 6 april 1795. De hade bl.a. en son vid namn Petrus (Per) född i Lo den 25 mars 1824. Familjen bodde på gården Lo no 4.

Vid genomgång av faddrarna vid Per Jönssons dop 1824 återfinns bl.a. namn från Boteå socken, som kan vara relaterade till vår släkt. Inga ingående undersökning därom har skett. Där nämns bl.a. "*bonden Olof Pålsson i Gålva i Boteå socken och bondsonen Måns Olofsson från samma plats*". (30) Hans hustru Anna Persdotters far hette Per Pålsson och modern Katarina Månsdotter. Detta ger ytterligare stöd för tanken på släktskap. Nils Nilsson var född 19 september 1816 och var son till Nils Jansson-Dalin i Dämsta no 3 och hans hustru Dordi (Dorotea) Hansdotter född den 1 november 1790.

Anna Greta Fogel noteras vara "*på okänd ort*" vid bouppteckningen efter fadern Henrik Fogel år 1870. Hon var då 35 år gammal.

Nästa barn i familjen fick namnet Nils och föddes i Myckelby den 21 mars 1838. I födelseboken noteras: "*Fader: Båtsman Henrik Fogel i Myckelby. Moder: hustru Greta Stina Norberg (45-50)*". Faddrar vid hans dop var bonden Henrik Jönsson (Jansson) och hans hustru i Myckelby och Daniel Jönsson och hans hustru från samma plats, torparen Jöns Persson från Myckelby, pigan Stina Nilsdotter, Nils Nilsson i Wiätt och pigan Dordi Olofsdotter i Myckelby" (5, s.166). Nils dog den 18 september 1838 "*av kikhosta*", sex år gammal.

Förste fadder var bonden Henrik Jansson och hans hustru i Myckelby. Henrik var född 1793 och var bosatt i Myckelby på gård nr 4. Han var son till Jan Henriksson och hans hustru Greta Nilsdotter. Henrik Janssons hustru hette Greta Jansdotter född 1781. Hon avled av gulsot den 18 juli 1848. Nils Nilsson var född den 7 juni 1819 och Stina Nilsdotter (Brita Stina f. 20/9 1821),

i Viätt no 3. Nils och Stina var syskon och barn till Abraham Nilsson i Viätt (1789-1825). Hans hustru Brita Jansdotter var född i Högsjö den 18 september 1791.

HENRIK FOGELS BARN MED SIN ANDRA HUSTRU STINA MAGDALENA ANDERSDOTTER

Henrik Fogel och Stina Magdalena Andersdotter gifte sig den sista februari 1841. Henrik Fogels första hustru Greta Stina Norberg hade dött ”af Tyfus” i Timrå, Medelpad den 15 maj 1840.

Den 7 oktober 1841 föddes sonen Andreas (Anders) i båtsmanstorpet i Myckelby. I födelseboken står: *”Fader: Kr. Båtsman Henrik Fogel. Moder hustru Stina Magdalena Andersdotter (35-40).”* Som faddrar noterades *”bonden Erik Eriksson och hans hustru i Viätt, torparen Nils Hansson och hans hustru i Sjö, Måns Nilsson i Dämsta och Anna Brita Jönsdotter i Sjö, Israel Sundqvist i Djuped och Greta Dorotea Hansdotter från Undrom.”* (10)

Här noteras bl.a. bonden Erik Ersson (Eriksson) i Viätt som fadder. Han var bosatt på Viätt no 2 och född den 4 augusti 1801. Hans hustru var Kajsa Brita Jansdotter, född den 1 maj 1803. Nils Hansson var torpare i Sjö och var född i Multrä socken 1811. Greta Hansdotter var sannolikt en syster till Nils Hansson och kom från byn Undrom i Boteå socken. Utan närmare undersökning tyder mycket på att både Nils Hansson och hans syster Greta Hansdotter var släkt på morfars farfars fars sida. Ytterligare forskning kan säkert bekräfta detta.

Anders Henriksson-Fogel antog namnet Bylund. Han gifte sig den 13 januari 1869 med Sigrid Stina Andersdotter från Dorotea, född den 19 februari 1840. Familjen lämnade Myckelby och reste till Överlänäs 20/10 1872. (17). De återkom snart till Myckelby, men flyttade från Myckelby med sin familj, hustru och en dotter till Bjärträ den 18/11 1872. (16) Hans dotter hette Johanna Karolina, född i Sollefteå den 14 juli 1868. Hon var dotter till Anders’ hustru Sigrid Stina, som fötts före äktenskapet. De bosatte sig i Möja i Bjärträ socken och han noterades som ”arbetare”. Familjen kyrkskrevs i Myckelby 1877. Samma år flyttade familjen till Gudmundrå socken, förmodligen för att arbeta vid något av sågverken där. (21)

Fram till 1876 hade familjen Anders Fogel-Bylund fyra barn: Erika född i Myckelby den 3 februari 1869, Karolina född i Bjärträ den 11 juli 1873, Johan August född i Gudmundrå den 10 juli 1871, död 1872, samt Johan August född i Bjärträ den 1 oktober 1876. Anders hustrus barn före äktenskapet Johanna Karolina hade sannolikt dött under denna tid, eftersom hon inte finns upptagen i deras hushåll 1876.

Från kyrkboken noteras även följande om deras första gemensamma dotter Erika som föddes i Styrnäs den 3 februari 1869: *”Föräldrar: Arb. Anders Bylund (Fogel) och hans hustru Sigrid Stina Andersdotter.”* Som dopvittnen eller faddrar noterades *”Afskedade båtsmannen Henrik Fogel (morfars farfar) och hans hustru i Myckelby”*, bonden Jöns Ersson och hans hustru i Lo,

arbetaren Johan Melander (bror till morfar Jonas) och pigan Margareta Näsman i Lo, drängen Nils Sundin i Lo och pigan Amalia Sjödin ibid.” (15)

Så föddes sonen Henrik som fick sitt namn efter sin far och från sin farfars far båtsmannen Henrik Frisk-Söderman i Boteå socken. Enligt kyrkboken föddes Henrik i Myckelby den 3 oktober 1843: *”Fader: Båtsman Hendric Fogel och dess hustru Stina Magdalena Andersdotter. Faddrar: Nämndeman Israel Olofsson och dess hustru, Bonden J.O. Mellberg och dess hustru i Myckelby, Torp. Jan Forsén och dess syster Kajsa Greta från Ytterlännäs och bondedottern Brita Stina Ersdotter i Myckelby och drängen Anders Carlsson i Djuped.”* (10)

Observera att bland faddrarna fanns Israel Olsson (Olofsson), nämndeman och född i Djuped den 13 augusti 1809. Han var son till Olof Israelsson (född den 9 oktober 1779) och hans hustru Katarina Jansdotter (född 19 december 1776) var bosatta i Djuped på gård no 5, där de ”deltar i 2 delar” i en gård. Deras son, faddern Israel Olsson och hans hustru Kristina Danielsdotter, gifte sig 1833 och bosatte sig i Myckelby. Denne Israel Olsson var den ”sockenpamp” som lät bränna Styrnäs församlings gamla kyrkböcker vid en ”städning” av Styrnäs kyrka.

Bonden P.O (Per Olof) Mellberg var född i Bjärträ 1812, gift med Stina Nilsson (född i Styrnäs 7/11 1812). Hon var dotter till Nils Mårtensson och hans hustru Anna Olofsdotter i Myckelby. Fadderförteckningen vid Stina Nilssons dop i Styrnäs ger en indikation på att hennes far hade anknytning till Boteå (byn Törsta) varifrån vår släkt har anor. Ytterligare forskning om sambandet har ännu inte gjorts. Som andra fadder anges torparen Jan Forssén i Ytterlännäs. Han är ännu inte identifierad, men jag vet att somliga av släkten från Boteå bosatte sig både i Utvär i Styrnäs och i Ytterlännäs socken. Dessutom var Henrik Fogels andra hustru Stina Magdalena Andersdotter född i Ytterlännäs. För att bli helt säker krävs givetvis ytterligare forskning. Som tredje fadder återfinns Brita Stina Ersdotter i Myckelby, född den 14 maj 1820. Hon var dotter till Erik Ersson-Djupenström och hans hustru Märta Jansdotter (dotter till Jan Henriksson i Myckelby). (10)

Även Henrik Henriksson-Fogel (född 1843) ändrade sitt namn från Henriksson-Fogel till Bylund i likhet med sin bror Anders. Han var tjänstestyrman hos Erik Olofsson-Näsman i Myckelby 1856. Henrik gifte sig första gången den 11 december 1864 med pigan Kajsa Stina Nordström i Myckelby (född 1831). I vigselboken noteras: *”Den 11 dec. 1864 vigdes arbetaren Henrik Fogel-Bylund i Myckelby med pigan Kajsa Stina Nordström ibm.”* Henriks hustru Kajsa Stina avled 1871 och Henrik Bylund gifte om sig den 25 april 1875 med Anna Greta Persdotter född i Nätra socken 1 juni 1849. Hon hade dömts av Boteå häradsrätt den 22 februari 1892 för snatteri till en månads fängelse. (19) Hon ”kyrktogs” enligt kyrkboken: *”Henrik Bylunds fästekvinna”* den 21 mars 1874. De var bosatta i Myckelby 1880-1884. (12, s. 111) och i Bjärträ 1874. De flyttade därefter från Myckelby till Lo den 3 december 1884. (9, s.68) Enligt kyrkboken 1900-1914 bodde de på gård nr 2. Han var skomakare med egen verkstad i Lo.

Tillsammans hade han ansvar för åtta barn som han fått med sina två hustrur Anna Greta Persdotter och Kajsa Stina Nordström. Här redovisas deras barn med faddrar, som har ett särskilt intresse för kunskapen om släktens utbredning. **Följande barn var kusiner till morfar Jonas:**

1. **Johannes (Johan)** - född i Styrnäs 4/10 1865. Födelseboken: *"Född Johannes 4/10 1865. Föräldrar: Inhyses Henrik Bylund-Fogel och hans hustru Kajsa Stina Nordström i Myckelby. Faddrar: Båtsman Henrik Fogel och hans hustru, arbetaren Johan Norberg och hans hustru, Johan Melander och bondedottern Erica Ersdotter, bondesonen Nils Boman och systern Anna Stina i Myckelby."* (1) I kyrkboken 1900-1914 är Johannes antecknad som *"obefintlig sedan 1889"*. (23) Beteckningen "inhyses" om Henrik Bylund betyder att han hyrde ett hus eller en lägenhet.
2. **Henrik Olof** född i Myckelby 21/6 1868. *"Moder 37 år. Föräldrar: Inh. Henrik Bylund (Fogel) och hans hustru Kajsa Stina Nordström. Vittnen: Bonden Daniel Ersson och hans hustru, Hans Melin och dess hustru, bondsonen Erik Melander och systern Anna Dea, (Dorotea), drängen Erik Dahlin och pigan Stina Kajsa Sundin, alla i Myckelby"*. (15)
3. **Kajsa Kristina** född 12/2 1871 (nödöpp) *"Föräldrar: Henrik Bylund (27 år) och dess hustru Kajsa Stina Nordström (40 år). Vittnen: Bonden Daniel Ersson, systrarna pig. Stina Kajsa Sundin och pig. Kajsa Lena Fogel, alla i Myckelby."* (15) Död 16/2 1871.
4. **Carl Viktor Efraim** född i Bjärträ 28/1 1874. *"Dopnamn Carl Viktor Efraim född i Bjärträ 28/1 1874. Föräldrar: Arb. Henrik Bylund, moder pig. Anna Greta Persdr (24 år) i Myckelby. Född och döpt i Bjärträ församling och dopattest erhållen."* Dopvittnen var arbetaren Johan Westberg och hans hustru i Nätra, arbetaren Nils Höglund och hans hustru i Marieberg, Bjärträ socken, dräng Nils Sjödin i Styrnäs och pig. Kajsa Näsman i Gräsmark" (15) Carl Viktor gifte sig den 24/7 1899 med Erika Johanna Svensson född i Nätra socken den 19 juni 1869. Carl Viktor och hans hustru hade tre fosterbarn:
 - 1) Anna Linnéa Bylund född Lindblom i Själevad 1892 *"af makarna upptaget som eget barn"*. "Modern ogift".
 - 2) Nils Gunnar Sigfrid Johansson, barnhusbarn nr 10332 född i Maria församling i Stockholm den 4 oktober 1910. *"Moder: ogifta Matilda Johansson född den 5 januari 1883."*
 - 3) Nils Gösta född i Ytterlännäs den 6 december 1908, son till aflidna enkan Elina Nygren i Ytterlännäs.
5. **Agathon** född i Styrnäs den 5 oktober 1877. *"Föräldrar: Henrik Bylund, 35 år, och hans hustru Anna Greta Persdr, 29 år. Dopvittnen: torp. G. Sundin och hans hustru, bonden Johan Olof Johansson och hans hustru i Kungsgården (Bjärträ). Bondsonen Erik Djupenström i Myckelby (f. 1853), torparh. Anna Sandén i Lo, Olof Jonsson från Kungsgården (Bjärträ), pig. Sara Hägglund i Kungsgården (Bjärträ)"*. (15) Död av *"okänd sjukdom"* 14/7 1881. (Uppgifterna inom parantes är egna tillägg.)
6. **Teodor** född i Myckelby, Styrnäs den 11 mars 1882. *"Föräldrar: Arb. Henrik Bylund, 38 år, Myckelby och hans hustru Anna Greta Persdr, 32 år. (15) Vittnen: Skräddm. Berg i Lo och hans hustru skomakare Jonas Norlund i Lo, sadelmakare Otto Sjöberg i Lo, pigan Augusta Lorentsson, bondsonen Johan Wretman i Bjärträ, pigan Johanna Wahlberg i Härnösand."* Teodor gifte sig den 10 november 1909 med Erika Löfgren, född i Dals socken den 18 juli 1875. (15) Han var flottningsarbetare och flyttade bl.a. till Nora socken och tillbaka därifrån till Lo den 8 januari 1908. Han ställdes inför Boteå tingsrätt och blev dömd för *"misshandel till två månaders fängelse med början 29 september 1912 och slutade den 11/11 1912"*. Teodor och Erika bodde en tid i Baptisternas bönhus i Lo och flyttade därifrån till Gudmundrå socken den 8 september 1914. (18) Där arbetade han på Strömnäs ångsåg fram

till 8/12 1918. Lägg märke till att han arbetade på samma sågbolag i Strömnäs som pappa, mellan åren 1914-1918. Han flyttade då till Torsåker **(28)**

I Gudmundrå församlingsbok redovisas följande barn till Teodor Bylund, som ju var sonson till morfars farfar Henrik Fogel i Myckelby. De är tremänningar till mamma Anna:

1. Anna Maria född i Dal 18/4 1902.
2. Fritz Teodor född i Styrnäs 18/5 1904.
3. Ruth Elvira Erika född i Styrnäs 28/1 1907.
4. Gunnar Sigurd född i Styrnäs 10/1 1910.

- 7. Henrik Agaton** - född i Lo i Styrnäs 15/4 1885. "*Föräldrar: Arbetaren Henrik Bylund och dess hustru Anna Greta Persdotter i Lo. Faddrar: Arb. Jonas Sjödin i Lo, dräng Henrik Nordin i Sjö, torpardotter Sofia Dahlin i Frök, pigan Sofia Karlén i Bjärträ Kungsgård.*" Henrik Agaton blev flottningsarbetare. Han gifte sig 8/12 1908 med Anna Katarina Strömberg född Nora socken 2/5 1883. De flyttade till byn Geresta i Bjärträ socken den 9 december 1913. **(24)** Den 12 november 1914 flyttade familjen till Gudmundrå socken.

De hade följande barn: (tre-männingar till mamma Anna)

1. Anna Katarina Strömbergs uä. Dotter Valborg Katarina född i Nora socken den 16 april 1904.
 2. Kristian Agaton Erik född i Nora socken den 31 mars 1909.
 3. Kjell Johan Henrik född i Ytterlännäs den 23 juni 1910.
 4. Inga Sara Carolina född i Ytterlännäs den 24 februari 1912.
 5. Anna Decideria Birgitta född den 29 december 1907.
- 8. Anna Matilda** - född i Lo, Styrnäs den 27/4 1889. Födelseboken: "*Föräldrar: Henrik Bylund och dess hustru Anna Greta Persdotter i Lo, 45+39*". Faddrarna vid hennes dop var handlanden B. Franzén och hans hustru i Lo, Alfred Lönnqvist, Karolina Nylander, smeden August Asp och Matilda Berg, båtsman Johan i Dämsta. Hon döptes av komminister Jonas P. Pettersson i Styrnäs kyrka.

Nu återvänder vi till båtsman Henrik Fogel och Stina Magdalena Andersdotter i Myckelby:

Den tredje sonen som Henrik Fogel och Stina Magdalena Andersdotter fick var **Johannes (Johan) född i Myckelby den 18 november 1845**. I kyrkoboken noteras: "*Fader: Avskedade båtsmannen Henrik Fogel och hans hustru Stina Magdalena Andersdotter, 40 år. Faddrar: Nils Danielson och hans hustru i Myckelby, drängen Per Hård och hans hustru i Undrom, Drängen Per Sjödin i Sjö. Bondedottern Greta Ersdotter i Wiätt och pig. Katarina Göransdotter.*" (10)

En av faddrarna vid hans dop var Nils Danielsson, som var "L.b" förkortningen av "lantbrukare", bosatt på Myckelby no 3 och född den 6 december 1803. Hans mor hette Brita Persdotter född den 28 september 1770 och omgift 1831 och flyttade då från Myckelby till Frök. Nils Danielssons 2:a hustru var Hedvig Devall född i Gålsjö den 26/11 1807. Hon var dotter till Anders Devall och Brita Mattsdotter-Holmberg. Nils Danielsson och Hedvig Devall gifte sig 1839. Det finns släktskap mellan släkten Devall och Viklanders, (se bl.a. generation VI:1) inte minst genom Anna Kristina (Stina) Sjö-Viklander. (syster till morfar Jonas) Hon gifte sig med Per Devall från Gålsjö. (en bror till ovanstående Hedvig Devall)

Drängfaddern Per Sjödin var tjänstedräng hos Nils Hansson i byn Sjö, född den 10 september 1811. Hans hustru var Stina Jansdotter född i Styrnäs den 24 oktober 1804. Nils Hansson var född i Ullångers socken den 8 september 1825. Han flyttade till Bjärträ den 24 juni 1845. Pigfaddern Greta Ersdotter i Viätt var dotter till bonden Eric Ersson, född den 4 augusti 1801, gift 1829. Hans hustru var Kajsa Brita Jansdotter i Viätt, född den 1 maj 1803. Fadern till Kajsa Brita Jansdr hette Jan Jansson, född i Boteå den 5 maj 1771, gift 1801.

Johan gifte sig med Elisabet Frölander den 8 november 1874. Hon var född i Styrnäs den 4 mars 1852 och dotter till Olof Johan Frölander, bosatt i Hundsjön som tillhörde byn Sjö. Olof Johan Frölander var född som ”oäkta” son till Lisa Ersdotter i Frök. Lisa Ersdotter föddes i Lo den 11/9 1794 och hennes föräldrar var Erik Ersson och hans hustru Stina Danielsdotter (f. 1763). Hennes far arbetade vid Lo sågverk. När Lisa var 20 år gammal födde hon ett utom-äktenskapligt barn den 24/10 1816, som fick namnet Olof Johan med efternamn Frölander. När han föddes var faddrarna bland andra: Skepparen Nils Frölander i Frök, som var Lisas morbror och Daniel Danielsson, som var Lisas morfar. Släktskapen här är bakgrunden till att han antog namnet Frölander. Olof Johan Frölander var dotterson till skepparen Nils Frölanders syster Stina Danielsdotter. Lisa Ersdotter gifte sig 1820 med Peter Ersson (f. 1791) och flyttade 1825 till Styrnäsgården. Förutom sonen Olof Johan Frölander född 1816, redovisas en dotter Lisa Stina född 1821 och dottern Sara Greta född 1826.

När Johan Olof Frölander var ung råkade han illa ut. Han åkte fast vid tre tillfällen för stöld. År 1843 dömdes han för tredje resan stöld, som framgår av följande skrivelse från fängelseprästen i Malmö till kyrkoherden i Styrnäs. Skrivelsen hade följande innehåll:

*”Olof Johan Frölander till Malmöhus fästning i Malmö. Olof Dynaesius Frölander, avdelningsfånge no 237 född i Styrnäs 24/10 1816. Dömd för 3:e resan stöld till 3 års allmänt arbete å fästning. Ankom hit 2/9 1843. Avgår nu till hemorten efter slutad arbetstid. Uppfört sig mindre pålitligt och varit straffad med en månads avdrag på morgonmål.
Malmö Slottsförsamling no 199, 1/7 1846.” (27)*

Olof Johan Frölander gifte sig med Katarina Johansdotter från Hundsjön i Styrnäs. Hon hade tjänst i Styrnäsgården, där de båda träffades. De gifte sig den 6 juni 1850 och fick tillsammans fem barn: 1) Elisabet född 1852, 2) Johannes född 1854, 3) Petrus född 1857, 4) Anna Brita född 1860 och 5) Karin född 1862.

Olof Johan Frölander avled den 27 januari 1866 i en ålder av 49 år, 3 månader och 3 dagar. Som dödsorsak angavs ”nervfeber”. (26)

Olof Johan Frölanders äldsta dottern Elisabet gifte sig 1874 med Johan Henriksson-Melander-Alinder född i Myckelby 18/11 1845. Hans många olika efternamn visar på snabba förändringar. Han var son till mammas farfars far Henrik Fogel i Myckelby i hans andra äktenskap med Stina Magdalena Andersdotter. Johan Henriksson och hans hustru Elisabeth Frölander var bosatta i byn Sjö. Hos dem bodde och arbetade en tid svägerskan Anna Brita Frölander, syster till Elisabeth, född i Sjö i Styrnäs 1860. Här knyts Frölanders-släkten närmare med Wiklanders. Johan

arbetade som skräddare. Elisabet och Johan fick tillsammans fem barn. Dessa barn blev ”halvkusiner” till morfar Jonas, eftersom Johans mor var Henrik Fogels andra hustru.

Släkten Frölander är inte bara relaterad till Wiklanders i och med Johans äktenskap med Elisabet Frölander. Redan i tidigare generationer finns släktskap med ursprung från Ullångers och Boteå socknar. En närmare undersökning för att fastställa släktskapen har ännu inte skett.

Johannes eller Johan och Elisabet Frölander fick följande barn: 1) Elisabet född i Myckelby den 5 maj 1875, som föräldrar anges skräddaren Johan Melander i Myckelby och hans hustru Elisabeth Frölander. Samma år som dottern Elisabet föddes, flyttade de till byn Sjö, där hennes föräldrar bodde. 2) Deras andra barn var Johan född i byn Sjö den 29 augusti 1878. 3) Det tredje barnet blev en dotter Kristina Elisabet och föddes i Sjö den 18 april 1882. Föräldrarna anges *till ”torparen Johan Melander och hans hustru Elisabet Frölander”* i Sjö. 4) Det fjärde barnet blev dottern Emilia Matilda född i Sjö den 10 februari 1884. Vid hennes födelse anges Johan Melander som ”arbetare”. Sannolikt arbetade han vid det lilla sågverket som fanns vid Leån tillhörande byn Sjö.

Johannes (Johan) ändrade sitt namn från Fogel till Melander.⁽²⁵⁾ I kyrkböckerna anges han vara torpare, skräddare och arbetare, bosatt först i Myckelby på samma gård som Erik Lundin och hans hustru Greta Nordström. På samma gård fanns båtsman Erik Fogel född i Boteå den 12 juni 1847. År 1875 flyttade Johan Melander och hans hustru Elisabet Frölander från Myckelby till Sjö. Där noteras han som ”inhyses” d.v.s. han hade inte eget hus utan bodde i en en hyrd bostad. (19)

Båtsman Henrik Fogels sista barn blev sonen Nils som föddes i Myckelby den 4 februari 1851. Från födelseboken: *”Fader: Avsk. Båtsmannen Henrik Fogel och dess hustru Stina Magdalena Andersdotter i Myckelby. Faddrar: Bond. Per Nilsson i Myckelby, Bond. Jöns Ersson och dess hustru i Lo, Eric Djupenström, Sara Lena Nilsson i Myckelby. Jöns Ersson i Wiet och pigan Märta Ersson Wiklund i Myckelby”*. (1)

Nils Fogel bytte namn till Nils Sjödin. Han stod upptagen som medlem av Henrik Fogels hushåll: *”Arb. Nils Sjödin född den 4 februari 1851”*. (25)

Bland faddrarna vid Nils dop fanns bonden Per Nilsson i Myckelby no 7. Han var född i Sångå socken (ovanför Boteå) den 27 maj 1818, gift 1844 med Anna Stina Nilsson född i Styrnäs den 13 februari 1818. Hon var dotter till bonden Nils Jansson och Sara Nilsson i Styrnäsgråden. Bland faddrarna fanns också Eric Djupenström i Myckelby, som var gift med Märta Jansson från samma by. Hon var dotter till storbonden Jan Henriksson i Myckelby, vidare Jöns Ersson i Lo som tillhörde *”Lo sågverksfolk”* och var född i Sidensjö socken 1812 och gifte sig 1833 med Anna Olofsdotter född 1810. De flyttade till Bjärträ år 1844.

Generation 7

KÄLLOR:

1. Överlänns kyrkoarkivalier C:1.
2. Krigsarkivet: Marinens rulla IV Västernorrland, samt Harry Mohlunds sammanställning av båtsmän publicerad i I:21 kamratförenings årsbok ”Västernorrslänningen”.

3. Styrnäs kyrkoarkivalier AI:1 1808-1819.
4. Styrnäs kyrkoarkivalier AI:3 1840-1846.
5. Styrnäs kyrkoarkivalier C:1.
6. Se Styrnäs kyrkoarkivalier AI:1 1818-1829 för Myckelby och för Lo 1840-1846.
7. Styrnäs kyrkoarkivalier AI:4, 1847-1856.
8. Styrnäs kyrkoarkivalier AI:6, s. 95.
9. Bouppteckningar Boteå tingslag 1870 nr F II:21 no 76. Se fotokopia på sid. 118
10. Styrnäs C:1 1759-1865, kort nr 61356,
11. Styrnäs C:1 1840, under rubriken ”på annan ort döda”.
12. Styrnäs AI:3 1840-1846, kort 61355, husförhör.
13. Styrnäs C:1 1759-1865 kort 61356
14. Styrnäs C:1 1759-1865, kort 61356, vigselbok
15. Styrnäs C:2 1866-1888, kort TO3667, 1/4, s.3 (4 st)
16. Bjärträ AI:10 1871-1880 kort 62061
17. Styrnäs B:1 1866-1894 kort 65878
18. Styrnäs AIIa:1 1900-1914, kort AO1089.
19. Styrnäs AI:6 1866-1876 kort 61973
20. Styrnäs C:3 1889-1894, kort TO3668
21. Styrnäs AI:7 1877-1888, kort 61974
22. Styrnäs AI:4 1847-1856 kort 61630
23. Styrnäs AII:1 1900-11914 kort AO 1089
24. Bjärträ AII:2a 1910-1920 kort AO 1457
25. Styrnäs AI:6 1866-1876 kort 61973
26. Styrnäs F: 1866-1889 kort TO3670
27. Från bilagor i Styrnäs församling med beteckning B:1846, II:1
28. Gudmundrå församlingsbok A00604/3, 1899-1921
29. Styrnäs AI:3 och C:1.
30. Styrnäs C:1 1824

GENERATION 8

**MORFARS FARFARS FAR.
BÅTSMAN JONAS-HENRIKSSON-SJÖ**

V i har ni kommit ned till generation åtta, som omspannar tiden 1765 till 1855. Jonas Henriksson-Sjö föddes i byn Söbbersta i Boteå socken den 2 april 1765. Han avled i byn Sjö i Styrnäs socken 6 juni 1828. Hans hustru Brita Persdotter-Tjäder, morfars farfars mor, föddes i bruksbyn Gålsjö den 10 januari 1771 och avled i byn Sjö i Styrnäs socken den 1 april 1855. (1)

Båtsman Henrik Fogel i Myckelby (i generation 7) var båtsman Jonas Sjö's ende son och äldsta barn. Jag hade bekymmer över hur jag skulle kunna finna Jonas Sjö's födelseplats, Henrik Fogels far och hans föräldrar.

Kanske förvillades jag av uppgifterna från kusin Gerd, där hon på ett ark papper nedtecknat att Henrik Fogel var son till Jan Henriksson f. i Myckelby 1762. Först gick jag på det spåret och kom vilse. Det fanns så många frågetecken, att jag förutsättningslöst försökte finna en annan lösning.

Henrik Fogel fanns inte i Styrnäs födelselängder och hans namn Sjö, var hans fars båtsmansnamn. Kunde därför inte härleda honom genom det s.k. patronymikon, vilket innebar att hans efternamn var ett sonnamn till faderns förnamn. Jag granskade Bjärträ, Ullånger, Torsåker, Överlänns och Boteå socknar i födelselängder utan att finna minsta spår av honom. Vad som blev en avgörande pusselbit för lösningen var ett faddernamn vid Jonas Sjö's dotter Britas dop i Styrnäs den 26 februari 1801. Där fann jag *"båtsman Henrik Störj och hans hustru i Offer"*. Byn Offer låg i Boteå socken. Vid en kontroll av denne Henrik Störj, och en tids ytterligare sökande i Boteå socken, fann jag slutligen Jonas Sjö i kyrkoarkivalierna. Följande står att läsa i Boteås födelsebok: *"Född 2/4 1765 Jonas. Parentes: Båtsman Henrik Frisk och hans hustru Anna Månsdotter. Testis: Johan Jansson i Fröstland, Bjärträ socken och hans hustru, Per Jansson från Solberg (Boteå socken) och dess hustru, drängen Per Persson i Oppnäs och pigan Stina Månsdotter ifrån Nyböle."* (Bjärträ socken) (2)

Henrik Störj var fadder vid Jonas' Sjö's dotter Britas dop år 1801. Han visade sig vara en yngre bror till morfars farfars far Jonas Sjö, som i sin tur var far till Henrik Fogel.. Båda bröderna Jonas och Henrik föddes i byn Söbbersta i Boteå socken. Byn där Jonas Sjö föddes heter idag Subbersta. Bland faddrarna vid Jonas dop 1765 fanns Johan Jansson (f. 1758) i byn Fröstland i Bjärträ socken tillsammans med hans hustru Brita Ersdotter som var född 1752. Per Jansson bodde på gård no 1 i byn Solberg i Boteå och var född 1722. Han avled 1790. Hans hustru var Katarina Nilsdotter född 1722, död 1795. Till slut noteras drängen Per Persson i Utnäs (Oppnäs) i Styrnäs socken och pigan Stina Månsdotter från Nyböle i Bjärträ socken som faddrar.

Faddrarna vid Jonas (f.1765) dop ger ingen egentlig ledtråd tillbaka i tiden. I vilken relation stod faddrarna Per Jansson, Johan Jansson och Per Persson till den nyfödde Jonas, när hans far

hette Henrik Mårtensson och modern Anna Månsdotter? Detta efternamn klargör att Jonas farfar hette Mårten i förnamn. Det ljus som tänds är faddern Stina Månsdotter vars far hette Mårten och sannolikt är en faster till Jonas. För övrigt finns inte namnet Mårtensson i födelselängden i Boteå i samband med Jonas eller hans syskons födelse. Detta innebär att man måste söka föräldrarna i andra socknar och i så fall vilka socknar? Och detta före 1730, när födelseböckerna saknas i de flesta socknarna före den tiden. För Boteås del saknas kyrkoböcker för tiden före 1756 och husförhörsbok från tid före 1782. Uppgiften om Jonas (f.1765) fars namn fann jag i de militära källorna, eftersom även Jonas far Henrik var båtsman med det tilldelade båtsmansnamnet Frisk.

Samtidigt med födelsenoteringen av Jonas återfinns samma år och dag ”sonen Erik Henriksson-Frisk,” en tvillingbror till Jonas och med samma faddrar. (2) Även Erik Henriksson-Frisk blev båtsman, inte i Boteå utan i Överlänäs. Han fick namnet Bister. Detta båtsmansnamn fanns redan tidigare i Överlänäs och utgör faktiskt inte någon sann karakteristik av honom som person, vilket ofta var vanligt när soldater och båtsmän fick sina ”tjänstenamn”. I denna del av Ångermanland hade man vissa fasta båtsmansnamn. När en båtsman avled övertog ersättaren hans namn, och Bister var ett båtsmansnamn som fanns i Boteå. En notering i de militära rullorna meddelar att Erik Bister avled på sjukhus i Stockholm 1794, sannolikt sårad vid Gustav III:s krig mot Ryssland och avled av sviterna. Hans dödsnotering saknas i Överlänäs och Boteå kyrkoböcker.

En liten orientering om problemet med att finna och identifiera Jonas Sjö's föräldrar och hemvist kan här vara av intresse. För det första noteras i Styrnäs kyrkoarkivalier, som jag tidigare nämnt, endast hans soldatnamn - Sjö. Jag fann hans fars namn i bl.a. förteckningen över båtsmän i Boteå socken och senare i husförhörlängden hans övriga familj. Hans föräldrar var båtsmannen Henrik Mårtensson-Frisk-Söderman. Han hade således tre olika efternamn. Mårtensson var patronymikon till fadern, som därför måste ha burit namnet Mårten, (el. Måns). Frisk var hans båtsmansnamn vid tiden för sonen Jonas födelse 1765, och Söderman hans andra båtsmansnamn. Anledningen till ändringen av båtsmansnamnet var sannolikt att han bytte rote. Varje rote hade sitt speciella båtsmansnamn. Han måste därför ha flyttat från en båtsmansrote till en annan och därvid varit tvungen att byta namn. Den fortsatta undersökningen ger belägg för detta. I en notering i Boteå husförhörlängd 1790 omtalas att i Söbbersta bodde *”Båtsman Henrik Mårtensson-Frisk-Söderman född 1730 och hans hustru Anna Månsdotter född 1739”*. I detta område var Söderman ett båtsmansnamn. Deras barn stod fortfarande skrivna i föräldrarnas hushåll: **Erik** född 1770, **Olof** född 1776, **Stina** född 1777 och **Jonas** född 1765, som noteras ha flyttat från Boteå socken till Överlänäs 1785. Han var då tjugo år gammal och hade blivit antagen som båtsman.

Jonas född 1765 blev vår förfader och som båtsman fick han namnet **Solin**. Namnet fick han sannolikt på grund av att han blev ”fördubblingsbåtsman” inom en rote tillhörande Solum i Styrnäs socken år 1788. Han bytte rote inom Styrnäs till Vielt-Sjö-Dämsta och fick namnet **Sjö**. Hans far Henrik Frisks identitet, boende i byn i Söbbersta i Boteå socken, är helt säkerställd. (3)

Vår morfars farfars far Jonas Henriksson-Solin-Sjö gifte sig i byn Björkå i Överlänäs socken 1794 där hans svärföräldrar var bosatta. Hans svärfar var Peter Tjäder och arbetade vid tiden för

bröllopet som smed vid Björkå bruk. Tidigare hade han arbetat som smed vid Gålsjö bruk, bl.a. vid tiden för hans dotter Britas födelse år 1771. I vigsellängden står följande: "*Vigdes Båtsmannen Jonas Solin med pig. Brita Tjäder på Björkå bruk i Överlänns socken 2/1 1794.*" (4)

Vissa år återfinns Brita Tjäders namn i Styrnäs husförhörlängd med namnet Brita Persdotter, vilket var hennes patronymikon eftersom fadern som hette Peter (Per) Tjäder.

Jonas Henriksson-Sjö blev, som redan nämnts, fördubblingsbåtsman 1788. Detta var en s.k. reservbåtsman. En sådan skulle rycka in vid tillfällen då den ordinarie båtsmannen av olika orsaker var förhindrad. Dessa fördubblingsbåtsmän var ett reservmanskap och var pliktiga att fullgöra sina "möten" i Stockholm och utbildas där för att sättas in vid krig. Han antogs till tjänst ett par år innan Gustav III angrep Ryssland nämligen 1788. Sin första marsch gör han till Marinstationen i Stockholm samma år och sätts in som manskap i flottan, med destination Finland. Även om jag ännu inte funnit bevisen härför, får jag ett visst stöd i detta antagande. Vid mönstringen år 1795 då Jonas blir båtsman Sjö i Styrnäs noteras i Marinens rulla: "*146 Jon Henriksson, 29 år och sjövan. Infödd*". Varifrån hade han fått sin sjövana? Den närmaste förklaringen är att han deltagit ombord på fartyg vid kriget mot Ryssland 1788-1790. Kanske deltog han i slaget vid Svenskund? Eller var han med vid gatloppet i Viborg? Ytterligare militärhistorisk forskning kan säkert ge mera tillförlitliga svar på dessa frågor.

Som jag nämnt blev Jonas Sjö ordinarie båtsman 1795. Det har inte gått att få fram detaljerade uppgifter om hans första båtsmanstjänst som han hade i roten som omfattade bl.a. byn Solum i Styrnäs. Om man observerar att Jonas Solin-Sjö's son Henrik (Jansson-Fogel) föddes i byn Björkå i Överlänns socken 1794 och hans syster Anna Maja föddes i samma by och socken 1796, visar att även om han var rotebåtsman från Solum, var han bosatt i Björkå i Överlänns socken.

Familjens flyttning till Sjö i Styrnäs socken måste ha ägt rum någon tid omkring 1796-1797, eftersom hans andra barn föddes i Björkå i Överlänns socken 1796 och hans tredje barn Brita föddes i Sjö i Styrnäs i februari 1801.

I Överlänns socken var Jonas' namn Solin. I födelseboken för Överlänns socken står "*båtsman Jonas Solin*", vilket tyder på att Solin var hans första båtsmansnamn. Det fanns faktiskt en båtsman i Styrnäs 1730 med namnet Salijn. Om det finns något samband mellan namnet Solin och Salijn är osäkert, men troligt. Å andra sidan fick ofta båtsmännen namn efter den by där de bodde. En del av hans släkt bodde i Solum i Styrnäs. Namnet Solin kan därför ha kommit därifrån och att hans tjänst som "fördubblingsbåtsman" började där. Ytterligare forskning i krigsarkivet kan säkert lösa även den frågan.

Ett intressant förhållande är också att Jonas Sjö's döttrar inte bar efternamnet "*Jonasson, Jansson eller Johansson*", vilket de rätteligen borde ha gjort enligt seden med patronymikon. De återgick till namnet Solin. Detta faktum kan eventuellt leda tankarna till ett återtaget släktnamn och inte ett båtsmansnamn. Varför skulle de lämna båtsmansnamnet Sjö och återgå till ett annat båtsmansnamn Solin? Kanske därför att namnet Solin som båtsmansnamn inte längre var i bruk. Namnet Solin förekommer i början och mitten av 1800-talet bl.a. i Lo, Frök och Solum.

Det kan finnas ett släktband mellan dessa byar och vår morfars farfars far Jonas Solin-Sjö. Min under-sökning har inte gått in på det problemet.

FRÅN DE MILITÄRA KÄLLORNA

Marinens mönsterrulla för Ångermanlands båtsmän ger vissa upplysningar om Jonas Sjö: Hans företrädare på tjänsten i roten i Solum och Sjörnäs (Styrnäs), var båtsman 142 Daniel Ersson-Sjö. Denne beviljades avsked *"mot karl i sitt ställe"* vid generalmönstringen som hölls i Kungsgården i Bjärträ den 27 maj 1795. Själva "mönstringen" hade ägt rum på samma ställe i Bjärträ den 31 januari 1795. Den avgångne båtsmannen Daniel Sjö hade blivit erbjuden tjänst som länsman och roten löste honom därför från båtsmanstjänsten, eftersom han själv - enligt reglerna - lyckats få tag på en karl, som var villig att ersätta honom, *"en karl i sitt ställe"*. *"Vid generalmönstringen den 30 juni 1795 inskrevs förra fördubblingsbåtsmannen 146 Jon Henriksson, 29 år och sjövan"* I en annan notering: *"Jonas Henriksson-Solin lösgiven av den roten den 18 januari 1795."* (5) Här får vi veta att Jonas Solin var fördubblingsbåtsman vid roten no 146. Den roten omfattade de tre byarna Viätt-Sjö och Dämsta. Och detta redan i början av 1795.

Det finns ingen notering om att familjen bodde i ett båtsmanstorp i Sjö. Ett sådant byggdes först 1854 och kallades *"Prästhägnaden"* och tillhörde roten 146. Detsamma gjordes med *"Tvybäckssvedje"*, Viätt-båtsmanstorp, som hade rotenummer 142. Detta nummer representerade, förutom Viätt, även byarna Solum och Dämsta. Jonas Sjö står i kyrkböckerna under rubriken *"torpare och inhyses"*, vilket leder tankarna till att han hyrde sin bostad i Sjö. Detta bekräftas också vid Jonas Sjö's död 1828. Hans efterlämnade hustru Brita bodde kvar i byn Sjö som *"inhyses"*, dvs som inneboende hos någon.

I båtsmansbestämmelserna fanns inte krav på att rotehållarna i Styrnäs eller för övrigt i Ångermanland, skulle förse båtsmännen med ett torp som bostad. Däremot fanns sådana bestämmelser för båtsmännen i Blekinge. Om de ångermanländska båtsmännen hyrde en bostad eller hade ett eget hemman för sig och familjen, fick de i stället en högre soldatlega. Trots att det inte fanns någon bestämmelse om båtsmanstorp i Ångermanland, blev dock bestämmelserna som gällde för Blekinge båtsmän så småningom normgivande även för Ångermanland.

I de ritningar och bestämmelser för Blekinge båtsmän som finns visar Viätt-torpet på samma exakta mått, antal fönster och rum, fähus och vedbod. I köket skulle bl.a. finnas spis och bakugn. Bestämmelsen för ett båtsmanstorp var följande: *"Torpet borde uppföras med s.k. ryggås, gav-larna 4,8 m breda och sidoväggarna 1.8 m höga samt innehålla stuga, upptagande husets hela bredd och 4.2 m av dess längd, kammare och förstuga 2,1 m av husets längd. Alla dessa mått beräknades invändigt. Väggen mellan kammaren och förstugan uppfördes så, att den först-nämnda upptog största delen av huset bredd. Stugan och kammaren borde förse med trägolv över trossbotten med en framför spisen i stugan liggande sten samt i förstugan golv av sten eller trä. Den enda eldstaden utgjordes av spisen med bakugn i stugan. Två fönster borde finnas i stugan och ett i kammaren samt dörrar mellan stugan och kammaren, mellan stugan och förstugan jämte en yttre förstugedörr."* (6, s.294) Beskrivningen passar exakt in på torpet i Viätt.

Husförhörslängderna ger värdefulla upplysningar om Jonas Sjö's tjänst. Det ser man på hans närvaro vid husförhör och nattvardsgång. Det var ju lag på den tiden att alla medborgare måste ta del av nattvarden minst en gång årligen. För 1809 och 1811 samt fram till hösten 1812 deltar han inte i något husförhör eller nattvardsgång enligt Styrnäs kyrkobok. Däremot noteras "n" (närvarande) för hans hustru Brita. (7) Sannolikt var han ute på tjänstgöring, ty Sverige levde inte i fred vid den tiden.

Denna notering i husförhörslängden bestyrker antagandet att åren 1809 och 1811-1812 var han ute på tjänstgöring någonstans. Vi känner vår historia och vet ju att dessa år var ofärdsår för vårt land. T.ex. i februari 1808 anfölls Finland av ryska styrkor och Danmark förklarade Sverige krig på Napoleons befallning. I april 1808 kapitulerade den svenska fästningen Sveaborg vid Helsingfors. I slutet av april 1808 gick Sveriges finska trupper vid Siikajoki till motanfall mot ryssarna under generalerna Adlercreutz, von Döbeln och Sandels. Mot årets slut blev ställningarna ohållbara och Finland måste avträdas till Ryssland. Ofärdsåren fortsatte fram till 1814. Sverige förlorade även Pommern till Napoleon vid nyåret 1812. En svensk armé överfördes till Pommern på våren 1813 och deltog även i striderna mot Napoleon bl.a. i slaget vid Leipzig 1813. - Kanske är dessa militära aktiviteter anledningen till att Jonas Sjö (f. 1765) noteras frånvarande vid gudstjänster och husförhör i Styrnäs vid den här tiden.

Jonas Sjö tillhörde 2:a Västernorrlands-kompanis första del. Av dessa uttogs till kriget 1789 med Ryssland 191 båtsmän som gjorde tjänst ombord på fartyg och 33 som skulle ha sin tjänst på land vid Marinens station vid Skeppsholmen i Stockholm. Den 28 juli erhöll eskaderchefen order som innebar att så många som möjligt av de till Skeppsholmen kommenderade snarast skulle sändas till Helsingfors. *"Genom ovannämnda inkallelser var samtliga norrlandsbåtsmän uppfordrade till tjänstgöring, huvuddelen i Finland och den andra mindre delen i Stockholm. De som arbetade i land, erhöll under krigstiden tre skilling om dagen"*. (6,s.202) Denna order gällde med säkerhet även vår morfars farfars far, fördubblingsbåtsman no 142 Jonas Solin, då bosatt i Överlänäs.

Säkert är även att Jonas Sjö var borta från sin rote år 1808. Detta år blev 100 båtsmän uppfordrade till årstjänst, av dessa blev 75 man inmönstrade från både Ångermanland och Medelpad. Ytterligare 200 man inmönstrades, varav 156 kom från Ångermanland och Medelpad, med inställelse den 26 mars 1808, ytterligare 173 inkallades till den 30 april samma år. (6, s. 213)

I augusti 1809 uppfordrades 150 fördubblingsbåtsmän från Ångermanland att med marsche forcé genom dag och natt avgå till Göteborg. De skulle tjänstgöra på örlogsskeppet Wasa samt fregatterna Fredrica och Drottningen, till vilka fartyg de avlämnades den 22 i samma månad. *"Efter avslutade sjöexpeditioner på sommaren 1809 återkom skärgårdsflottan på hösten till Stockholm, där den i sin helhet förlades över vintern. Norrlands båtsmännen hemförlovades efterhand. Med skjuts återfördes 214 i slutet av oktober. Den största kontingenten som fick återvända till hemorten avgick i slutet av november. I december kunde ytterligare 115 båtsmän hemförlovas. De båtsmän som nedsänts till Göteborg återtransporterades i slutet av december"*. (6, s. 215-216)

Jonas Sjö var även borta från sin rote 1811-1812. Detta hade samband med den franska inmarschen i Pommern 1812 som ovan nämnts. Den 29 februari 1811 inryckte 139 norrlandsbåtsmän, några dagar tidigare hade 100 man från Norrland och Norra Roslagen anlänt.

I Marinens mönsterulla återfinns rotebåtsmän från Boteå: Bl.a. båtsman 137 Henrik Henriksson-Störj, en yngre bror till vår morfars farfars far Jonas Sjö. Han uttogs bl.a. till att göra sommar-tjänst i Stockholm 1808.

Jonas-Henriksson-Solin-Sjö, född 1765, var morfars farfars far. Hans ende son och äldsta barn var Henrik, född i byn Björkå, Överlännäs socken. Han blev båtsmannen Henrik Fogel i Myckelby, vår morfar Jonas farfar. Han var bosatt i båtsmanstorpet vid Långsjön i Myckelby. (se vidare generation 7)

JONAS SJÖ's HUSTRU BRITA PERSDOTTER-TJÄDER

Brita Persdotter-Tjäder föddes på Gålsjö bruk, som låg cirka 10 km från byn Björkå och det där befintliga järnbruket. Fadern Peter Tjäder arbetade först som smed vid Gålsjö bruk, men flyttade senare till Björkå bruk i Överlännäs socken. Från Gålsjö födelsebok citeras: "*Brita Persdotter-Tjäder på Gålsjö bruk född 10/1 1771. Föräldrar: Smedsdräng Peter Tjäder, moder: Maja Persdotter (med tilläggsnamnet Ekman). Testis: herr Lars Nyberg, hammarsmeden Matts Persson, Båtsman Johan Hellsson, dess hustru Karin Larsdotter, hu. Anna Hansdotter, pigan Brita Larsdotter-Ekman, alla på Gålsjö bruk*". (2) I dödboken för Överlännäs noteras följande: "*Per (Petter) Tjäder från Björkå bruk död 23/5 1800, gesellsmed, 53 år gl*". (10). Han var därmed född 1747. Den tidigaste kyrkoarkivalien går bara tillbaka till 1756, varför det inte är så lätt att finna hans tidigare släktled.

Som synes av födelsenoteringen var Brita Tjäders far smed. Slakten Tjäder var knuten till både slakten Devall och Ekman i Gålsjö och på Björkå bruk. Namnet "Devall" var ett aktat och ärat smedsnamn. I slutet av 1700-talet var nästan alla "Devallare" smeder av olika slag, huvudsakligen verksamma och bosatta på Gålsjö och Björkå bruk. Anknytningen mellan Devall och Wiklander finns även i senare skede, bl.a. genom att morfars syster Anna gifte sig med Per Devall. Han var född i Gålsjö 1858. (se vidare generation 6).

Vår morfars farfars mor Brita Persdotter-Tjäder avled i byn Sjö den 1 april 1855 "*av ålderdom*" i en ålder av 85 år, 2 månader och 18 dagar. (1)

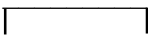
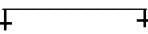
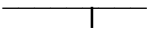
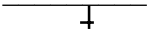
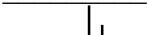
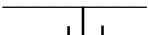
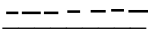
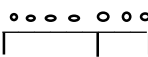
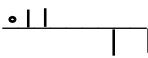
I de norrländska kyrksocknarna hade man ett unikt system att notera sockenbornas kunskap och förmågor. Genom symboler och tecken kunde prästen notera en bybos läskunnighet, förmågan att fatta och förstå, minne, flit och frejd. Benämningen "frejd" innebar "rykte", God frejd betydde medborgerligt förtroende. Frejdebetyg utfärdades av pastorsämbetet ända fram till 1918. Symbolerna kunde även betyda lättjefull och lat, svagt förstånd och naturligtvis om vederbörande kunde Luthers lilla katekes utantill och dessutom det första och andra huvudstycket i Swebelii förklaring. Dessa bedömningar av prästen var givetvis konfidentiella. De användes av prästerna sins emellan, när de skulle ge ett utlåtande om en person, t.ex. vid flyttning till en annan

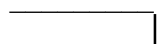
socken. Här följer en förteckning av systemet för bedömning av en persons kunskap, vandel, minne, karaktär etc. Denna typ av myndighetsinformation är faktiskt unikt i Sverige och i världen.

Här följer de instruktioner som prästerna hade att rätta sig efter:

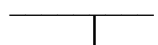
SYMBOLER OCH TECKEN FÖR HÄRNÖSANDS STIFT

Hämtat från husförhörbokens inledning för Styrnäs socken (källa 11)

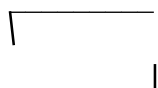
	Har begynt läsa
	Läser svagt
	Läser någorlunda
	Läser försvarligt
	Läser med färdighet
	Har svagt begrepp
	Har någorlunda begrepp
	Har försvarligt begrepp
	Har godt begrepp
För utantilläsning:	
	Läser Luthers lilla Katekes och jemte densamma
	Första huvudstycket af Svebelii Förklaring och så vidare. En punkt för hvardera af de fyra
	Öfriga huvudstycken
SÅLEDES BETYDA:	
	Läser försvarligt i Bok; har godt begrepp; kan Lutheri lilla Katekes utantill, men förglömt 1:a och 2:a huvudstycket af Svebelii Förklaring; ännu ej läsit de öfrige.
	Läser svagt i bok

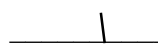
Har Flit

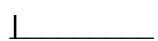
Har goft förstånd

Har godt minne

Är lättjefull

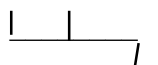

Har svagt förstånd

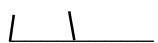

Har trögt minne

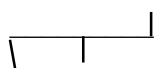
SÅLEDES BETYDA.

Har flit, svagt förstånd och trögt minne.;

Densamme har förlorat Flit och bibehåller öfrige Brister

Har godt förstånd och Minne, men är lättjefull.

TECKEN FÖR KOLUMNEN SEDER.

Oordentlig, felaktig eller brottslig i något afseende, hvilket närmare utmärkes med Numret på det budord, hvaremot felet eller förbrytelsearna äro begångne.

För fylleri sättes en punkt efter det svävande strecket.

För trätgirighet sättes en punkt framföre det sväfvande tecknet. Om någon undergått kroppsstraff eller Kyrkoplikt eller mistat äran anmärkes sådant med ett kors ovanföre den nummer eller Tecken som utvisar brottets art.

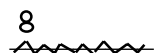

SÅLEDES BETYDA:

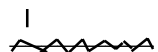
Känd uppstudsighet emot Föräldrar eller Husbönder.

Känd för snatteri eller fylleri

Mistat äran för mened.

Straffad för stöld och Fylleri

N

Tecken för "Förhör", " = Närvarande"

Datum

Nattvardsgång. Datum för densamma.

Beträffande Jonas Sjö och hans hustru Brita Persdotter-Tjäder har prästen för år 1800 noterat följande:

För Jonas Sjö

”

Vilket betyder att han har flit, har gott förstånd, läser svagt i bok, kan Luthers katekes utantill och första huvudstycket i Svebelii förklaring.

För Brita Persdotter-Tjäder

_____-

Betyder att hon läser försvarligt i bok, har gott begrepp och förstånd, kan Luthers lilla katekes utantill, men glömt 1:a och 2:a huvudstycket av Svebelii förklaring och har ännu ej läst de övriga. Om de lodräta strecken var vända uppåt var omdömet negativt. Om högra strecket var uppåtvänt innebar det att personen var lat, om det vänstra var uppåtvänt betydde det ett trögt minne.

Bouppteckning efter Jonas Sjö upprättades den 6 oktober 1828 och inlämnades till Boteå laga tingslag den 8 oktober. Bouppteckningens inledning lyder:

”Åhr 1828 den 6te oktober inställde sig undertecknade Efter Kallelse af Båtsmans änkan Brita Persdotter i Sjö i Styrnäs sochn, att Förrätta Laga Bouppteckning och werdering, Efter Dess Genom döden afgångne Kära man Kronobåtsman i Lifestiden, ährlige och välmanshaftige Jonas Hendriksson-Sjö därstädes, af hvilken hon i Lifestiden ärhållit Testamentariskt förordnande af den 5 te Juni sistlidne, att orubbat Ensam behålla och områda, den lilla befintliga qvarlåtenskapen som i dess Ringa Gemensamma bo befinnes i anledning hwarför hon tror sig vara Ensam ägare deraf oansedt hon har 5 Lefvande Barn, En Son myndig, nemligen båtsman Hendric Fogel, nu frånvarande och fyra oförsedda döttrar, Anna Maja, Brita, Christina och Greta Lisa Jons Döttrar, äfven utom ombud under Edelig förbindelse upgafs af änckan följande Lilla Qvarlåtenskap och Lösa egendom, och Werderades på sätte som följjer nemligen.....” (8)

Kallade värderingsmän var: Olof Björdin och Nils Dahlin i Dämsta. Boet upptog inga värdesaker mer än ”1 st Gammalt väggur utom fodral” värderat till 32 skillingar. (En riksdaler var lika med 48 skillingar). Av bruksföremål kan nämnas järngrytor:

”1 st utgammal Gryta, 1 dito fotpanna med lock, 1 st stekpanna, en huggyxa, 1 st handyxa 1 st skohammare, 3 st gamla liar, 1 st kornskära.” Där fanns också snickarverktyg: ”Handsåg, släthöfvel med järn - 8 skillingar, tvenne st. små huggjern och borrar - 4 skillingar.”

Bouppteckningen visar på hur Jonas Sjö var klädd: Han hade en blå ”vallmarsjacka” (vadmal),

ett par dito byxor, en gammal Cartunsväst och en vadmalsdito. Sist upptas *"1 st Hatt gammal"* som värderas till 10 skillingar. I båtsmanshemmet fanns *"tvenne bord, en spinnrock, en kista med lås, raka-kniv med låda, smörtjärna, ett mjölktråg, en dricksvattentunna och en dricks-kopp."* Jonas Sjö kunde naturligtvis både läsa och skriva, en sådan kunskap hade han fått lära sig som kronobåtsman. Däremot kunde inte hans hustru skriva, vilket framgår av bouppteckningen, där värderingsmännen tecknat hennes namn. I hemmet fanns bara en bok näm-ligen Nya testamentet, värderad till 12 skillingar. Här fanns även *"ett par Glasögon, utgamla värderade till 2 skillingar."* (observera ordet "utgamla" inte "urgamla")

De hade en ko värderad till 10 riksdaler och 24 skillingar. Den synes ha varit det mest värdefulla i huset. I bouppteckningen saknas linne, madrasser, täcken och köksbestick. Totalt utvisar bouppteckningen på bilden av ett fattigt hem. Där finns endast sådant som behövdes för livets knappa nödtröft. Att vara kronobåtsman var, som synes, inget luckerativt yrke. När den s.k. "fattigprocenten", som utgick på alla bouppteckningar, betalats med 2 Riksdaler Banco var behållningen i boet 21 riksdaler Banco och 7 skillingar silvermynt. (Se fotokopia av bouppteckningen från 1828 på sidan 114:9)

Jonas Henriksson-Sjö och Brita Persdotter-Tjäders barn:

1. **Henrik Jansson-Sjö-Fogel** född i byn Björkå i Överlänns socken den 11 september 1794. Enligt uppgifter i Styrnäs husförhörslängder skulle han vara född i Styrnäs socken den 21 september 1794. Detta stämmer definitivt inte. Faktum är att i Styrnäs födelsebok saknas notering om hans födelse. En sammanblandning kan ha skett med den Henrik som föddes i Myckelby den 6 september 1793, son till Jan Henriksson och hans hustru Greta Nilsdotter. Denne Henrik född 1793 blev för det första inte båtsman, han blev jordbrukare och födelsetiderna skiljer sig både på året och dagen.

Henrik Fogel föddes i Överlänns enligt pastoratets födelsebok, där följande står att läsa: *"Henrik och Märta Brita (tvillingar) födda i Björkå den 11 september 1794, döpta den 13 september. Föräldrar: Jonas Solin med Brita Tjäder. Testis: Matts Ekman och dess hustru, Ol. Ersson i Härlekan och dess hustru, drängen Olof Henriksson i Kalknäs (Boteå socken), Per Berglund i "Bå" (= Björkå), pig. Julia Mattsdotter och Greta Devall i Björkå."* (4) (inom parantes egna tillägg) **Henriks tvillingsyster Märta Brita** avled i Överlänns "19 söndagen efter Trinitatis" 1794: Båtsman Solins lilla dotter Märta Brita på Björkå bruk, 5 veckor gammal.", alltså någon gång under oktober månad samma år.(4) För närmare information om sonen Henrik se Generation 7: Henrik Fogel.

Bland faddrarna vid Henriks dop återfinns Olof Henriksson, Henriks farbror. Vid tiden för fadderskapet 1794 var han 14 år gammal. Han uppges komma från Kalknäs, där han förmodligen tjänade som dräng. Hans föräldrar, Henrik Frisk-Söderman och dennes hustru Anna Månsdotter, var bosatta i byn Söbbersta i Boteå.

Det andra barnet blev flickan Anna Maja (Maria) som också föddes Björkå by i Överlänns den 27 december 1796. I födelseboken står: *"Anna Maja på Björkå. Föräldrar: Båtsman Jonas Solin med Brita Tjäder. Testis: Byggm. Ol. Persson och dess hu., Mats Ekman och dess*

hustru vid Björkå bruk, Hans Thomasson på Holm och pig. Stina Persdotter på Björkå bruk.”

Omkring år 1810 återgick Anna Maja till efternamnet Solin. Hon var fortfarande bokförd i Sjö år 1820, tillsammans med sin mor och sin u.ä. dotter Greta Brita. Hon hade fött ett barn utom äktenskapet 1828. I Styrnäs födelselängd står noterat: *”Fött u.ä. barn 4/9 1828 vid namn Greta Brita. Moder Anna Maja Solin i Sjö. Test: Torp. Måns Dahlin i Dämsta och dess hustru, Skepp. Erik Lodahl i Sjö och dess hustru, drängen Erik Jansson i Dämsta och pigan Greta Lisa Solin ibm.”* (1,1828) - Vid det ”oäkta” barnets dop var Måns Jansson-Dahlin från Dämsta en av faddrarna. Han var nämndemansson, född 1767 och gift 1797 med bonddotter Lisa Hansdotter född 1766. Erik Lodahl i Sjö var ”skeppare” och var född i byn Lo den 12 januari 1795. Lodals föräldrar var ”sågställare” Jan Jansson och hans hustru Märta Nilsdotter i Lo. Bland deras barn finns noterat Jonas född 1789, Nils född 1792 samt ovanstående Erik Lodahl som var född 1795.

Det tredje barnet var Brita som föddes i byn Sjö den 26/2 1801. Från födelseboken noteras: *”Föräldrar kronobåtsman Jonas Sjö och hans hustru Brita Tjäder. T: Bond. Nils Hansson och Hans Hanssons hu.(Stina Hansdotter) i Sjö. Båtsman Henrik Störj och dess hu. (Greta Jansdotter) i Offer (Boteå socken), dräng Olof Hindersson i Offer och mademioselle Anna Kristina Stridsberg.”* (1) Brita Solin tjänade hos Nils Frölander i Frök 1819-1829.

Faddrarna vid hennes dop kan delvis identifieras: Nils Hansson var änkring vid tiden för dopet och hade tidigare varit gift med Brita Henriksdotter som dött i ”Rötfeber”, 1801, 71 år gammal. Hon var alltså född 1730. Han gifte om sig med änkan Sara Persdotter från Ytterlännäs den 21 mars 1802. Båtsmannen Henrik Störj var fortfarande bosatt i byn Offer i Boteå socken och var en bror till Jonas Sjö, hans hustru var Greta Jansdotter. Olof Hindersson (Henriksson) var också en bror till Jonas Sjö bosatt i byn Söbbersta i Boteå socken. Anna Kristina Stridsberg var dotter till prosten och magistern Lars Stridsberg i byn Sundby i Boteå socken. Jag har inte funnit någon släktskap mellan vår släkt och hennes, förmodligen var Jonas Sjö eller hans hustru och Anna Kristina Stridsberg barndomsvänner från Boteå.

Barn nummer fyra var Stina som föddes den 28 oktober 1804. *”Fader kronobåtsman Jonas Sjö. Mor: Brita Persdotter. Test: Hans Abrahamsson och dess hustru Lena Jansdotter i Viätt, Måns Jansson och dess hustru i Dämsta, drängen Abraham Mårtensson ibid, och pig. Stina Henriksdotter i Söbbersta”* (Boteå).

Faddrarna har följande identiteter : Hans Abrahamsson bodde på Viätt no 4, var född 1757 och gift 1790 med Lena Jansdotter född 1777. Måns Jansson var nämndemansson i Dämsta född 1767 och hans hustru hette Lisa Hansdotter. Stina Henriksdotter var syster till Jonas Sjö och bosatt i byn Söbbersta i Boteå. Abraham Mårtensson från Dämsta var en brorson till Jonas Sjö. Stina Sjö noteras i kyrkoboken under namnet Stina Solin.

Familjens sista barn var dottern Greta Lisa, född den 30/1 1808. Födelselängden: *”Fader båtsman Jonas Sjö. Moder: Brita Ersdotter, 35-40, Test: Nils Ersson och dess hustru, Jan Mattsson och dess h. i Viätt, dräng Nils Dahlin i Dämsta och pigan Maria Ersdotter ibidem”.* (1) - Observera att prästen noterat fel namn på Jonas Sjö's hustru. Man tror omedelbart att Brita

Persdotter-Tjäder avlidit och att Jonas Sjö gift om sig. Så är det emellertid inte. Prästen har i födelseboken noterat fel efternamn. Jonas Sjö's hustru Brita Persdotter-Tjäder levde fortfarande vid Jonas Sjö's död 1828 och avled inte förrän 1854.

Identifiering av faddrarna:

Nils Ersson kom från Viêt no 3, och var född 1767 och gift 1785 med Anna Abrahamsdotter, som var född 1759. Jan Mattsson var även han bosatt i Viêt no 3 och var född 1771, gift med Stina Ersdotter år 1800. född 1769. Nils (Jansson)-Dalin i Dämsta var född 1783 och gift med Dordi Hansdotter, född 1790. Greta Lisa var tjänstepiga hos Nils Dahlin i Dämsta 1827. I likhet med sina syskon antog hon namnet Solin. Hon gifte sig den 2 juni 1830 med Måns Nilsson-Damstedt. I vigselboken står: *"Båtsmannen Måns Nilsson-Damstedt från Sjö och pig. Greta Lisa Solin från Torsåker född 1808."* Hon står här med hemort i Torsåker, där hon tjänat som piga. Måns Nilsson och Greta Lisa Solin hade tjänst samtidigt hos Nils Dahlin i Dämsta, sannolikt var det där man lärde känna varandra. Måns Nilsson-Damstedt var född i Dämsta den 3 oktober 1801 och var son till Nils Jansson-Dahlin i Dämsta. Hos honom tjänade även Greta Lisa Sjö Solin. Måns blev antagen som båtsman och hans båtsmansnamn var Damstedt.

Båtsman Måns Nilsson-Damstedt och Greta Lisa fick endast ett barn Brita Greta, som föddes i Lo den 5 juni 1835. Vid dottern Brita Gretas dop var följande faddrar: Bonden Jonas Nyberg i Nyböle i Bjärträ socken med sin hustru, bonden Per Djupenström med hustru och Jan Nilsson och Märta Lena Nilsson i Myckelby. - Enligt döds- och begravningsboken avled Greta Lisa Solin den 17 april 1839 endast *"31 år, 2 mån. och 13 dagar gammal."* Bouppteckning efter henne finns. (9) Där står hon under namnet Greta Lisa Sjö.

Morfars farfars far, båtsmannen Jonas Sjö avled *"af lungssot" den 6 juni 1828, 68 år och två månader gammal"*. (1) Här kan vi än en gång konstatera den bristande noggrannheten i kyrkobokföringen. Hans ålder är felaktigt angiven. Eftersom han föddes 1765 var han vid sin död 1828 endast 63 år och två månader gammal.

Hans hustru Brita Persdotter-Tjäder bodde kvar i byn Sjö efter sin makes död. Hon avled där den 1 april 1855 *"av ålderdom"*. Hon blev 85 år gammal och överlevde därmed sin make, vår morfars farfars far, med 23 år.(1)

KÄLLOR:

Generation 8 a

1. Styrnäs födelsebok C:1
2. Boteå födelsebok C:1, 1771.
3. Harry Mohlunds sammanställning av båtsmän, publicerad i I:21 kamratförenings årsbok "Västernorrälänningen", årgång för Boteå 1992.
4. Överlänns födelsebok C:1
5. Krigsarkivet: Marinens mönsterulla IV VNRL 1720-1898.
6. Carl Hamnström: Båtsmanshållet i Ångermanland och Medelpad. Östervåla 1972.
7. Styrnäs husförhörsbok AI:1, Mikrokort nr 61353.

8. Boteå tingslag. Bouppteckningar 1825-1828 med beteckning F IIa:96, under namnet Jonas Henriksson, båtsman. Se fotokopia på sidan 114
9. Boteå tingslag. Bouppteckningar 1839 med beteckning F II:13, 52, under namnet Greta Lisa Sjö.
10. Överlänäs, födda-vigda- döda 1756-1822, (C:1) mikrokort nr 61537
11. Från husförhörsboken i Styrnäs AI:3. Mikrokort nr 61355
12. Uppgifter från "Släktforskarnas årsbok" 1995 sidan 240 under "Måns och Mårten".

GENERATION 9

BÅTSMAN HENRIK MÅRTENSSON-FRISK-SÖDERMAN

Morfars farfars farfar född 1730

Morfars farfars farmor: Anna Månsdotter född 1739

I källorna finns det sparsamt med uppgifter om Jonas Sjö's far och mor. Vad vi vet är att hans far hette Henrik Mårtensson, var båtsman och bosatt i byn Söbbersta i Boteå socken. Byn finns fortfarande kvar idag, men med en annan stavning av namnet. Den heter idag Subbersta.

Henrik Mårtensson antogs till fördubblingsbåtsman 1752 och blev ordinarie båtsman den 1 juni 1759. Han "*fick avsked*" från sin tjänst den 23 november 1790. När han antogs till båtsman 1752 fick han båtsmansnamnet Frisk. Han tillhörde rote no 138 och namnet Frisk var detsamma bland rotens båtsmän ända från 1691. I slutet av 1700 ändrades båtsmansnamnet till Söderman. Han hade alltså följande kompletta namn Henrik Mårtensson-Frisk-Söderman. (1)

Hans hustru hette Anna Månsdotter född 1739. Enligt de militära källorna gifte de sig 1757. Uppgifterna om Henrik och Anna är mycket knapphändiga. De tidigaste husförhörsböckerna finns från 1782, födelse- och doplängderna från 1756. Då är det inte lätt att finna enskilda personer. Vissa indicier tyder dock på att familjen Frisk-Söderman inte ursprungligen kom från Boteå socken. En båtsman behövde inte tillhöra den socken där båtsmanstjänsten fanns. Ett exempel på detta finner vi i Henrik Frisks son Jonas Sjö. Han antogs till båtsmanstjänst i Styrnäs, trots att han en viss tid i början av sin tjänst var född och bosatt i Boteå och Överlänäs. Vissa uppgifter tyder på att Henrik Mårtensson-Frisk kan ha sina rötter i Bjärträ socken.

Boteå socken är en av de äldsta i Ångermanland. Där finns kyrkböcker med början i mitten på 1700-talet. Var har de äldre kyrkböckerna tagit vägen? Trots avsaknaden av dessa kyrkböcker skulle det finnas möjlighet att gå vidare i utforskandet av släkten genom att använda sig av uppgifterna i t.ex. mantalslängderna. De sköttes av de statliga myndigheterna och går så långt tillbaka i tiden som i bästa fall till 1400-talet. Problemen där är ju att man bör känna till i vilken socken de **var** mantalsskrivna. En annan möjlighet är att granska andra sekulära skatte- och uppbördslängderna. Där uppstår probemet att båtsmän och soldater i allmänhet inte finns med

där, eftersom de, i de flesta fall, var skattebefriade. Dessutom måste man studera dessa skatte och uppbördslängder på plats, antingen i Landsarkivet i Härnösand eller Riksarkivet i Stockholm.

Henrik Frisks patronymikon var Mårtensson och säger oss att hans fars namn var Mårten. Detta är den enda utgångspunkt vi har för att försöka finna hans föräldrar och deras hemort. Ännu har jag inte lyckats med detta. Därmed inte sagt att det är omöjligt. Vid genomgång av namnen på 1700-talet förekommer namnet Mårten inte ofta, vilket skulle kunna underlätta sökandet.

Andra möjligheter står naturligtvis till buds: Det finns fogderäkenskaper där knektar och båtsmansfolk finns upptecknade. Det finns Räntelängder 1542-1545, Kolängder 1557-1602, Tiondelängder 1557-1603, 1613-1621, 1623, 1627 och 1629, Silverskattelängder 1562, Brudskattelängder 1563, Hjonelagslängder 1605, 1609-1611, Skjutsfärdslängder 1604-1609, Tremarkslängder 1611 och Saköreslängder (utdömda böter) från 1547. Dessutom finns Landskapshandlingar, boskapslängder och Domböcker. Som synes saknas inte källor att undersöka. En del av dessa källor finns på mikrokort, somliga finns enbart i Riksarkivet i Stockholm och måste undersökas på plats. Att göra detta är dock en mycket tidsödande och kostnadskrävande när man bor i Göteborg..

I byn Söbbersta i Boteå där Henrik Frisk med familj bodde fanns inget torp till båtsmannens förfogande. Båtsmansfamiljen bodde "*inhyses*", d.v.s. antingen hyrde de en bostad eller så var de inneboende hos någon i roten. Hyrde båtsmannen sin bostad, fick de en något högre lega för att bestrida bostadskostnaden. Om ingen bostad fanns att hyra var roten ansvarig för båtsmannens och hans familjs bostad. I rote 138 i Söbbersta byggdes ett båtsmanstorp i den närbelägna byn Törsta först 1846. Det kallades "*Fähustegen*". Denna tid låg emellertid långt efter vår förfader Henrik Frisks tid i byn Söbbersta i Boteå.

I denna by Söbbersta föddes deras första son Mårten den 8 december 1762. Namnet fick han förstås efter sin farfar Mårten. I födelsenoteringen står: "*Parentes: Henrik Frisk och moder Anna Månsdotter i Söbbersta.*"

Faddrarnas vid hans dop var följande: Per Pålsson i Söbbersta. Han var kyrkväktare och född 1733. Han var således nästan jämnårig med Mårtens far Henrik Frisk. Per Pålssons hustru hette Karin Andersdotter och var född 1720. Drängen Jan Månsson i Nyböle i Bjärträ socken **kan vara** en bror till Henrik Mårtensson-Frisk. Vid denna tid användes Måns och Mårten lite lättvindigt som samma namn. Ursprungligen kunde det komma från olika rötter: Måns var en svensk form för Magnus och Mårten var en svensk form för Martin, "Mårten och Måns var vanligast i Norrland och Skåne". (5) Faddrar var vidare "*hustru Anna i Söbbersta*" och pigan Anna Jansdotter från Nyböle i Bjärträ. Här återfinns som synes en fadder med namnet "Måns" och platsen där han bodde var Nyböle i Bjärträ socken.

I samma by föddes morfars farfars far Jonas Henriksson-Sjö den 2 april 1765. I födelseboken från Boteå noteras: "*2 april 1765 född Jonas i Söbbersta, döpt 5 april. Föräldrar: Båts-*

man Hendric Frisk, Moder: Anna Månsdotter."

Lägg märke till att faddrarna återigen kommer från Bjärträ och Fröstland. Faddrarna vid hans dop var nämligen följande: Johan Jansson född 1741 och hans hustru i Fröstland, Bjärträ socken. Vidare fanns Pär Jansson från byn Solberg i Boteå socken och hans hustru Katarina Nilsdotter, samt drängen Per Persson i Oppnäs (Utnäs i Styrnäs socken) **och pigan Stina Månsdotter från Nyböle i Bjärträ socken**. Ingen av dessa faddrar bodde i samma by Söbbersta i Boteå där Henrik Frisk och hans hustru bodde. De var därför inga grannar eller bekanta, utan bodde i en annan socken, relativt långt borta. (Långt är här ett relativt begrepp. Från Boteå till Nyböle var det inte mer än cirka tio kilometer.) Av den anledningen bör vi kunna utgå från att de var släktingar. (2) Närmare undersökningar om dessa har inte ännu gjorts.

Faddrarna kan därför möjligen ge några ledtrådar till varifrån vår förfader "Mårten" kom. Som nämnts kan en del av dem komma från Bjärträ socken, somliga från Styrnäs och Boteå. Jan Jansson i byn Fröstland i Bjärträ t.ex ger ingen upplysning om Henrik Mårtensson-Frisks föräldrar. Jan Janssons hustru var Brita Ersdotter född 1752. Per Jansson från Solberg i Boteå var född 1722, död 1790, Hans hustru hette Katarina Nilsdotter och var född 1722, död 1795. Bland dräng- och pigfaddrarna var Per Persson i Oppnäs (Utnäs) i Styrnäs socken och pigan Stina Månsdotter från Nyböle i Bjärträ socken. Bland de uppräknade faddrarna är det endast den sista pigfaddern **Stina Månsdotter** som kan vara intressant att närmare söka identifiera. Vi har goda skäl att anta - med ledning av hennes efternamn - att hon kan vara syster till Henrik Mårtensson-Frisks hustru Anna Månsdotter eller alternativt möjligen en syster till Henrik Mårtensson.

Deras andra barn var sonen Henrik, som föddes den 13 mars 1767. Han saknas i Boteås födelselängd. Anledningen kan vara flera, dels att familjen flyttat från Boteå till annan plats. Henrik blev båtsman i likhet med sin far och sin bror Jonas Sjö. Han antogs först som fördubblingsbåtsman och därefter till ordinarie båtsman den 18 februari 1791. Han fick båtsmansnamnet 137 Störj, organiserad under Boteå och bosatt i byn Offer. Han fick "*avsked*" från tjänsten 1808 och avled den 10 januari 1849. Han gifte sig den 15 november 1795 med Greta Jansdotter, född den 12 december 1764.

I vigselboken noteras. "*Gift 15/11 1795 Båtsman Henrik Störj från Offer med pigan Greta Jansdotter från Walla.*" (2). Hon var född i Walla i Boteå den 20/11 1784 och dotter till Jan Abrahamsson (f. 1736) och hans hustru Stina Persdotter (f. 1752) i Jan Abrahamssons 2:a gifte. De fick tillsammans sex barn, dessa var **kusiner till morfars farfar, båtsmannen Henrik Fogel i Myckelby:**

- 1. Anna Greta (Henriksdotter) född i Offer den 11 september 1795.** I födelseboken sägs: "*Parentes: Kronobåtsman Henrik Störj och dess hustru Greta Johansdotter*". Namnet Jans- respektive Johansdotter var detsamma enligt tidens namnskick. Faddrarna är här intressanta eftersom de till viss del ger oss information om släkten. Här **noteras båtsman Jonas Solin från Överlänäs som fadder, vilken var Henrik Störjs bror och vår morfars farfars far, som senare hette Jonas Sjö.** Vidare fanns Markus Nilsson och hans hustru Anna Olofsdotter i Grillom samt drängen Pål Markusson i Walla, som uppenbarligen var son till Markus Nilsson, samt pigan Stina Henriksdotter i Söbbersta, syster till Henrik Störj och vår morfars farfars far Jonas Solin-Sjö. (2)
- 2. Deras andra barn var Kristina (Henriksdotter) och föddes den 2 november 1796.**

"Parentes: Henrik Störj och dess hustru Greta Johansdotter i Offer". Bland faddrarna noteras här Greta Johansdotters föräldrar Jan Abrahamsson (f.1736) och hans hustru Stina Persdotter i byn Walla i Boteå (f.1728-d.1799) Vidare Per Johansson och hans hustru från samma plats, drängen Pål Markusson (Mariusson), född 1769, och pigan Katarina Jans dotter från Walla. Katarina var född 1771 och dotter till Johan Månsson född 1751, och hans hustru Margeta Nilsdotter, (ev. Olsdotter) född 1730.

3. **Som tredje barn föddes Katarina** (Henriksdotter) i Offer den 12 augusti 1798 *"Parentes: Båtsman Henrik Störj och Greta Jansdotter"*. Här noteras följande testis: Hans Hansson och hans hustru i Salom (Styrnäs socken), Heseziel Solberg, född 1746, och hans hustru Sara Andersdotter född 1761, (Stina)?, Erik Ersson och hans hustru i Offer samt Olof Henriksson i Offer och Anna Månsdotter i Walla. (2) Här observerar vi Henrik Störjs och Jonas Sjö's bror **Olof Henriksson** i Offer som dopvittne.
4. I husförhörslängden återfinns ytterligare ett barn till Henrik Störj: **Märta Brita, som anges född 1801**. Hon finns inte i Boteå födelsebok för åren 1799-1810.
5. **Som fjärde barn föddes i Offer** den 24 maj 1804 sonen Henrik (Henriksson). Han fick sitt namn sin farfar Henrik Frisk. *"Parentes: Kronobåtsman Henrik Störj och hans hustru Greta Jansdotter"*. Bland faddrarna återfinns Olof Hansson och hans hustru i Stöndar i Boteå, Måns Rönqvist och hans hustru i byn Stocked i Överlänäs socken och klockaren Mikael Högberg och Anna Månsdotter i Stocked i Överlänäs.
6. **Så föddes sonen Jan Magnus i Offer** den 22 oktober 1807. *"Parentes: Båtsman Henrik Störj och modern Greta Jansdotter."* Bland faddrarna var bonden Per Jansson och hans hustru på gård nr 1 i byn Offer. Han var född 1754 och hans hustru Märta Jansdotter var född den 29 augusti 1782. Vidare fanns bland faddrarna bonden Nils Persson, född den 9 mars 1778, och hans hustru Kajsa Jansdotter, född 1780, från Stöndar i Boteå socken. I deras hushåll fanns farfadern Per Andersson, född 1746. Vidare fanns drängfaddern Jan Pålsson i Söbbersta och pigfaddern Katarina Hansdotter i Arlom i Boteå socken.

Henrik Störjs hustru Greta Jansdotter avled den 4 april 1845. Henrik lämnades ensam 78 år gammal. Han gav sig strax ut på friarstråt och 1846 gifte han sig *"förrre båtsman och gratialisten Henrik Störj från Boteå vigd med "änkan Stina Ersdotter från Myre" i Vibyggerå socken, han 79 år, hon 55 år"*. (4)

Vi återgår nu till Henrik Frisks och Anna Månsdotters barn:

Som tredje barn föddes dottern Kristina (Stina) i Söbbersta 1777 (eller 1778), Boteå socken. Hon saknas i Boteå födelselängd dessa år. Hon var fadder vid Jonas Sjö's dotter Stinas dop i byn Sjö i Styrnäs 1804. (3)

Som fjärde barn föddes sonen Olof 1770. Även han saknas i Boteå födelselängd, men finns noterad bosatt i byn Offer i varje fall år 1801. Då var han fadder vid sin bror Jonas Sjö's dotter Britas dop i Sjö i Styrnäs (3)

Tidigare har påpekats att uppgifterna om Henrik Mårtensson-Frisk-Söderman är mycket knapphändiga. Han fick avsked från båtsmanstjänsten den 23 november 1790 och var då fortfarande bosatt i byn Söbbersta. Han avled där *"av ålderdomskrämpor den 4 november 1808,*

79 år gammal.” (2) Uppgifter om tiden för hans hustru Anna Månsdotters död saknas.

KÄLLOR Generation 9

1. Västerbottningen, I:21 kamratförenings årsbok samt Boteå husförhörlängd AI:1, 1782-1804, kort nr 60867.
2. Boteå födelse- dop och begravningsbok C:1. 1756-1854, kort nr 60871
3. Boteå husförhörlängd AI:1. 1782-1804, kort Boteå nr 60867
4. Vibyggerå vigsellängd C 6, 1835-1860, kort nr 60780.
5. Uppgifter från ”Släktforskarnas årsbok” 1995 sidan 240 under namnen ”Måns och Mårten”.

Generation 10

Morfars farfars farfars far:

Mårten född C.a 1700

Det enda vi vet är att morfars farfars farfars far hette Mårten och var född omkring år 1700. Han finns inte i Boteås födelse- och dopbok (C:1), eftersom den bara går tillbaka till 1756. Uppgiften försvåras ytterligare genom att efternamn och födelsetid saknas. I de militära rullorna anges hans son Henrik Frisk med namnet Henrik Mårtensson Frisk. Med ledning av detta skulle därför hans far burit namnet Mårten. Detta namn saknas dock i Boteås kyrkobokföring av ovan nämnda skäl.

Vi vet inte heller om han var indelt båtsman. Upplysningar från de militära källorna saknas. När hans son Henrik Frisk antogs till fördubblingsbåtsman 1752 och till ordinarie båtsman 1/6 1759 med rotenummer 138, behövde han fördenskull inte nödvändigtvis vara skriven i Boteå. Det är därför tänkbart att han tillhörde en annan socken. Med de dåliga kyrkobokföringsuppgifterna i Ångermanland och den sena tid, då de började föras, är det inte lätt att finna namnet Mårten i de olika socknarna och dessutom finna rätt person med rätt identitet. Observera dock följande: faddrar vid Henrik Frisks första barn Mårtens födelse 1762 var följande: **Drängen Jan Månsson i Nyböle i Bjärträ socken kan vara** en bror till Henrik Mårtensson-Frisk. Vid denna tid användes Måns och Mårten lite lättvindigt som samma namn. Faddrar var vidare *”hustru Anna i Söbbersta”*, som sannolikt var Anna Nilsdotter i Söbbersta, gift med Erik Ersson, samt **pigan Anna Jansdotter från Nyböle i Bjärträ**. Här återfinns som synes en fadder med namnet ”Måns” och platsen där han bodde var Nyböle i Bjärträ socken. Vid de andra barnens dop var bl.a. *”drängen Jan Månsson i Nyböle” fadder och ”Stina Månsdotter i Nyböle.”* Mycket talar för att det fanns släktingar till Henrik Mårtensson-Frisk-Söderman och hans hustru Anna Månsdotter i Bjärträ. Om däremot hans far Mårten kom därifrån är tveksamt. Dock finns i förteckningen av båtsmän i Bjärträ en ”Mårten”, men de svårlästa och bristfälliga kyrko-arkivalierna gör det omöjligt att fastställa dennes identitet. Här måste man gå till andra handlingar som tidigare nämnts. Till detta har inte tiden räckt till. För att inte riskera att hamna i fel spår har jag därför valt att för tillfället sluta min forskning om förfäderna på morfars sida här. Om min forskning skulle fortsätta längre fram i tiden och om jag finner något av vikt som gäller generation 9, kommer jag naturligtvis att redovisa detta i ett appendix senare.

KRÖNIKAN PÅ MORMORS SIDA
STINA GRETA NYBERG

Mormor Stina Greta Nyberg

Född i byn Kexed i Vibyggerå socken i Ångermanland 1867 – 1947

INLEDNING

Förfäderna på morfars sida var i fyra generationer tillbaka båtsmän, d.v.s. indelta soldater i Svenska flotta. Vår morfar Jonas Viklander blev den som bröt denna långa tradition.

Han gifte sig med Stina Greta Nyberg, som blev vår mormor, född i byn Kexed i Vibyggerå socken. I motsats till morfars förfäder, var mormors alla anfäder uteslutande bönder med egna gårdar med tillgång till hav och fiske. Anfäderna befinner sig i byn Kexed, där de finns, i varje fall så långt tillbaka som till 1675, sannolikt ännu längre. De höll sig till den ursvenska jordbruksnäringen, som vid denna tid engagerade 90 % av hela den svenska befolkningen. Ättlingarna spreds i byarna och socknarna huvudsakligen inom Vibyggerå.

Byn Kexed ligger vid ”höga kusten” och närmare bestämt i det inre av Norrfjärden. Lantbefolkningen hade i denna by tillgång till havet och fiske och utgjorde därför vanliga bisysslor för dem. Vissa bybor var s.k. ”strandfiskare”, d.v.s. de hade inte tillgång till så stora båtar att havsfiske var möjligt. I bouppteckningen efter mormors farfars far Göran Nilsson född 1776 redovisas under rubriken *”Sjöredskap” bl.a.: ”3 st strömmingsnät, skjötar med lina och 3 st dito fisknät och en gammal nätslinga”*. (3) Hans engagemang i fisket var betydande, dock var han inte yrkesfiskare. Han ägde en gård i Kexed *”hemmanet 6 11/20 dels Seland under no 5 i Käxed”*, som 1831 vid en ”afvittring”, d.v.s. i samband med det s.k. *”laga skiftet”*, vid vilket hans ägor skiftades och äganderätten av hans hemman övergick till andra bl.a. till hans barn.

Fastigheten värderades 1831 till 1000:- riksdaler banco. Det var en rätt stor summa år 1831.

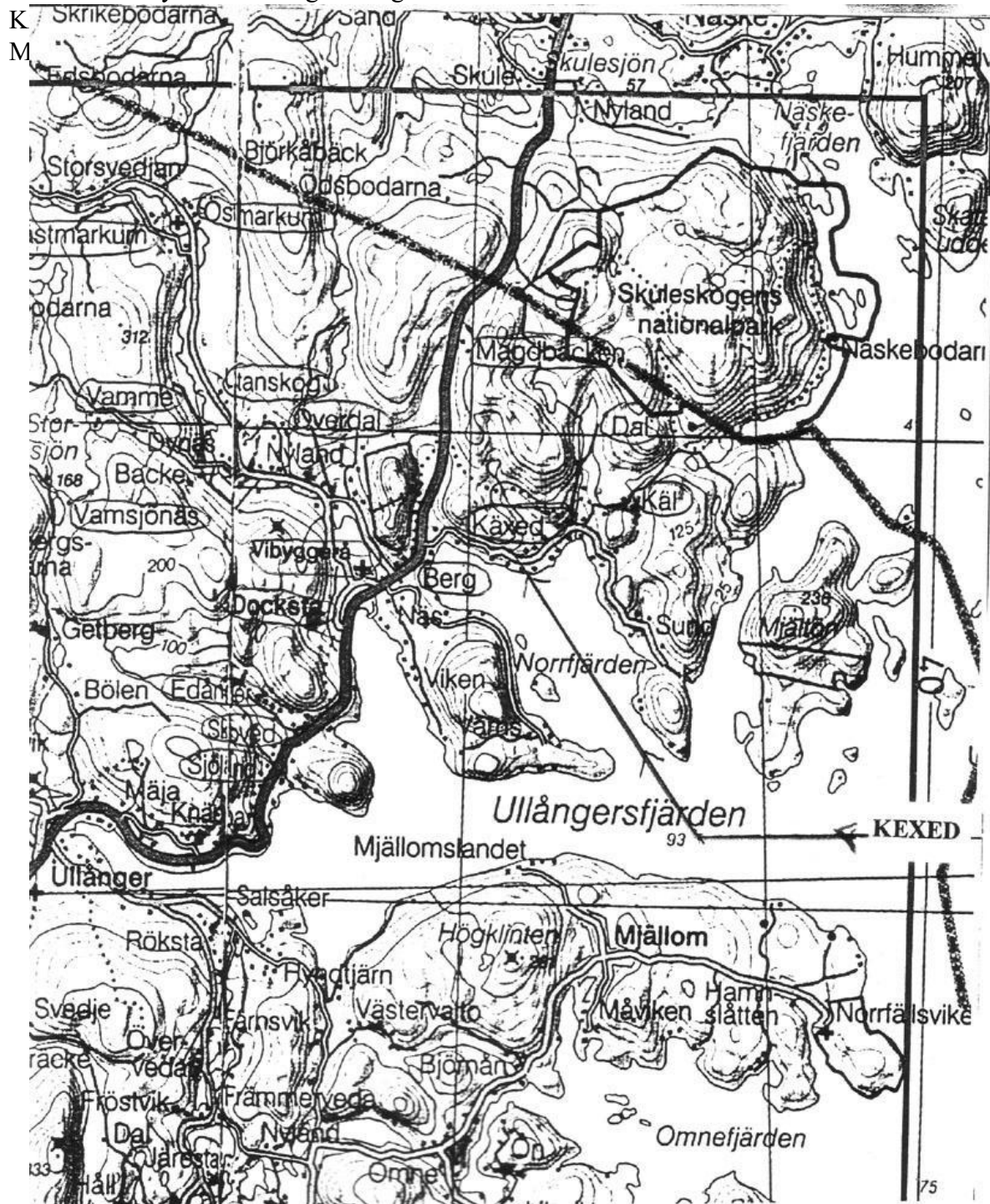
KYRKOARKIVALIER OCH BYAR

Från mitten av 1300-talet till 1836 var Nordingrå moderförsamling med annexen Vibyggerå och Ullånger och under tiden 1836 till 1916 utgjorde Nordingrå och Ullånger ett pastorat. Från 1916 är Nordingrå ett eget pastorat. Beträffande kyrkoarkivalier finns för Vibyggerå husförhörslängder från 1778, födelse-vigsel- och dödlängd från 1688. Dessa arkivalier utgör de viktigaste källorna till familjers och släkters bostadsorter, yrke, födelse, död och flyttningar.

Vibyggerå socken var relativt stor med många små byar. Följande 37 byar omnämns i husförhörslängderna från 1778 till 1898: Backe, Berg, Dal, Docksta, Dynäs, Edånger, Germesta, Grundtjärn, Gröde, Gålsjönäs, Herresta, Högsvedje, Järved, Köl, Käxed, Magd- bäcken, Mjällom, Myre, Norrgällsta, Nyland, Näs, Risnäs, Sandviksmyran, Sjöland, Skoved, Skärte, Sund, Sätra, Sörgällsta, Utanskog, Vamme, Värns, Västmarkum, Ås, Östmarkum, Överdalen. En del av dessa byar var mycket små, befolkade av endast några få familjer.

Till Vibyggerå socken hör vad man kallar ”Höga kusten” med dess många vikar och höga klippor. Området är känt och berömt för sin naturskönhet. Våra förfäders boplatser är därför

rika på naturupplevelser. Byarna i socknen ligger nära havet, men en del byar finns även längre in i landet, som t.ex. byarna Utanskog, Dynäs, Magdbäcken, Öst-och Västmarkum, Vamme och Kjäl. Även i dessa byar finns många ättlingar.

GENERATION 5

MORMOR
STINA GRETA NYBERG-VIKLANDER

Född i Kexed, Wibyggerå sn 27/6 1867

Död i Viett, Styrnäs sn 1947

Mormor föddes i byn Kexed i Vibyggerå socken i Ångermanland den 27 juni 1867. Hennes föräldrar var Per Nilsson-Nyberg och hans hustru Margareta (Greta) Nilsson. Mormor föddes som det andra barnet av sex och var ensam syster bland de fem bröderna 1) Nils Peter, 2) Johan Olof, 3) Göran, 4) Hans 5) Jonas.

Födelsenoteringen för mormor i kyrkboken har följande lydelse: *"Född 27 juni 1867 Stina Greta. Föräldrar: Torparen Per Nilsson-Nyberg och dess hustru Greta Nilsson, moderns ålder 28 år"*. Vid dopet var bonden Lars Jansson och hans hustru i Norrgällsta faddrar, likaså bonden Johan Nilsson i Utanskog, änkan A. Zäterlund i Herresta, tjänstedräng Nils Nilsson i Kexed, pigan Brita Ersdotter i Äskja (Ullångers socken), bonden Erik Jansson och bonddottern Brita Nilsson i Kexed. (4)

I Vibyggerås kyrkbok noteras mormor som utflyttad till Styrnäs den 6/11 1889. Hon städslades som piga i Myckelby hos hemmansägaren och bonden Henrik Olof Näsmark och hans hustru. Henrik Näsmark var född i Myckelby den 6 juli 1854 och son till bonden Erik Olofsson (f. 17/7 1826) och hans hustru Brita Märta Henriksdotter i Myckelby. Hon var dotter till Henrik Jansson och hans hustru Greta Jansdotter i Utvär. Brita Märta var född 24/6 1824.

Bland faddrarna vid Henrik Olof Näsmarks dop 1854, märks ovan nämnde Henrik Jansson i Utvär, som var son till storbonden Jan Henriksson i Myckelby. Som fadder fanns vidare Greta Dorotea Sjöström, (f. 11/1 1839) dotter till bonden Nils Sjöström och hans hustru Katarina Jansdotter i Frök. Katarina Jansdr var född 26/1 1806 och gifte sig med Nils Sjöström den 26/11 1834 *"bond. Nils Sjöström i Frök med bonddottern Katarina Jansdr fr. Myckelby"* Hennes föräldrar var storbonden Jan Henriksson och hans hustru Greta Nilsson i Myckelby. Henrik Jansson här ovan och Katarina Jansdotter var alltså syskon.

Henrik Olof Näsmark, hos vilken mormor tjänade som piga, var förste fadder vid mormor Heddas dop 1899, vilket tyder på viss släktskap.

Med största sannolikhet var det hos hemmansägaren Näsmark och hans hustru, som mormor och morfar träffades första gången. (1) Kanske möttes de även vid något tillfälle hos Henrik

Näsholm i Viett, när deras dotter Anna Sofia, gift med Henrik Näsmark i Myckelby, besökte sitt föräldrahem i Viett. Morfars och mormors möte med varandra måste ha ägt rum mellan december 1889 och oktober 1890, eftersom mormor flyttade in i Styrnäs församling den 16/11 1889.

Mellan mormors släkt i Vibyggerå och Ullånger och morfars släkt i Styrnäs har jag funnit indikationer på att det måste ha funnits en viss avlägsen släktskap mellan dem. Denna släktskap emanerar från släktskapen på morfars mor Anna Nilsdotters sida. Här kan nämnas ett exempel på detta, men det finns flera.

I förteckningen av faddrar vid Anna Nilsdotters syster Märta Gretas dop 1835, bestyrks detta eventuella släktskap. Fadderförteckningen upptar nämligen bland annat Nils Åman (f. 1770) i byn Öden i Ullångers socken. Han var far till Greta (Margareta) Åman (f. 1809). Denna Greta Åman gifte sig med mormors farfar Nils Göransson i Kexed i hans andra gifte den 30 oktober 1840. Greta Åman blev fostermor till mormors far Per Nilsson-Nyberg, efter att hans mor avlidit den 10 maj 1839. Per var då endast fyra år gammal.

Morfar Jonas och mormor Greta gifte sig i Styrnäs den 19 oktober 1890. (2) De nygifta bosatte sig i Viett-torpet. Morfars far Jonas Sjö hade planerat att bygga ett nytt hus där, de behövde mera utrymme än det lilla båtsmanstorp, som fanns där sedan 1854. Detta tillhörde båtsmansroten i Viett. I bouppteckningen efter morfars far Jonas Sjö finns nämligen beskrivningen av det hus han börjat bygga och det byggnadsmaterial han redan anskaffat. (5) Det var tänkt att morfar Jonas och mormor Greta skulle bo där. Emellertid avled morfars far Jonas Sjö hastigt 1891. I död- och begravningslängden står "*sjukdom okänd*". Från att ha varit frisk och arbetsförmåg och dessutom arbetat i Sandslås sorteringsverk, avled morfars far hastigt. Sannolikt drabbades han av en hjärtinfarkt.

Med hjälp av morfar Jonas bror Erik färdigställdes det nya huset. Morfars mor, Anna Nilsdotter och den nya familjen Jonas Viklander och Greta Stina Nyberg, samsades om platsen vid torpet. Morfars mor Anna Nilsdotter avled där 1902.

Jag kan inte påminna mig att morfar och mormor besökte vårt hem någon gång. Vid samtal med Ann-Marie minns hon att morfar och mormor besökte vårt hem under vår tid i Sundsvall. Detta saknas helt i mitt minne. Under tiden mina föräldrar bodde i Norrland var ju inte avståndet alltför stort. Till Örnsköldsvik t.ex. där vi bodde 1930-1931 var det ju bara cirka 70-80 kilometer. På den tiden var ju inte resandet så enkelt som det är nu. Morfar och mormor var i slutet av de 50 åren och deras vana vid ett lugnt och fridfullt liv i torpet i skogen, skapade kanske ingen lust att resa. Däremot besökte moster Hedda oss bl.a. i Boden 1927 och bröderna Albert och Konrad besökte oss i Stockholm vid flera tillfällen. Även Sigurd besökte oss i Stockholm.

Minnena av mina morföräldrar kommer uteslutande från våra sommarvistelser på deras torp i Viett under slutet av 1920-talet och första hälften av 1930-talet. Jag bär med mig minnen av hur morfar var uppe mycket tidigt på morgonen och gick till Sandslås timmersorteringsverk i närheten av Hammar. Det var långa dagar för honom, eftersom han efter sitt dagsverke vid flottningen

hade sysslor att utföra på torpet när han kom hem. Huvudförsörjningen var inte jordbruk, därtill räckte inte jorden till. Jordbruket hade han mer som bisyssla. Jag kan minnas att de hade ett par kor, några höns och någon get.

Minnesbilden av mormor när hon kärnade smör och bakade tunnbröd i bakugnen ovanför spisen i det gamla båtsmanstorpet, är tydlig och klar. Kan också känna smaken av nygräddat tunnbröd, nykärnat smör och ”getmese”. Kan även påminna mig varma, strålande soldagar, doft av nyslaget hö, de stora smultronställena på hyggerna och de otroligt njutbara åkerbären, (*Rubus arcticus*). För höstplöjningen fick man säkert låna häst av en granne. Kan ännu se framför mig en dag när morfar, pappa, morbror Jonas och morbror Folke lieslog gräset och satte upp det på hässjor. Vi barn fick hjälpa till med räfsningen. När höet var torrt bar man det till logen på en ”höbår”. De hade också en s.k. ”kornhässja”, nära tio meter hög, där sädeskärvarna hängdes upp till tork. Jag minns mormor med särskild värme och glädje. En snällare, vänligare och finare mormor fanns inte. Till både utseende och sätt var min mor Anna mycket lik henne.

Morfar avled den 29 september 1935 och mormor blev ensam. På torpet i Viätt bodde Hedda och Sigurd. De tog hand om mormor, som slutade sina dagar i Viätt-torpet 1947.

För närmare upplysningar om mormor och morfars gemensamma barn: Se krönikan om morfar i generation 5 på sidan 23.

KÄLLOR

Generation 5

1. Styrnäs A1:8, 1889-1899, kort nr 65877
2. Styrnäs vigsellängd, E:1, 1866-1894. Kort nr TO3669
3. Boupteckning Nordingrå tingslag FII:9, nr 149. Se fotokopia på sidan 114
4. Vibyggerå C:7, 1862-1895, kort nr. TO3688.
5. Boupteckning från Boteå tingslag FIIa:26, nr 191. Se fotokopia på sidan 114

Generation 6

MORMORS FAR PER NILSSON-NYBERG 1835-1919

Mormors far Per Nilsson-Nyberg föddes i byn Kexed den 22 maj 1835. Hans far var bonden Nils Göransson född 1804 och hans mor var Kristina (Stina) Nilsson. I födelselängden återfinns vi noteringarna om hans födelse.

Där står: ”1835, 22 maj född PETRUS.” På samma sätt som Anders kommer från Andreas och liknande är Per det vardagliga namnet för Petrus. Hans föräldrar noteras vara ”bonden Nils

Göransson och hans hustru Stina Nilsson i Kexed". Han döptes i Vibyggerå kyrka den 24 maj. Faddrar vid hans dop var bonden Nils Persson och hans hustru Sigrd Stina Jansdotter från byn Dahl i samma socken. Vidare bonden Daniel Jakobsson (född 1794) och hans hustru Magdalena Jansdotter (f. 1799), från byn Herresta, deras gård upptog sex seld mark. Sist bland faddrarna var bondsonen Johannes Nilsson (född 1817) i byn Utanskog och hans syster, bond-dottern Sara Lisa Nilsson (född 1820). Dessa båda var barn till Nils Persson i Dahl (född i Utanskog 12/6 1782) och hans hustru Sara Jansdotter. (född 1783). (1)

I husförhörslängden för Vibyggerå 1864-1873 (12) redovisas mormors familj, far, mor och syskon och dessutom hennes farfar, som var: "*Backstugusittaren Nils Göransson, född 1/8 1802, enkling.*"

På samma plats återfinns mormors far "*Pehr Nilsson Nyberg född 22/5 1835*". Mormors mor var Greta Nilsson, född 16/3 1839. Per och Greta gifte sig 1865. Greta Nilsson flyttade från Ullånger till Kexed 21/10 1865. Det var nämligen så, att Per Nilsson-Nyberg vistades en tid i Ullånger och hade tjänst hos länsman Lené i byn Kullsta. Där mötte han sin blivande hustru Greta Nilsson. I kyrkboken noteras att han flyttade från länsman Lené i Kullsta till sin hemby Kexed i Vibyggerå den 28/11 1864. Hans hustru Greta Nilsson kom till Kexed först ett år senare nämligen den 21/10 1865. Deras första barn, sonen Nils Petter, föddes i byn Kullsta den 10 augusti 1865 och inskrevs i Ullångers födelsebok med notering "i Kexed". Denna något märkliga situation har jag ingen bra förklaring till. Per och Greta hade gift sig 1864, men Greta flyttade inte till makens hem i Kexed förrän ett år senare och under tiden födde hon sitt första barn Nils Petter.

I Vibyggerås kyrkobok 1900-1909 finner vi mormors far och mor när de är i sjuttio-årsåldern. Pappa Per hade lämnat sitt arbete på sågverket i Sandviken och noteras nu som "jordbrukare". Barnen är alla utflugna och det är endast de två gamla föräldrarna som nu bor kvar i den gamla fädernegården i Kexed.

Mormors far och mor bodde hela livet i den relativt stora byn Kexed i Vibyggerå socken. Där föddes mormor 1867, och där fanns hennes närmaste släkt. Byn Kexed var inte stor, men större än många andra byar i omgivningen. Under åren 1864-1873 fanns 33 hushåll i Kexed. Under samma tid fanns i Vibyggerå socken följande 21 byar: Backa, Berg, Dahl, Dogsta, Dynäs, Edånger, Germesta, Gröde, Gålsjönäs, Häresta, Högsvedje, Jerfved, Kexed, Kjal, Magdebäck, Mjällom, Myre, Norrgällsta, Nyland, Näs och Risnäs. En del av mormors släkt fanns även i byarna Utanskog, Berg, Dahl och Edånger. På hennes mors sida fanns släktingarna spridda i Ullångers socken bl.a. i byarna Fucke och Törna.

FADDRAR VID PER NILSSON-NYBERGS BARNS FÖDELSE. MORMORS SLÄKT

Mormors far: Per Nilsson-Nyberg född i Kexed i Vibyggerå 18/3 1835
Mormors mor: Margareta Nilsson, född i Fucke i Ullånger 16/3 1839

ID = Identifiering

1. Bergman Lisa Bonddtr i Fucke (Ullånger) Vid Hans födelse 1876
ID: Från HF: Bergman-Persdr Elisabet f. 1842, dtr t. Per Bergman f. i Nora 1810.
2. Bergström Greta piga i Getberg (Ullånger) Vid Pers födelse 1835.
ID: Dotter (f. 1794) till Jonas Bergström
3. Bergström Jonas Sjöman, bosatt i Getberg (Ull) Vid Pers födelse 1835.
ID: Torpare i Jeppling (+Getberg) f. 1766, hh Anna f. 1768
4. Bergström Per+ hans hustru i Kexed Vid Görans födelse 1873
5. Ersdotter Brita i Åskja (Ullånger) Vid mormors Gretas födelse 1867.
6. Ersson Jan i Sörgällsta, Vibyggerå Vid Jonas födelse 1878
7. **Hansson Nils Stina Persdr, Vid Nils Peters födelse 1865.**
ID: Mormors morfar och mormor, väktare i Törna kyrka
8. Hörnfeldt N.A. godsägare i Docksta Vid Jonas födelse 1878
9. Jansdotter Lisa bondhustru i Kexed Vid Johan Olofs födelse 1870
10. Jansdotter Sara bondhustru i Dynäs, (Vibyggerå) Vid Johan Olofs födelse 1870
11. Jansdotter Sara i Sörgällsta (Vibyggerå.) Vid Jonas födelse 1878
12. Jansdotter Stina i Skoved (Vibyggerå) Vid Hans födelse 1876
13. Jansson Erik i Kexed Vid mormors födelse 1867
14. Jansson Jan + hans hustru i Kexed Vid Johan Olofs födelse 1870
15. Jansson Jan i Dynäs (Vibyggerå) Vid Johan Olofs födelse 1870
ID: Gift 1829 med Greta Nilsson (1811-1870)
16. Jansson Lars + hans hustru i Herresta Vid mormors födelse 1867
17. Jansson Nils bonde i Sörgällsta (Vibyggerå) Vid Jonas födelse 1878
ID: Född 6/10 1814, (st bond. Jan Ersson+hh Greta
Johansdr i Sörgällsta), g.m. Sara Lisa Nilsson f. 9/1 1820
och dr t. Nils Persson+hh Sara i Utanskog. Test vid hennes
dop: Jan Ersson+hh i Sörgällsta, dräng Johan Nyberg och
Stina Nyberg i Wamme.)
18. Jansson Olof i Kexed Vid Johan Olofs födelse 1870
19. Jansson Per, dräng i Sjöland (Vibyggerå) Vid Hans födelse 1876
20. Johansson Johan + hans hustru i Kexed Vid Nils Peters födelse 1865
21. Larsson Per+hans hustru, torpare i Kexed Vid Hans födelse 1876
ID: Född 25/2 1822, gift m. Anna Jansdr f. 28/10 1809
22. Lidbom-Eriksson Erik i Lid (Ull.) Vid Pers födelse 1835
ID: Erik Johan (Eriksson-Lidbom) bosatt i Jeppling, Ull.
sn. f. 15/11 1812. Hans far och mor var: Erik Lidbom f.
1782 och hh Sara Samuelsdr f. 29/6 1780 och dtr t. Samuel
Nilsson+hh Karin Olofsdr f. 1744 i Jeppling.
23. Nilsson Brita i Kexed
Vid mormors födelse 1867
ID: Gift 1871 med bonden Anders Bölenius f. 28/5 1835,
(s.t. Anders Bölenius och hh Stina Persdr i Skoved) hh
Brita Lisa Nilsson-Nordin f. 9/2 1849. (dtr t. bond. Nils
Persson och hh Stina Nilsson i Skoved).
24. Nilsson Greta, bonddotter i Gällsta (Vibyggerå) Vid Görans födelse 1873
ID: f. 12/7 1854, Tjänstepiga hos Nils Ersson i Sörgällsta 1864.

25. Nilsdotter Lisai Mäja (Ull) Vid Nils Peters födelse 1865
ID: Född 27/12 1818 och gift 1840 med Nils Åman, född i Öden, i Ullångers sn 15/7 1807. Han var svåger till mormors farfar Nils Göranssons, som gifte sig med Greta Åman i sitt 2:a gifte. Hon var syster till Nils Åman, född 1807. Släktskapen är därför helt klar.
 Lisa Nilsdotter var dtr till Nils Nilsson och Kristina Jansdotter i Meja. Vid hennes födelse var mormors morfars far och mor bonden Per Jakobsson och Lisa Nilsdotter i Törna närvarande.
26. Nilsdotter Sarai byn Ry i Nora socken Vid Pers födelse 1835
27. Nilsdotter Sigrid Stina i Berg (Vibyggerå) Vid Görans dop 1873
ID: Född 25/9 1845 och dotter till Bond. Nils Persson f. 21/3 1809+hh Segrid Stina Jansdr f. i Ytterdal 10/10 1813.
28. Nilsson Johan från byn Utanskog (Vibyggerå) Vid mormors dop 1867
ID: f. 10/12 1852, hh Stina Wigren f. 6/2 1836, 2:a h. Greta Lisa Wiklund f- 14/3 1845.
29. Nilsson Jan i byn (Sör-)Gällsta (Vibyggerå) Vid Görans dop 1873
ID: Han var son till **bond. Nils Jansson** f. 6/10 1814. Hans hustru var **Sara Lisa Nilsdr** f. 9/1 1820. Hon var fadder vid Jonas Nybergs, mormors brors, dop 1878. Jan Nilsson och Sara Lisa var barn till Nils Persson och Segrid Stina Jansdr i Sörgällsta
30. Nilsson Nils från Kexed (Vibyggerå) Vid mormors födelse 1867
ID: Född 11/8 1830 och son till mormors farfar Nils Göransson + hh Stina Nilsdotter i Kexed. Alltså en farbror till mormor
31. Nilsson Nils+ hans hustru i Berg (Vibyggerå) Vid Görans födelse 1873
ID: Nils f. 6/1 1843, son till Nils Persson+hh Segrid Stina Jansdr i Berg. Nils är bror till: Sara Lisa Nilsdr, se ovan nr 29, Segrid Stina Nilsdr se ovan nr 27, och Nils Nilsson se ovan. nr 31.
32. Nilsson Olof + hans hustru i Skoved (Vibyggerå) Vid Pers födelse 1835
33. Nilsson Olof dräng i byn Ry i Nora socken Vid Pers födelse 1835
34. Näslund Nils + hans hustru i Sjöland (Vibyggerå) Vid Hans födelse 1876
ID: Bytte namn från Jansson till Näslund f. 7/6 1846, g. 1873, hh Märta Greta Danielsdr f. 15/9 1843. Barn:
 1. Per f. 12/12 1867,
 2. Kristina f. 10/1 1869.
35. Rodin Erik arbetare i byn Roted (Ull) Vid Hans födelse 1876
36. Samuelsdotter Sarah. Gift med Erik Lidbom i Lid (Ullånger) Vid Pers födelse 1835
ID: Bosatta i Jeppling i Ull. sn, Sara Samuelsdr f. 29/6 1780.
 Hon var dtr till Samuel Nilsson och hans hustru Karin Olofsdotter, f. i Jeppling 1744. Sara och Erik Lidbom hade bl.a. en son Erik Johan Eriksson-Lidbom f. 15/11 1812, bosatt i Jeppling i Ullångers sn. Gift med Greta Kajsa Jansdotter f. 1819 och dtr till Jan Olofsson och hans hustru Kristina Nilsdotter i Meja.
37. Sundström Erik + hans hustru i Kexed Vid Johan Olofs födelse 1870
ID: Född Kristoffersson 9/3 1839. Hans hustru var Brita

- Samuelsdr född 11/3 1839
38. Söderberg Johan (fiskare), f. Jansson 27/12 1845,? + hans
hustru i Berg (Vibyggerå) Vid Jonas födelse 1878
39. Ullander dräng i Mäja (Ullånger) Vid Nils Peters födelse 1865
40. Wiberg B.S (= bondsonen).i Kexed Vid Görans födelse 1873
41. Zäterlund–Anna Nilsdotter-Zäterlund. Vid mormors födelse 1867
ID: Änka, bosatt i byn Rogsta och Häresta. Född den 16/12
1821 och även hon var dotter till Nils Persson och hans hustru
Sara Jansdotter i byn Utanskog. Vid hennes dop var följande
faddrar: *Johan Widgren och hans hustru i Järved, Daniel
Jakobsson och hans hustru i Herresta, drängen Hans Nilsson i
Sörgällsta och pigan Sara Hansdotter i Sättra.*” (Vibyggerå C:5)
Hon var syster till ovan nämnde Johan Nilsson (nr 28). Anna Nils-
dotter-Zäterlund hade lämnats ensam med fyra barn, sedan hennes
make dött.

MORMORS MOR OCH HUSTRU TILL PER NILSSON-NYBERG, MORMORS FAR MARGARETA (GRETA) NILSDOTTER

Mormors mor föddes i byn Fucked i Ullångers socken den 16 mars 1839. Hennes far var kyrkväktaren Nils Hansson. Han var född i Nordingrå socken och hade flyttat till byn Fucke i Ullånger och fått tjänst som dräng. Där mötte han sin blivande hustru Kristina Persdotter (född 1801), som var bonden Per Nilsson och hans hustru Brita Jansdotters fjärde barn. Hon blev mormors mormor. Även här kan man spåra en viss släktskap mellan Nils Hansson och hans blivande hustru. De gifte sig 1833 och fick bl.a. dottern Margareta (Greta), som blev vår mormors mor. Hennes födelsenotis har följande lydelse: ”Född 16 mars 1839 **MARGARETA**. Föräldrar: *Inhyesesman Nils Hansson och hustru Kristina Persdotter i Fucked*” (äldre benämning var Fucke eller Focke).

Så långt jag kunnat se var denna by bebodd endast av tre familjer vid tiden för mormors mors födelse. I husförhörlängden för 1803-1813 upptar Fucke endast en enda sida, vilket tyder på att innevånare i denna by vid denna tid var mycket få.

Vid Margaretas (Gretas) dop var bonden Erik Johansson (Jansson) och hans hustru från byn Wiksätter närvarande. Han var född 22/10 1776 och son till Jan Ersson och hans hustru Anna Jansdotter. Hans hustru Stina Henriksdotter var född den 2 maj 1805. Vidare var Erik Jansson och hans hustru Stina Olofsdotter i Björnsjöbäck faddrar, samt bondsonen Erik Ersson i Wiksätter. Fadder var även pigan Magdalena Persdotter i Fucke (f. 6/6 1796). Hon var dotter till Per Jansson och hans hustru Sara Eriksdotter i byn Wiksätter. (2)

Mormors mormor Kristina Persdotter avled den 28 februari 1869. Den då 60-årige mormors morfar Nils Hansson gifte om sig den 5 maj 1871 med den 39-åriga Brita Lisa Nilsdotter

född i byn Lid i Ullånger den 29 september 1832. Hon var dotter till arbetaren Nils Persson (f. 12/1 1812), och hans hustru Lisa Olofsdotter i Lid. Denne Nils Persson skall inte förväxlas med den Nils Persson, som var far till morfars mor Anna Nilsson i Utvik.

Som framgår av ovanstående utdrag från födelseboken var Nils Hansson mormors morfar och Kristina (Stina) Persdotter, (f. 1801), var mormors mormor. Även hon var född i byn Fucke, den 25 september 1801. Hon var dotter till Per Nilsson (mormors mormors far) i Fucke, född den 24 april 1758 och hans hustru Brita Jansdotter (mormors mormors mor f. 29/9 1763). Mormors släkt på modernet kom alltså från den lilla byn Fucke i Ullångers socken.

Mormors morfar Nils Hansson betecknas i böckerna (3) som *"inhysesman"*, d.v.s. utan egen gård och bodde i en hyrd bostad. År 1859 var han 50 år gammal. En notering visar att Nils Hansson och hans familj då flyttade till ett hus tillhörigt *"Prästbordet"*. Han redovisas där i de kyrkliga handlingarna från 1860. Under rubriken *"anmärkningar"* skriver prästen och komministern Anders Lidblom att Nils Hansson var *"amputerad"*, och *"ofärdig"*. Trots sitt handikapp tjänstgjorde han som kyrkväktare.

På pigplats längst ner på *"prästabordssidan"* (prästabordet betecknar den till kyrkan hörande egendomen och förvaltningen) noteras *"pigan Greta Nilsson född 16/3 1839"*. Detta är **mormors mor, 21 år gammal** och hade en tillfällig tjänst vid *"Prästbordet"* i Ullånger. Hon hade tidigare haft en pigtjänst hos Erik Svedin i byn Kullsta mellan åren 1857-1861 och hos länsman Lené i Skidsta mellan åren 1862-1864. Här kan man med försiktighet spåra en viss släktskap mellan länsman Lené och mormors morfar Nils Hansson. Båda var födda i Nordingrå och länsman Lené vårdade sig om Greta Nilsson på ett särskilt sätt, som inte var vanligt om inte släktskap fanns i botten. I hans hus och hem i Skidsta födde hon sitt första barn, Nils Petter. Fadern var vår mormors far, Per Nilsson-Nyberg.

Under sin tjänst hos länsman Lené 1863-1864 träffade hon sin blivande make, vår mormors far, Per Nilsson-Nyberg, även han hade tjänst hos samme länsman Lené. Efter avslutad tjänst hos länsman Lené flyttade Per Nilsson-Nyberg från Kullsta i Ullånger tillbaka till sin fars gård i Kexed redan den 28/11 1864. Den 10 augusti 1865 födde mormors mor Greta Nilsson sonen Nils Peter. Platsen där hon födde sitt barn var just hos länsman Lené i byn Skidsta (även Kullsta) i Ullånger. Där finns hon kyrkskriven 1864 och 1865 med noteringen *"son Nils Petter född 10/8 1865"*, vidare noteras att hon gifte sig den 6 november 1865 och lämnade Skidsta och Ullånger för att tillsammans med sin son Nils Petter förenas med mormors far Per Nilsson-Nyberg i Kexed i Vibyggerå den 15 november 1865. Observera datum: Hon gifte sig med Per Nilsson Nyberg den 6 november 1865 och kom till sitt barns far en vecka senare den 15 november.

I födelseboken för Ullånger noteras Nils Petters födelse den 10 augusti 1865: *"Föräldrar Per Nilsson-Nyberg och dess hustru Greta Nilsson i Kexed"*. Faddrar vid Nils Petters dop var kyrkväktaren Nils Hansson och hans hustru, vilka var mormors mor, Greta Nilssons far och mor, vidare bonden Jan Jansson och hans hustru Greta Göransdotter i Kexed. Hon var Per Nilsson-Nybergs faster och följaktligen syster till hans far Nils Göransson. Fadder var vidare *"drängen Ullander"* i Mäja", samt pigan Lisa Nilsson, släktingar på Greta Nilssons sida.

Det förefaller vara en något tilltrasslad situation, men så står det i kyrkböckerna. Mormors mor

föder sitt barn i Skidsta hos länsman Lené den **10 augusti 1865**, gifte sig med mormors far den **6 november 1865**, flyttar sedan till Kexed den **15 november 1865** tillsammans med sonen Nils Peter och förenas med mormors far Per Nilsson-Nyberg i Kexed. Sonen Nils Peter noteras inte i födelselängden som *"oäkta"*. Kyrkan översåg med det *"moraliska övertrampet"*, eftersom de båda föräldrarna gifte sig med varandra.

Mormors morfar Nils Hansson uppges vara född i Nordingrå socken den 7 februari 1808. Jag har dock inte kunnat finna hans namn i nämnda födelselsebok och nämnda år. Han gifte sig med Kristina (Stina) Persdotter den 16 juni 1833. Mormors förfäder var bosatta i de små byarna Fucke och Wiksätter i Ullånger. Den enda möjligheten till utkomst var jordbruk eller fiske. Nils Hansson var visserligen inte egen bonde, han noteras som *"inhyses"*, vilket var en beteckning för någon som inte ägde sin bostad. Han var sannolikt lantarbetare och dagakarl. Vid 50-års ålder utsågs han - som tidigare nämnts - till kyrkväktare vid Ullångers kyrka och bodde på ett litet torp tillhörigt kyrkan. (4)

Kyrkböckerna visar, som redan nämnts, att mormors mor Margareta (Greta) flyttade från Ullångers socken, där hon tjänat piga, till Kexed i Vibyggerå den 18 november 1865. Innan dess hade mormors mor Greta tjänat piga på många olika platser i Ullånger. När hon var 17 år gammal tjänade hon hos Johan Erik Ullberg, som var född i byn Öden den 24/10 1817 och son till Jan Jansson och hans hustru Katarina Ersdotter. Johan Erik Ullbergs var gift med Brita Lisa Olofsdotter, född i byn Törna den 31/10 1827.

När mormors mor Greta år 1857 var 18 år gammal, flyttade hon till Kullsta i byn Skidsta. Där tjänade hon som piga hos klockaren Erik Svedin mellan åren 1857-1861. Han var född i Säbro socken 1790, och hans hustru Anna Brita Bostedt var född i Boteå socken den 9/5 1779. År 1861 står mormors mor Greta skriven vid *"Prästbordet"*, där hennes föräldrar bodde. År 1862 var hon piga hos Karl Erik Svedin i byn Bölen (f. 31/10 1827) och hans hustru Greta Westin (f. i byn Bölen 1835). Faddrarna vid Greta Westins dop var bl.a. Elisabet Wallin i Stensland och gästgivaren Ivar Wallin och hans hustru Stina Kajsa Hörnfeldt i Äskja. Detta ger en antydning att Greta Westin, hos vilken mormors mor tjänade 1862, på ett eller annat sätt tillhörde hennes släkt, även att gästgivaren Wallin var en del av hennes släkt..

Jag nämnde tidigare att mormors far och mor hade gift sig medan de fortfarande bodde i Ullånger. Detta bekräftas bland annat av att deras första barn, **sonen Nils Petter som föddes i Ullånger den 10 augusti 1865**. Vid hans dop var Greta Nilsdotters far, som då står betecknad som *"kyrkväktare Nils Hansson"* och hennes mor Kristina (Stina) Persdotter närvarande. Deras hemort anges till *"Wallen"*, vilket var platsen där deras bostad vid *"Prästbordet"* i Törna kyrka fanns. Andra faddrar vid Nils Petters dop var bonden Johan Johansson (Jan Jansson) i Kexed, där han var född 27/11 1839 och son till bonden Jan Jansson, (f. i Ullånger 1809). Som synes hade fadern och sonen samma namn Johan Johansson (Jan Jansson). Hans hustru hette Stina Greta Göransdotter, född i Kexed. Hon var syster till mormors farfar Nils Göransson.

Denne fadder Johan Johansson i Kexed var en kusin till mormors far. Johan Johansson gifte sig

1869 med Kajsa Magdalena Nordin, född 1843. Hon var dotter till Nils Nordin och hans hustru Sara Brita Olsdotter i Kexed. (12) Fadder var också "*drängen Ullander i Meja*" i Ullånger samt pigan Lisa Nilsson från samma plats. (5)

Mormors äldste bror Nils Petter föddes som nämnts i Ullånger 1865. Han lämnade sitt föräldrahem i Kexed 1891 och gifte sig med Sara Katarina Bergman i byn Berg. Hon var född den 1 juni 1864 och dotter till bonden Jan Bergman och hans hustru Maja Stina Åman (f. 1833) bosatta i byn Berg i Vibyggerå. Nils Petter Nybergs hustru, Sara Katarinas far avled emellertid omkring 1865 och modern Maja Stina Åman gifte om sig 1867 med "*förmånstagarren*" Olof Hansson, född 1827. (6). Mormors äldste bror Nils Petter Nyberg står i kyrkboken som "arbetare", han övertog alltså inte sina svärföräldrars jordbruk. Han avled i Berg den 13 maj 1893, endast 27 år, nio månader och tre dagar gammal. I död- och begravningsboken noteras ingen dödsorsak. Han begravdes den 18 juni. (7) Hans dotter Maria Margareta avled den 2 juni 1893 endast fyra månader och 15 dagar gammal. Nils Petter och hans dotter avled alltså med endast en månads mellanrum och hans hustru Sara Bergman blev helt ensam.

Faddrarnas namn vid Nils Petters dop tyder på tidigare släktskap: bonden Jan Hansson-Wik och hans hustru i Werns (Vibyggerå) fiskaren P. Öberg och hans hustru i Dogsta, lanthandlaren Olof Sjödin i Sjöland och bonddottern Karolina Persdotter i Berg, den unge drängen Johan Öman i Ås och pigan Sara Öman från samma plats.

Så föddes Per Nilsson-Nybergs och Greta Nilssons andra barn i Kexed den 27 juni 1867 och fick namnen STINA GRETA och blev min mormor. Vid hennes dop var bonden Lars Jansson och hans hustru från Norrgällsta i Vibyggerå, närvarande. De saknas i husförhörslängden i Vibyggerå (8) och måste därmed vara födda i en annan socken. Fadder var också bonden Johan Nilsson (f. 10/12 1817) i byn Utanskog i Vibyggerå. Han var son till kyrkvärden Nils Persson (född 1782) och hans hustru Sara Hansdotter (född 1780) och bosatta i byn Utanskog. Sara Hansdotter var dotter till Hans Hansson och hans hustru Sara Nilsson i byn Sätra i Vibyggerå.

Som fadder antecknades också änkan Anna Nilsson-Zäterlund i Häresta. Hon var född i byn Utanskog den 16/12 1821. Även hon var dotter till Nils Persson och hans hustru Sara Jansdotter. Vid hennes dop var följande faddrar: "*Johan Widgren och hans hustru i Järved, Daniel Jakobsson och hans hustru i Herresta, drängen Hans Nilsson i Sörgällsta och pigan Sara Hansdotter i Sätra.*" (14). Hon var syster till ovan nämnde Johan Nilsson. Anna Nilsson-Zäterlunds man, bonden Hans Zäterlund i byn Häresta, hade avlidit och lämnat sin hustru Anna ensam med fyra barn. 1) Märta född 24/4 1857, 2) Sara f. 12/1 1859, 3) Hans f. 30/3 1860 och 4) Anna f. 26/6 1862. Vidare var tjänstedrängen Nils Nilsson i Kexed fadder, (f. 19/8 1838) och son till Nils Nilsson (1807-1868) och hans hustru Lisa Nilsson (f. 1/6 1810) i Kexed. Nils Nilsson flyttade från Kexed 1872 och noteras i kyrkböckerna som sjöman. Som fadder från byn Äskja i Ullångers socken kom pigan Brita Ersdotter. Slutligen noterades bonden Erik Jansson och bonddottern Brita Nilsson, båda från Kexed, den senare född den 3 mars 1848. Hon var dotter till Nils Ersson och hans hustru Stina Jansdotter i Kexed och flyttade från Kexed 1869. (9)

Deras tredje barn var sonen Johan Olof, som föddes i Kexed den 14 mars 1870. Faddrarna

vid hans dop var bonden Jan Jansson, född i Ullånger 1809, gift 1836 med Stina Greta Göransdotter i Kexed. Hon var född 13/5 1814 och var syster till Per Nilsson-Nybergs far Nils Göransson. Vidare faddrar var bonden Erik Kristoffersson-Sundström född 9/3 1839 och hans hustru i Kexed Brita Samuelsdotter född 11 mars 1839. Från Dynäs kom bonden Olof Jansson, fadder var även bondhustrun Lisa Jansdotter i Kexed och bonden Jan Jansson i Dynäs. Den senare Jan Jansson var son till Jan Jansson i samma by (1806-1867) och gift 1829 med Greta Nilsson (1811-1870). Från samma plats kom *"bondhustrun Sara Jansdotter"*. Hennes föräldrar var desamma som ovanstående. (9)

Johan Olof arbetade på Sandvikens sågverk. I kyrkboken noteras: *"Död av lungsot å Sandvikens sågverk"*. Mormors bror Johan Olof avled den 13 maj 1893 i en ålder av 21 år, fem månader och 10 dagar. Han begravdes den 19 juni.

Sonen Göran föddes i Kexed den 2 februari 1873. Vid hans dop var bonden Per Bergström i Kexed (f.1838), son till Nils Bergström (f. 21/7 1816) och hans hustru Märta Nilsson f. 4/6 1812 faddrar. Vid tiden för fadderskapet bodde Per Bergström i byn Berg. Som fadder noterades även bonden Nils Nilsson i Berg (f. 6/1 1843), gift 1868 med Anna Jansdotter. (f. 26/8 1847) Fadder var även *"bondsonen Wiberg i Kexed"*, vilket avser Olof Petter Wiberg (f. 26/7 1847) och gift 1879 med Sigrid Kristina Nilsson (f. 25/9 1845), som också var fadder. Hon var dotter till Nils Persson (f. 1809). Olof Wiberg och Stina Nilsson flyttade från Kexed till Berg 1873. Vidare *"bondsonen Jan Nilsson i (Sör)-gällsta"*, och bonddottern Greta Nilsson från samma plats. (9)

Så föddes sonen Hans i Kexed den 1 juni 1876. Faddrar vid detta tillfälle var Per Larsson och hans hustru i Kexed, bonden Nils Jansson-Näslund i byn Sjöland (f. 7/6 1846) och hans hustru Märta Greta Danielsdotter (f. 15/9 1843). Hon var dotter till Daniel Nilsson (1803-1865) och hans hustru Märta Kajsa Hansdotter (f. 13/4 1813). (10) Vidare var drängen Per Jansson från Sjöland fadder. Han var tjänstedräng hos den ovan nämnde Nils Jansson-Näslund och var född den 8 juni 1852 och pigan Stina Jansdotter i Skoved, född den 7 maj 1855. Hon var tjänstepiga hos lantbrukaren Olof Sjödin (f. 1836). (10). Ytterligare fadder var arbetaren Erik Rodin i Roted i Ullångers socken och bonddottern Lisa Bergman från byn Fucke i Ullånger. Hon var en släkting på mormors mors sida. (9)

Även Hans Nyberg blev sågverksarbetare. Det fanns inte så mycket att välja på. Han gifte sig den 4 maj 1903 med Vendla Kristina Höglund från samma by Kexed, född den 5 april 1882. Hon var dotter till hemmansägaren Erik Danielsson-Höglund (1850-1910), gift med Stina Greta Olofsdotter 1871, född i Säbro socken 1849. Familjen flyttade från Kexed till Säbrå 1905. Där avled Erik Danielsson-Höglund 1910 och hans hustru återvände till Kexed tillsammans med söner, målaren Arvid Kristoffer och maskinarbetaren August Arvid samma år. Hans Nybergs hustru Vendlas bror Daniel, (f. 1873) står som *"byggnadsarbetare"*, och gifte sig 1901 med änkan och klädsömmerskan Erika Sjödin (f. 1872) i Kexed.

Hans Nyberg och hans hustru Vendla flyttade till Gudmundrå den 19/10 1906 tillsammans med sina två barn Margareta Kristina född den 29 april 1903 och Per Julius född i Gudmundrå den 24 december 1905. (6)

Sist i barnaskaran föddes sonen Jonas i Kexed den 30 december 1878. Faddrar vid detta tillfälle var bonden Jan (Johan) Ersson i Sörgällsta (Vibyggerå) född 27/2 1817. Hans föräldrar var Erik Jansson och hans hustru Stina Persdotter. Han var gift med Katarina Nilsdotter (f. 1813). Fadder var också torparen Johan Jansson-Söderberg (f. 1825) och hans hustru Klara Munther, som var född på Frösön i Jämtland 1828, bosatta i byn Berg. Bland faddrarna finner vi handlanden N.A. Hörnfeldt och mamsell Karin Hörnfeldt i Docksta. Även hans far L.A. Hörnfeldt var handlande och storpamp i socknen och hörde till momors släkt genom ingifte. I förhörboken redovisas hos Hörnfeldts 26 drängar och pigor. Deras gårdar var stora och egendomen omfattande. Vidare var Nils Johansson (Jansson) och hans syster Sara Johansdotter i Sörgällsta faddrar vid Jonas dop 1878. (9)

Mormors yngste bror Jonas Nyberg var sågverksarbetare, sannolikt vid Sandvikens sågverk, där såväl fadern Per Nyberg och i varje fall en av bröderna också arbetade. Jonas gifte sig 1910 med Anna Selina Vedin från byn Germesta. Hon var dotter till hemmansägaren Johan Jansson-Wedin och hans hustru Märta Jakobsdotter. Han var ägare till gården i Germesta som bestod av 4 och 61/85-dels mantal jord. Anna Selina föddes den 22 juli 1884 och var den äldsta av familjens tio barn, bestående av sju flickor och tre pojkar. Anna Selina hade tjänst i Ullånger en tid, men återkom till Germesta i Vibyggerå den 31 december 1903. Samma år som de gift sig (1910) flyttade Jonas Nyberg och hans hustru Anna till Gudmundrå socken. (11)

Mormors far Per Nilsson-Nyberg avled i Kexed den 21 mars 1919. Dödsorsaken anges inte, men han hade kommit till hög ålder. Han blev 84 år och dödsattest utfärdades av läkaren O. Lindemalm. Begravningen ägde rum i Vibyggerå kyrka den 13 april. (13) Mormors mor Margareta (Greta) Nilsdotter avled i Kexed den 3 mars 1917. Hon dog i ett "slaganfall", 78 år gammal. (13)

KÄLLOR:

Generation 6 B

1. Vibyggerå C:6.
2. Ullånger C:3.
3. Se bl.a. i Ullånger AI:8, s.250 "Prästbordet".
4. Ullånger AI:8, s.250 "Prästbordet".
5. Ullånger C:4, kort nr 61760 2/3.
6. Vibyggerå kyrkobok 1900-1909.
7. Vibyggerå död- begravningsbok F:1, mikrokort TO3691.
8. Saknas i Vibyggerå AI:9a.
9. Vibyggerå C:7 1862-1895.
10. Vibyggerå AI:9B.
11. Vibyggerå kyrkobok AIIA:1, 1900-1909, s.121.
12. Vibyggerå AI:9A.

13. Vibyggerå dödsförteckning 1895-1930 F:2, kort AO1344
14. Vibyggerå födelsebok C:5

GENERATION 7

MORMORS FARFAR

NILS GÖRANSSON

Född i Kexed, Vibyggerå socken den 1 augusti 1802

Mormors farfar var Nils Göransson, bonde i Kexed, Vibyggerå sn. I födelselängden för 1802 noteras "1/8 1802 **NILS**. Föräldrar: Göran Nilsson och dess hustru Karin Persdotter i Kexed". Faddrar vid hans dop var Nils Nilsson (f. 1734) och hans hustru Karin Göransdotter (f. 1743) i Kexed. Drängen Nils Persson i Berg och Stina Olofsdotter i Kexed. (1)

Vid studiet av faddrarna vid hans dop får vi lite kännedom om släkten. Som första fadder stod Nils Nilsson. Han noteras som "d.ä." eftersom det fanns en yngre Nils Nilsson i samma by. Denne Nils Nilsson d.ä. var född 1734 och dog "av åldersbräcklighet" 77 år gammal den 6/2 1812. Hans hustru Katarina (Karin) Göransdotter noteras född 1748. Uppgifter i husförhörlängden säger oss att hon var född 1743, andra uppgifter säger att hon var född 1748 och att hon där kallades för "hustru Carin". (9)

Kan inte finna någon notering för hennes födelse. Hon saknas i födelseboken för Vibyggerå mellan 1742-1748. Hon kan därför vara född i en annan socken än Vibyggerå. Hennes efternamn Göransson indikerar dock att hon var en del av mor-mors släkt, inte minst därför att hon flera gånger finns med bland dopvittnena. Hon avled 20/8 1812: "Nils Nilssons hustru i Kexed, 77 år gammal, död av vattusot". Enligt dödbokens åldersangivelse skulle hon vara född 1735. Man kan dock inte helt lita på dödsbokens åldersuppgifter. Hennes make Nils Nilsson avled samma år, även han i en ålder av 77 år. Här kan återigen påpekas att kyrkobok-föringen är fruktansvärt bristfällig. Vissa uppgifter kan inte läsas, dels på grund av fuktskador, dels är kyrkoböckerna mycket slarvigt förda.

Mormors farfar Nils Göransson gifte sig den 25 oktober 1829 med pigan Stina Nilsdotter, född 1805, från byn Utanskog. Hon blev vår mormors farmor. Hennes föräldrar var Nils Persson i Utanskog, född 1809 och hans hustru Sigrid Stina Jansdotter från byn Dal.

I husförhörlängden 1864-1873 (4) betecknas Nils Göransson som "Backstugu-sittare", född den 1 augusti 1802. Hans hustru är då "Greta Åman född i Ullånger den 20 november 1809". Hans första hustru, Stina Nilsdotter avled 1839. Nils Göransson var mormors farfar. Mormors far, Per Nilsson Nyberg, var endast fyra år gammal vid sin mors död.

Mormors farfar Nils Göransson gifte om sig den 30 oktober 1840 med bonddottern Margareta (Greta) Åman. Hon var född i byn Öden i Ullångers socken den 20/11 1809. Hon var dotter till bonden Nils Åman (f. 1770) och hans hustru Margareta (Greta) Persdotter (f. 1771) från byn Öden. (7) Denna Greta Åman blev mormors far Per Nilsson-Nybergs styvmor. (5) Jag har även funnit att det fanns en viss släktskap mellan Åmans släkt i byn Öden och mormors släkt i Kexed.

Greta Åmans släkt kom alltså från Ullångers socken och byn Öden. Vid hennes dop den 22

november 1809 var bl.a. Johan Wallin och hans hustru Lisa Samuelsdotter, som var bosatta i byn Äskja, noterade som faddrar. Johan Wallin ägde en gästgiverargård i Äskja i Ullånger. Hans son Jan Ivar Wallin (f. 1800) gifte sig med Kristina Katarina Hörnfeldt från Vibyggerå (f. 1805). Sannolikt finns en släktrelation mellan mormors släkt i Kexed och familjen Hörnfeldt, som var bosatta i byn Dogsta i Vibyggerå. Denna förmodade släktskap bekräftas på sätt och vis av bouppteckningen efter Göran Nilsson (mormors farfars far) som avled 1837. I denna bouppteckning finns en notering att Göran Nilsson häftade i skuld till *"gästgivaren P. Abraham Hörnfeldt"* med en summa av 106 riksdaler banco. Ett sådant stort lån från en privatperson kan man med viss säkerhet anse ha varit förenat med en viss släktrelation. För att vara helt säker på detta behövs dock en närmare undersökning.

När därför Nils Göransson (mormors farfar) gifte om sig 1840 med Greta Åman från Ullångers socken, var det ingen "främling" han gifte sig med. Det måste ha funnits en viss släktrelation mellan hennes släkt i byn Öden i Ullånger och mormors släkt i Kexed i Vibyggerå.

MORMORS FARMOR: KRISTINA NILSDOTTER

Född 14/12 1804

Stina Nilsson var mormors farmor och Nils Göranssons första hustru. Hon var född i byn Utanskog i Vibyggerå den 14 december 1804 med namnet Kristina och dotter till *"Den unga bonden Nils Persson i Utanskog och hans hustru Sara Jansdotter"*. (3) Nils Persson var född 1782 och son till Per Nilsson och hans hustru i Utanskog. Per Nilssons hustru Sara Jansdotter var född 5/1 1783 och dotter till Johan Mattsson och hans hustru Marlena Nilsson i Järved. Vid mormors farmor Stina Nilssons dop, noteras bland andra Jan Nilsson och hans hustru Margareta Mårtensdotter från byn Berg som faddrar.

Hon blev alltså Per Nilsson-Nybergs mor och mormors farmor. Hon avled emellertid den 10 maj 1839, endast 34 år gammal. Mormors far, som var född 1835, blev därmed moderlös och detta när han bara var fyra år gammal. Döds-orsaken anges inte i handlingarna. Hon avled endast en månad efter att dottern Sara Lisa hade fötts. Det finns därför skäl att tro att hon avled i sviterna av sin datters födelse.

Nils Göranssons och Stina Nilssons första barn var Nils född i Kexed den 11 augusti 1830. Enligt födelseboken: Föräldrar: *"Nils Göransson och Stina Nils-dotter i Kexed"*. Vid hans dop var faddrarna följande: Jan Jansson och hans hustru i Dynäs, Per Perssons hustru i Berg, drängen Per Nilsson i Utanskog (en yngre bror till Stina Nilsson). Stina Greta Göransdotter i Kexed var faster till mormors far Per. Den förstfödde sonen Nils var så svag vid sin födelse att han *"nöddöptes"*. Han avled den 7 februari 1834.

Den andre sonen var Göran född i Kexed den 31 januari 1833. Hans föräldrar var enligt födelseboken *"Nils Göransson och dess hustru Stina Nilsson i Kexed (29 år)"*. Faddrar vid hans dop var: Olof Jansson och hans hustru, Jan Jansson och hans hustru Anna Jansdotter i

Geresta, drängen Per Nilsson i Utanskog (bror till Stina Nilsdotter) och Stina Göransdotter (Stina Greta) i Kexed. Hon var dotter till Göran Nilsson och Lisa Persdotter i Kexed och syster till mormors farfar. - Göran avled den 12 juni 1833 endast fem månader gammal.

Som barn och son nummer tre föds mormors far Petrus (Per) i Kexed den 22 maj 1835. I födelseboken noteras: *"22 Maji född PETRUS. Parentes: Bonden Nils Göransson och dess hustru Stina Nilsdotter i Kexed (31 år)."* Faddrar och vittnen vid dopet var bonden Nils Persson och dess hustru Segrid Stina Jansdotter i byn Dahl. De flyttade senare till byn Berg och var bosatta där 1864. Denne Nils Persson var född i byn Berg 21 mars 1809, (s.t. Per Persson och hans hustru Brita Jansdotter) gift 1833 med Segrid Stina (f. 10/10 1813) och dotter till bonden Johan Johansson och hans hustru Märta Nilsdotter i byn Ytterdal. (4) Fadder var också bonden Daniel Jakobsson och hans hustru Magdalena Jansdotter från Herresta. Till sist noteras bondsonen Johannes Nilsson i Utanskog och hans syster, bonddottern Sara Lisa Nilsdotter från Utanskog. De båda sistnämnda var syskon till mormors farmor Stina Nilsdotter. (5)

Nästa barn i ordningen var Sara Lisa. I födelseboken noteras: *"Född Sara Lisa 11 april 1839. Föräldrar Nils Göransson och hans hustru Stina Nilsdotter i Kexed."* Vid dopet noterades som faddrar Jan Jansson (f. Ullånger 19/1 1809) och hans hustru (Stina Greta Göransdotter) i Kexed. Hon var en syster till Nils Göransson. Ytterligare faddrar var Jan Persson i Berg och pigan Katarina Nilsdotter från Utanskog (Stina Nilsdotters syster), Olof Olofsson i Kexed och pigan Stina Persdotter i Berg. Sara Lisa avled i Kexed den 5 juni 1839: *"Nils Göranssons dotter i Kexed Sara Lisa död 1 månad och 24 dagar gammal"*. Dödsorsaken är ej noterad. (5)

Nästa barn som föddes var Elisabet (Lisa), nu med Greta Åman som mor. Hon föddes i Kexed den 13 september 1841. *"Föräldrar: Nils Göransson och hans hustru Greta Åman i Kexed."* Testis: Nils Göranssons svåger, bonden Jan Jansson och hans hustru Stina Greta Göransdotter, som var Nils Göranssons syster och svåger. hon född 13/5 1814, död i Kexed 16/2 1899, bond. Nils Berglund och hans hustru i Softböle (?) drängen Olof Olofsson i Kexed och pigan Greta Berglund i Kexed.

Lisa Nilsdotter flyttade till Ullångers socken den 14 november 1865 och återkom till Kexed något år senare. Hon flyttade senare till Nätra socken, i november 1869. (5)

Nästa barn var Nils som föddes i Kexed den 27 november 1842. I födelseboken står: *"Parentes: Nils Göransson och hans hustru Margareta Åman"*. Vid dopet var torparen Per Persson och hans hustru i byn Berg faddrar, Per Åman och hans hustru i Bergom i Nätra socken. Per Åman var bror till Margareta Åman. Faddrar var även drängen Nils Olofsson i Kexed och pigan Sara Stina Olofsdotter i Berg. Nils dog emellertid den 26 juni 1843, lite över sex månader gammal. (5)

En ny Nils föddes i Kexed den 26 oktober 1843. I födelseboken noteras: *"Föräldrar Nils Göransson och hans hustru Greta Åman i Kexed."* Vid dopet noterades bonden Per Persson och

hans hustru i Berg, bonden Nils Ersson och hans hustru i Mjällom, drängen Erik Nilsson i Norrgällsta och pigan Märta Kajsa Jakobsdotter från samma plats som faddrar. Som drängfadder skrevs Nils Westerström och pigan Anna Greta Westerström, båda från byn Överdalen. De var släktingar på Greta Åmans sida. (5)

Så föddes döttrarna Kristina (Stina) och Margareta (Greta) som tvillingar den 7 december 1844. I födelseboken står: *"Födda Margareta och Kristina (tvillingar) 7/12 1844. Föräldrar: Nils Göransson och hans hustru Greta Åman i Kexed."* Som dopvittnen och faddrar antecknades följande: Nils Persson och hans hustru i Sörgällsta, bonden Olof Petter Forsberg och hans hustru i Skulnäs, drängen Olof Nilsson i Sörgällsta och pigan Anna Jansdotter i Kexed, drängen Nils Berglund och pigan Anna Berglund i Softböle. Kristina avled den 24 december 1844, 17 dagar gammal och hennes tvillingsyster Margareta avled den *"9 mars 1845, tre månader och åtta dagar gammal."* (5) och (8)

Gården i Kexed *"Hemmanet nr 5 var till storleken 6 och 19/20-delar seland."* Ett seland var 3448 kvadratmeter, varför hemmanets storlek totalt var c:a två hektar eller cirka fyra tunnland. Vid sidan av jordbruket fanns i den närbelägna Norrfjärden tillgång till havet och därmed all den fisk man behövde. Strömmingen saltades in och användes som vinterförråd. Vid sidan av strömmingsfisket fanns naturligtvis även tillgång till lax och sik. - Mormors farfar Nils Göransson, *"Backstugusittaren Nils Göransson i Kexed"*, avled i Kexed den 6 augusti 1882 i en ålder av 80 år. Han begravdes den 7 september.

Mormors fars styvmor Greta Åman avled i Kexed redan den 25 juli 1863 i en ålder av 52 år och åtta månader. I död- begravningsboken står: *"Död 25 juli 1863: Förre bonden Nils Göranssons i Kexed hustru Greta Åman"*. Mormors farfar Nils Göransson var vid hennes död 62 år och gifte inte om sig. Han levde som änkeman i 20 års tid och avled 1882. Vid hans död var mormor 15 år gammal. (Se bouppteckning efter Greta Åman enligt förteckningen på sidan 114).

KÄLLOR

Generation 7

1. Vibyggerå C:4, 1757-1811.
2. Se vidare Vibyggerå C:6 1835-1861, nr 61780.
3. Vibyggerå C:4, 1758-1811.
4. Vibyggerå AI:9a, 1864-1873.
5. Vibyggerå C:6, 1835-1861.
6. Vibyggerå C:1, 1688-1710.
7. Ullånger C:3, 1809.
8. Bouppteckning. Se fotokopia av bouppteckningen efter Kristina Nilsdotter 1839 och Margareta Åman från 1863 på sidan 114
9. Husförhörsbok AI:2, åren 1790-1803, s. 89

GENERATION 8

MORMORS FARFARS FAR

GÖRAN NILSSON, född i Kexed den 25 december 1776.

Förre bonden Göran Nilsson benämns i kyrkomaterialet "d.y.", eftersom det fanns en annan Göran Nilsson i samma by Kexed. Han noterades i kyrkboken som "d.ä.". Den senare var född redan 1772, den förre, vår släktfader, var född 1776. Den Göran Nilsson som var född 1772 verkar vara relaterad till mormors släkt genom sin mor vid namn Katarina (Karin) Göransdotter född 1743. (alt. 1735) Hon var gift med Nils Nilsson d.ä. i Kexed. (f. 1734)

Den andre Göran Nilsson d.y. i Kexed blev vår **mormors farfars far** och föddes i Kexed på juldagen den 25 december 1776. Födelseboken anger: "*Jöran född 25/12 1776. Parentes: Nils Göransson och dess hustru Kerstin Olofsdotter i Kexed*". Vid dopet var Nils Nilsson och hans hustru Karin Jansdotter, drängen Johan Johansson och pigan Anna Jansdotter faddrar. Det noterades att alla faddrar kom från Kexeds by. (2)

Det tog lång tid innan jag kunde finna anledningen till att mormors farfars far Göran Nilsson och hans föräldrar inte kunde återfinnas i Vibyggerås husförhörlängd för åren 1778-1789. (1) Det tog lite tid innan jag fann lösningen på den uteblivna noteringen. Den borde ju finnas där, eftersom Göran Nilssons födelsenotering fanns i födelseboken för 1776.

Orsaken var att Göran Nilssons far Nils Göransson född 1749, avled den 15 juni 1777 "*af ett fallande träd i skogen*", endast 28 år gammal. Han avled året efter sin son Göran Nilssons födelse 1776. Hemmet upplöstes och Göran Nilsson fick en fosterfar vid namn Olof Jansson född 1749. Han var son till Johan Johansson och hans hustru Anna Samuelsdotter. Denna Anna Samuelsdotter var faster till den faderlöse Göran. Fosterfadern Olof Jansson var alltså en kusin till den avlidne Göran Nilsson. Olof Jansson gifte sig den 17 november 1779 med Göran Nilssons mor Kerstin Olofsdotter. "*Nov. 17 wigdes drängen Olof Johansson (Jansson) med Enkan Kerstin Olofsdotter, bägge från Kexed*" (2)

Göran Nilsson (f. 1776) gifte sig den 31 maj 1801 med pigan Lisa Persdotter född 1779 (2) från byn Berg i Vibyggerå. Mormors farfars far Göran Nilsson, född 1776, avled den 26 mars 1837, 61 år gammal. I handlingarna anges inte dödsorsaken. Begravningen ägde rum den 27 mars. Bouppteckning upprättades och finns redovisad i slutet av denna släktbok på sidan 114.

MORMORS FARFARS MOR

LISA PERSDOTTER

Född 31/12 1779

Göran Nilssons hustru och mormors farfars mor Lisa Persdotter föddes i byn Edånger den

31 december 1779. I födelseboken står följande: *"Född 31/12 1779 LISA. Parentes: Per Persson och hans hustru Kerstin Persdotter i Edånger."* Faddrarna vid hennes dop var Olof Bergström och hans hustru från (fuktskat och därför oläsligt) Erik Olofsson från Sjöland, Nils Persson i.(oläsligt) och pigan Brita Nilsson i Myre". (2) Familjen flyttade senare till byn Berg.

Lisa Persdotter, mormors farfars mor, avled i Kexed den 15 maj 1837, 58 år gammal. Hon avled endast två månader efter sin make Göran Nilsson. Begravningen ägde rum den 28 maj.

De fick följande barn som utöver uppgifterna i födelseboken även redovisas i bouppteckningen 1837:

1. Nils (Göransson) född 1 augusti 1802. (Mormors farfar). Från födelseboken 1802: *"1/8 1802 NILS. Föräldrar: Göran Nilsson och dess hustru Karin Persdotter i Kexed"* - Han gifte sig med Stina Nilsson från Utanskog. (2)

2. Kristina Margareta (Stina Greta) född 13 maj 1814. Födelseboken: *"Stina Greta född 13/5 1814. Par: Bonden Göran Nilsson och dess hustru Lisa Persdotter. Test: Bonden Jan Olofsson + hans hustru i Utanskog, bonden Göran Nilsson d.ä och hans hustru i Kexed, drängen Johan Olofsson i Kexed och pigan Brita Jansdotter i Kjäl."* Stina Greta gifte sig den 4 november 1836 med bondeänklingen Jan Jansson i Kexed. Han var född i Ullångers socken den 19 januari 1809 och var son till bonden Jean (Jan) Ersson och hans hustru Stina Andersdotter i Ässja i Ullånger. Vid Jan Janssons dop var Nils Åman fadder. Han var en bror till Margareta Åman (f. 1807), som var gift med mormors farfar Nils Göransson (f. 1802) i dennes andra äktenskap. Vid Jan Janssons födelse var också Nils Åmans hustru i byn Öden i Ullångers socken fadder. Dessutom var drängen Jan Nilsson i Myre och pigan Katarina Ersdotter i Öden faddrar. (4) Här får vi veta att Jan Jansson, som man skulle tro, inte bara var en okänd person från Ässja i Ullånger. I själva verket var han släkt på mormors sida. Vid Jan Janssons födelse var Nils Åman fadder, han var svåger till mormors farfar.

Jan Jansson och Stina Greta Göransdotters dotter, **Stina**, född 4/12 1837, gifte sig 1865 med bonden Johan Persson i Mjällom. Han var född den 21 januari 1829. Från födelseboken gällande Johan Persson: *"Johannes född 21/1 1829. Parentes: Bonden Per Nilsson och hans hustru Stina Jansdotter i Mjällom. Test: Samuel Samuelsson och hans hustru, Nils Ersson och hans hustru i Sjöland, drängen Jan Jansson och pigan Anna Greta Olofsdotter."* Deras barn var kusiner till mormors far Per Nilsson-Nyberg, nämligen följande: 1) Per född 1866, 2) Stina Margareta född 1867, 3) Kristina född 1868, 4) Anna Katarina född 9/12 1870.

Kristina Margareta (Stina Greta) Göransdotter avled den 10/2 1899, hon var syster till mormors farfar. Hon blev 85 år gammal och avled av *"ålderdomsbräcklighet och influensa"*. (6) Hon begravdes på Vibyggerå kyrkogård den 4 mars 1899.

Efter Göran Nilssons (mormors farfars far) död 1837, förrättades bouppteckning den 28 mars 1837, dagen efter att Göran Nilsson förts till gravens vila. Bouppteckningen efter honom har i detta utdrag följande lydelse:

"Inlemnad till Nordingrå lagtima hösteting 1837.

År 1837 den 28:de Martii blefvo Undertecknade kallad af Enkan Lisa Persdotter i Kexed att

upprätta Bouppteckning efter dess med döden afgångne och nu förliden gårdag jordfäst man, förre bonden Göran Nilsson, som efter sig lämnat jämte Enkan följande bröstarvingar näml. Sonen Nils Göransson och dottern Christina Margareta, gift med bonden Jan Jansson i berörda by, hvarefter och sedan vederbörande arfvingar blifvit Erinrad derom att egendomen under Edelig förbindelse uppgifva, densamma upptecknades i följande ordning:

Koppar: 1 st liten kopparkjittel 40 sh och en Caffepanna 24 sh. 1.16

Av porslin och glas upptogs bl.a.: 6 st tallrikar och 1 st kaffekärl, 2 st brännvinsglas, 1 st större spegel något gammal, 1 st Cantin utan flaskan. I bouppteckningen redovisas också "sjöredskap": 3 st strömmingsmjärdar, 3 st fisknät och 3 st nätslingor. I boet fanns också "en ko och får till ett värde av 18 riksdaler". Som "Diverse egendom och spannmål" redovisas: "Harvar, ull och 3 st tunnor potatis". Bland böckerna redovisas endast "den Heliga bibel 1 st. och 3:ne mindre böcker." Så följer sängkläder och gångkläder.

"Summa inventarier Banco 104:12 Skuld öfver tillgångarna 497:10
Summa Summarum 601:22".

Hemmanet 6 11/28-dels Seland under no 5 i Käxed befinnes vid afwittringsinventarier den 31/5 1831 voro upptagna till 1000:- Riksdaler Banco och fattigandelarna derföre betalt, varför detsamma nu från denna bouppteckning utesluts.

Afkortningar

De fattigas andel 1/8 procent upptages till 0,8 Riksd. Bco.

Skuld till Nils Ersson i Kiäl enl. revers den 12:te febr. 1826	6.32
Till Gästgifvaren P. Abraham Hörnfeldt, enl. gifvande räkning	106.16.4.
Till Pehr Zäterqvist i Sätra enl. revers den 30/7 1834	100.18.5.
2 år, 8 månaders ränta 4 1/2 procent	12.27
Till Wibyggerå kyrka, pastorscassan tagen 24 Martii 1829	33.16
8 års ränta till 4 procent	10.32
Till fattigcassan enl. revers den 4 Martii 1834	19.28.4
3 år 3/4 månads ränta av 4 procent	4.20.2
D:o till kyrkocassan enl. revers den 2 Martti 1831	16.32
6 år, en månads ränta av 4 procent	4.24
Till Chr. Zäterlund i Käxed enl. revers den 23 Martti 1822	10.-.-
Till Per Zäterqvist i Sätra enl. revers den 3 februari 1832	32.32.11
5 år och 1 1/2 månads ränta á 4 1/2 procent	7.22.8
Till Nils Nilsson i Edånger enl. revers den 29 februari 1836	26.32.4
1 år och en månads ränta á 4 1/2 procent	1.45.7
Till Pubfeline (namnet osäkert) i Näs upptagning fastlaga väg cirka	200.-.-
Skuld till Märta Weström i Överdalen	24.8.-
Bouppteckningskostnad med afskrivning i 2 Exemplar	2.-.-
Till Eric Nilsson i Käxed för 1/2 skålp. smör betalt till Dalenius	3.32.-
Till Olof Mattsson i Kjäl efter uppgift	0.42,8
Tillkommande skuld till Jan Olofsson i Invik efter uppgift	
ungefärligen	33.16.-

Skulder summa: 601:23.6

Egendomens riktiga uppgift warder härmed Under Edelig förbindelse bestyrkt. Käxed som ovan. Upptaget och värderat af: Enkan Lisa Pehrsdotters barn. Maths Wästerström i Överdalen Närve. ombud brodersonen Pehr Pehrsson i Bergs barn, Eric Olofsson i Käxed. Stina Greta med dess man Jan Janssons i Käxed barn. Fattigprocenten betald samt qvittering: Pehr Jansson i Myre. (5) (Se bouppteckningen i fotokopia på sidan 114)

Det ekonomiska utfallet verkar ju inte särskilt bra med obetalda skulder på nära 500 riksdaler. Det var en stor summa 1837. Vi får dock komma ihåg att en "afvittrings"-process hade ägt rum redan 1831. Ordet "vittra" betyder "göra vederligt" och en afvittring innebar ett avskiljande av makes och arvingars andel i oskiftat bo, d.v.s. ett arvsskifte. Änkling, änka eller franskild fick inte ingå nytt äktenskap förrän arvingarna var "avvittrade". Hemmanet värderades till 1000:- riksdaler Banco. Bouppteckningen redovisar stora skulder efter Nils Göransson. Sannolikt belastades fastigheten skulder som redovisas i bouppteckningen. I detta fall var det också lite komplicerat eftersom det s.k. "Laga skiftet", bland bönderna i Sverige ägde rum och hus och ägor samt vägar skiftades.

KÄLLOR

Generation 8

1. Vibyggerå AI:1, 1778-1789.
2. Vibyggerå C:4, 1757-1811.
3. Vibyggerå C:5, 1812-1834.
4. Ullånger C:2 1710-1733 samt Vibyggerå AI:6, s.152, samt Vibyggerå vigselbok C:6.
5. Bouppteckning vid Nordingrå tingslag 1837 med beteckning FII:9, nr 149. Se sidan 114.
6. Vibyggerå F:2, 1895-1930, kort nr AO1344

Generation 9

MORMORS FARFARS FARFAR
NILS GÖRANSSON

Född 20/4 1749

Far till mormors farfars far Göran Nilsson, född den 25 december 1776, var Göran Samuelsson född i Kexed den 20 april 1749. I födelseboken för 1749 står: "*Född NILS ifrån Kexed född 20 april 1749, döpt 23 april. Parentes: Jöran Samuelsson och hans hustru Brita Olofsdotter.*" Vid dopet var Nils Nilsson (f. 1705) och hans hustru Karin Larsdotter, (gifta 1731) representerade. Hon var född i byn Sjöland och bosatta i Kexed. Utöver dessa var även Nils Samuelsson (en bror till Göran Samuelsson) och pigan Anna Nilsdotter från Kexed faddrar (1)

Mormors farfars farfar Nils Göransson (f. 1749) gifte sig den 17 oktober 1775. Från vigselboken: "*Drängen Nils Göransson från Kexed vigd med pigan Kerstin Olofsdotter från Nätra.*" (2). Nils Göransson avled i Kexed den 16 juni 1777 endast 28 år gammal. Dödsorsaken anges inte. Samma dag avled Per Johanssons son, 10 år gammal, av en olyckshändelse i skogen. Placeringen av dödsnoteringen kan tyda på att de båda dog samtidigt vid en olycka i skogen. (3)

Efter Nils Göranssons död 1777 fick den då ettårige sonen Göran Nilsson, som blev mormors farfars far, född 1776 en styvfar, torparen Olof Johansson (Jansson). Denne gifte sig nämligen den 17 november 1778 med Nils Göranssons änka: "*Vigdes drängen Olof Johansson med Enkan Kerstin Olofsdotter, bägge ifrån Kexed*". (2) Olof Jansson (Johansson) var född i Kexed den 14 juli 1749. Hans föräldrar var Johan Johansson och hans hustru Anna Samuelsdotter i Kexed. Olof Jansson var kusin till den hastigt och för tidigt avlidne Nils Göransson. (4)

MORMORS FARFARS FARMOR

Kerstin Olofsdotter, född i Nätra socken 1749. Mor till Göran Nilsson född 1776.

De fick endast ett barn på grund av faderns död 1777, nämligen Göran (Jöran Nilsson) född i Kexed 25/12 1776. Födelseboken: "*Föräldrar: Nils Göransson och dess hustru Kerstin Olofsdotter i Kexed.*" Dopvittnen var Nils Nilsson och hans hustru Karin Jansdotter, drängen Johan Johansson och pig. Anna Johansdotter, alla från Kexed (2)

KÄLLOR

Generation 9

1. Vibyggerå födelsebok C:3, 1733-1757.
2. Vibyggerå födelsebok C:4, 1758-1811.
3. Vibyggerå död- begravningsbok C:4 1758-1811.
4. Vibyggerå husförhör AI:3, 1804-1813.
5. Enligt Vibyggerå vigselbok C:4, 1758-1811

Generation 10

MORMORS FARFARS FARFARS FAR GÖRAN SAMUELSSON FÖDD 1707

Göran Samuelsson föddes i Kexed 1707 och hans föräldrar var Samuel Samuelsson och hans hustru Anna Olofsdotter i Kexed. I Göran Samuelssons födelsenotis står: "*Född Jöran, Parentes: Samuel Samuelsson och matre Anna Olofsdotter*".

Dopvittnenas namn är oläsliga, dels på grund av dålig teknisk kvalitet vid mikrofilmningen, dels på prästens flödande bläck. Det enda dopvittnet som kan urskiljas i texten är Karin Olofsdotter.

Göran Samuelsson gifte sig på "*Domenica 19 post Trinitatus*" 1739 med Brita Olofsdotter. Hon kom från byn Invik i Ullångers socken. Deras vigsel är kyrkobokförd i Ullångers vigselbok (1). Vigselnöten lyder: "*Drängen Göran Samuelsson från Kexed vigd med pigan Brita Olofsdotter från Invik. Morgongåva 50 lod silver*". Ett "lod" är 13,68 gram. De nygifte bosatte sig i byn Kexed och Göran Samuelsson försörjde sig och sin familj på jordbruk och fiske.

Barn:

Deras första barn var Samuel född den 24 juli 1740. Enligt födelseboken: "*Parentes: Göran Samuelsson och hans hustru Brita Olofsdotter i Kexed*." Vid dopet var Nils Samuelsson och hans hustru Brita Ersdotter faddrar. Han var en äldre bror till Göran Samuelsson och född 1703. Nils Nilsson och hans hustru Karin Larsdotter var också faddrar. Nils Nilsson var son till Nils Samuelsson född 1669, gift 1694 och var en bror till Samuel Samuelsson. Nils Nilsson var född 1704. - Samuel avled samma år fem veckor gammal och begravdes på Dominica 13 post Trinitatus 1840. (2)

Nästa barn föddes den 27 december 1741 och fick namnet Karin. Noteringen i födelseboken lyder: "*Parentes: Göran Samuelsson och hustru Brita Olofsdotter i Kexed*". Faddrar vid dopet var Jan Olofsson med sin hustru Lisa Samuelsdotter i Edånger. Lisa var döpt som Elisabet år 1713 och var en syster till Karins far Göran Samuelsson.

Det tredje barnet som föddes var sonen Olof, född den 30 maj 1744. Födelseboken: "*Parentes: Göran Samuelsson och hustru Brita Olofsdotter i Kexed*". Vid dopet var Olof Eriksson och hans hustru Sara Persdotter från byn Sund, tillsammans med Johan Johansson i Kexed och pigan Kerstin Olofsdotter från byn Invik i Ullångers socken. faddrar. Hon var en yngre syster till Olofs mor Brita Olofsdotter. - Olof avled 1748: "*Göran Samuelssons son Olof i Kexed död, 3 år, 10 månader och 14 dagar gammal*". (2)

Det fjärde barnet var dottern Brita född den 28 maj 1747. Födelseboken: "*Parentes: Göran Samuelsson och hustru Brita Olofsdotter i Kexed*". Vid dopet var Elias Olofsson från byn Invik i Ullångers socken. Han var en bror till modern Brita Olofsdotter. Hans hustru var Anna Nilsdotter. Vidare var Göran Ersson i Kjäl, pigan Margreta Olofsdotter i Invik (modern Britas yngre syster) faddrar.

Som femte och sista barn i familjen föddes Nils, född den 20 april 1749, som blev MORMORS FARFARS FARFAR. Från födelseboken: *"Nils från Kexed född 20:e, döpt 23 april. Par: Jöran Samuelsson och hustru Brita Olofsdotter"*. Vid dopet var Nils Nilsson och hans hustru Karin Larsdotter, Nils Samuelsson och pigan Anna Nilsdotter från Kexed faddrar. Nils Nilsson var en brorson till Göran Samuelsson och pigan Anna Nilsdotter var en brorsdotter. Nils Samuelsson var äldre bror till Göran Samuelsson. Göran Samuelsson avled i Kexed den 9 september 1782, 76 år gammal. (3)

MORMORS FARFARS FARFARS MOR:

Brita Olofsdotter,

född i Invik i Ullångers socken 1704. Död i Kexed den 4 april 1777. (3)

Göran Samuelsson och hans hustru Brita Olofsdotter var bosatta i byn Kexed under hela sitt liv och de fick, som ovan redovisats, fem barn:

Se vidare generation 9

Källor

Generation 10

1. Ullånger födelsebok C:1
2. Vibyggerå födelsebok C:3
3. Vibyggerå dödbok C:4

Generation 11

MORMORS FARFARS FARFARS FARFAR:

Samuel Samuelsson

Född 1675

Samuel Samuelsson föddes i Kexed 1675 och gifte sig omkring åren 1695-1698 med Anna Olofsdotter i Kexed. Hon avled i Kexed 1725. Samuel Samuelsson gifte om sig enligt Vigselsboken: *"Dom. XXII Trin. 1729 vigdes änklungen Samuel Samuelsson i Kexed med pigan Kerstin Johansdotter från Edånger."* (1, 1729) Samuel Samuelsson avled 1741, 66 år gammal. (1, 1741)

Samma dag som fadern Samuel Samuelsson gifte om sig med Kerstin Johansdotter 1729, gifte sig sonen Nils Samuelsson (f. 1703) i Kexed med pigan Brita Eriksdotter från samma plats. (1)

Samuel Samuelssons namn i kyrkböckerna står utan att hans yrke anges. Man kan dock på goda

grunder förutsätta att hans var bonde, eftersom 90 % av befolkningen vid denna tid var bönder. Han bodde också i Kexed, som låg nära havet. Man kan därför tänka sig att han utnyttjade de rika fiskemöjligheterna som fanns där

Samuel Samuelsson avled som ovan nämnts 1741. Vid denna tid hade inte lagen om upprättandet av bouppteckningar slagit igenom. Lagen kom 1734, men för många socknar, speciellt i Norrland, tog det flera decennier innan detta praktiserades fullt ut. Dessutom var det uppenbara försummelser i åtlydandet av lagen och det fanns även stora brister i hur bouppteckningarna sparades i de ångermanländska bygderna. Därför saknas tyvärr bouppteckningen efter Samuel Samuelsson. Om den funnits skulle den ha gett oss många värdefulla informationer.

Eftersom kyrkobokföringen av födda, vigda och döda tar sin början i Vibyggerå socken 1688, saknas möjligheterna att gå ännu längre tillbaka i undersökningen av släktförhållandena. Dock har jag lyckats finna att mormors farfars farfar Samuel Samuelsson hade en bror som hette Nils Samuelsson, gift 1694 med Margareta Nilsdotter och en syster som hette Brita Samuelsdotter. Hon var gift med Philip Nilsson i Kexed och dotter till. Samuel Samuelssons och hans hustru Anna Olofsdotter.

Deras första barn var Brita döpt på Die 5 Mikaeli 1699. Som föräldrar anges: "*Parentes: Samuel Samuelsson och dess hustru Anna Olofsdotter i Kexed.*" Vid dopet redovisas följande faddrar: Olof Johansson i Sättra och hans hustru Anna Samuelsdotter, den senare var sannolikt en syster till Samuel Samuelsson. Nils Samuelsson var en bror till Samuel Samuelsson och Nils Samuelssons hustru var Margeta (Margareta) Olofsdotter.

Det andra barnet var sonen Nils som föddes i Kexed och döptes på Dom. Adventus 1703. "*Parentes: Samuel Samuelsson och dess hustru Anna Olofsdotter i Kexed*". Vid dopet var Nils Samuelsson och hans hustru Margeta Nilsdotter faddrar, likaså Per Andersson och hans hustru Kerstin Persdotter. - Han gifte sig samma dag och år som fadern Samuel Samuelsson gifte om sig 1729. Nils gifte sig med Brita Eriksdotter i Kexed.

Som tredje barn föddes MORMORS FARFARS FARFARS FAR Göran (Samuelsson) 1707. "*Parentes: Samuel Samuelsson och dess hustru Anna Olofsdotter*". Kyrkbokens text är mycket svår att tyda. Det enda dopvittnet jag med säkerhet kan läsa är Karin Olofsdotter.

Som fjärde barn föddes en dotter Elisabet i Kexed. Hon döptes på Dom. XIV Trinitate 1713. Faddrar vid detta tillfälle var Per Andersson med sin hustru Kerstin Persdotter, Erik Olofsson i Sund och pigan Karin Johansdotter. (1)

Det femte barnet var dottern Karin (Samuelsdotter) född 1716. "*Parentes: Samuel Samuelsson och hans hustru Annika (Anna) Olofsdotter i Kexed*". Dopvittnen var Erik Ersson i Kjär och hans hustru Lisbeta Olofsdotter, den senare var sannolikt en syster till Anna Olofsdotter, länsman Anders Quick och pigan Karin Olofsdotter i Sättra. Karin gifte sig med Kronobåtsmannen Olof Edman i Kexed år 1750 och Karin Olofsdotter erhöll i "*morgongåva 60 lod silver*". De fick barnen 1) Johan född 1751, 2) Samuel född 1752, 3) Olof född 1754, 4) Karin född 1756 och 5) Anna född 1761.

Det sjätte och sista barnet var Annika (Anna) född i Kexed den 26 september 1719 och döpt på Mikaelidagen. Som föräldrar uppges i födelseboken: "*Parentes: Samuel Samuelsson och dess hustru Anna Olofsdotter i Kexed*". Dopvittnena var Per Nilsson i Sättra och hans hustru Margareta Olofsdotter, drängen Per Olofsson i Kexed och pigan Annika Nilsdotter från samma plats. - Anna Samuelsdotter gifte sig med bonden Johan Johansson i Kexed och deras son Olof född 1749 blev styvfar till mormors farfars far Göran Nilsson född 1776. Han gifte sig med Nils Göranssons änka Kerstin Olofsdotter.

Generation 11

MORMORS FARFARS FARFARS FARMOR:

Anna Olofsdotter

Född 1673 eller 1674.

Uppgifter om hennes födelsetid saknas, eftersom Vibyggerås födelsebok endast finns från 1688.

Enligt död- begravningsboken: "*Die 2de Pescator 1725 begrofs hustru Anna Olofsdotter i Kexed, 51 ½ år gammal*". (5) Hon skulle därmed vara född 1673 eller 1674

KÄLLOR

Gen. 11 B

1. Vibyggerå C:2, 1710-1733
2. Se vidare Vibyggerå C:6, 1835-1861. kort nr 61780
3. Vibyggerå C:3, 1733-1756
4. Vibyggerå AI:9 A, s. 166.
5. Vibyggerå 1725, C:2 kort nr 61498.

Avslutning:

Här slutar vi krönikan på mormors sida. Vi har nått till 1673. Då var Karl XI kung i Sverige. År 1676 äger slaget vid Lund rum, då danskarna börjar ett revanschkrig. De slås dock tillbaka av den unge Karl XI.. Häxeriprocesserna hade börjat 1665 och var alltså i full gång och 1668 grundläggs Universitetet i Lund.

I Ångermanland gick dock livet sin gilla gång. Dock finns det även rapporter om häxeri-processer i Norrland.

Ryska straffexpeditioner mot norrlandskusten sker 1721. Många byar sattes i brand även inom Styrnäs, Bjärträ, Boteå och Ullånger. Enligt uppgift brändes cirka 700 gårdar i dessa socknar.

Släkten på mormors sida är uteslutande bönder och fiskare. Man kan finna ett par personer av släkten som nämndemän, flera är kyrkväktare och kyrkvärdar. I allmänhet kan sägas att alla släktingar på mormors sida inte kom i klammeri med rättvisan eller misskötte sig. Ärliga, hederliga och skötsamma lever de med sina plikter att försörja sig och sina familjer och göra ekonomiskt rätt för sig, såväl till enskilda, socknen och till staten.